

Αντίποδες – Antipodes

1974 – 2010

36 χρόνια κυκλοφορίας – 36 years in circulation

Αφιέρωμα στους ομογενείς λογοτέχνες μας
Dedicated to the Greek - Australian writers and poets

Αντίποδες – Antipodes

Περιοδικό του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης
Periodical of the Greek-Australian Cultural League of Melbourne Inc.
Έτος ιδρύσεως / Established 1970

Τεύχος / Issue no.56-2010, ISSN 1032-3368

Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης, για την διετία 2009-2010 Administrative Committee of the Greek-Australian Cultural League of Melbourne, for the period 2009-2010

Πρόεδρος/President
Αντιπρόεδρος/Vice-President
Γενικός Γραμματέας
Ταμίας/Treasurer
Βοηθός Ταμίας/Assist. Treasurer
Public Officer

Καίτη Αλεξοπούλου /Cathy Alexopoulos
Καίτη Αρώνη /Kathy Aronis
Δημήτρης Τρωαδίτης /Dimitris Troaditis
Κώστας Δημαράς/Costas Dimaras
Ιωάννα Σταματέλου /Jenny Stamatelou
Γιώργος Αθανασίου /George Athanasiou

Μέλη/Members

Αθηνά Γκινάκη/Athina Ginaki
Ματίνα Παναγιωτοπούλου/
Matina Panagiotopoulos
Σούλα Λιβεριάδη/Soula Liveriadis
Γιώργος Κουρτίδης/George Kourtidis

Συντακτική Επιτροπή

Δημήτρης Τρωαδίτης (Συντονιστής)
Γιώργος Αθανασίου
Καίτη Αλεξοπούλου
Καίτη Αρώνη
Κώστας Δημαράς
Ματίνα Παναγιωτοπούλου
Ιωάννα Σταματέλου

Editorial Committee

Dimitris Troaditis (Co-ordinator)
George Athanasiou
Cathy Alexopoulos
Kathy Aronis
Kostas Dimaras
Matina Panagiotopoulos
Jenny Stamatelos

**Greek-Australian Cultural League of Melbourne
Victoria's Award for Excellence in Multicultural Affairs
Meritorious Service to the Community - 2006**

Το Διοικητικό Συμβούλιο 2010

Barry Alexander

Kelly Ann

Κώστας Διαμαντίδης

Δημήτρης Τσιούρας

George Athanasiou

Joanna Zografou-Jenny

ΑΘΙΝΑ ΓΙΑΝΑΚΙ

Αναστασία Αικονιάδης

Απουσιάζει
ο Γιώργος Κουρελίδης

Περιεχόμενα — Contents

	Σελίδα
Κατάλογος έργων τέχνης – List of artworks in this edition	7
Αντιποδικά / Antipodean.....	8
Για τα 40 χρόνια του Πολιτιστικού Συνδέσμου.....	12
Κυριάκος Αμανατίδης.....	12
Κώστας Παπαδόπουλος.....	13
Δρ. Χρήστος Ν. Φίφης.....	14
Γιάννης Μηλίδης	15
Δρ. Κώστας Βίτκος	16
Βίβιαν Μόρρις	17
Νίκος Α. Νομικός.....	18
Σωτήρης Χατζημανώλης	19
Κυριάκος Αμανατίδης.....	20
Δρ. Γιώργος Καναράκης.....	27
Δρ. Χρήστος Ν. Φίφης.....	31
Ελένη Νίκα	39
Στήριγμα στα Νεοελληνικά	42
Support for Modern Greek.....	43
Συμμετοχές των μελών μας / Contributions from our members	44
Γιώργος Αθανασίου	44
Ντίνα Αμανατίδου.....	46
Nick Andreopoulos	50
Χρήστος Ανταλής.....	52
Καίτη Αρώνη.....	54
Ελένη Γαβαλά.....	56
Άντρια Γαριβάλδη.....	57
Κλαίρη Γαζή	60
Σούλα Γκέσσα – Λιβεριάδη	64
Αθηνά Γκινάκη	66
Αργυρούλα Ζήφου – Χωματοπούλου.....	68
Δέσποινα Ιωσηφίδου-Elles	70
Βάσω Καλαμάρα.....	72
Ανδριανός Καζάς	74
Κωνσταντίνος Καλυμνιός	75
Ανδριάννα Καραμήτρου	76
Μιχάλης Κατσούλης	78
Antigone Kefala.....	80

	Σελίδα
Γεράσιμος Κλωνής	81
Αλφρέδος Κουρής – OAM	84
Δήμητρα Κουτούλη	86
Yota Krili	88
Ιωάννα Λιακάκου	91
Βλάσης Μαυραγάνης	94
Γρηγόρης Μοναστηριώτης	96
Διονυσία Μούσουρα – Τσουκαλά	98
Αικατερίνη Μπαλούκα	100
Βαγγέλης Μπατσάκης	101
Μάρω Νικολάου	102
Λίτσα Νικολοπούλου – Γκόγκα	104
Κωνσταντίνα Ντούνη	107
Νίκος Νομικός	110
Μιχάλης Παής	112
Καίτη Σαμαρά – Παύλου	114
Νίκος Πιπέρης	115
Θεοδώρα Πουλοπούλου	116
Κώστας Ρόρρης	118
Θέκλα Σκαρσέλλα	120
Λούλα Σπυρίδωνος – Παπαζώη	122
Ιωάννα Σταματέλου	124
Xenia Toul	126
Nick Trakakis	128
Δημήτρης Τρωαδίτης	130
Δημήτρης Τσαλουμάς	132
Βασιλική Τσολομίτη – Ρόρρη	134
Θύμιος Χαραλαμπόπουλος	137
Αλήστου Μνήμης	140
Αλέκος Δούκας (1900-1962)	140
Κώστας Μαλαξός-Αλεξάντερ (1902-1973)	141
Νίκος Νινολάκης (1923-1982)	143
Κώστας Γιαμαδάκης (1905-1983)	145
Αλέκος Αγγελίδης (1927-1993)	146
Σάββας Ζουμής (1925-2000)	147
Αριστείδης Παραδείσης (1923-2005)	148

	Σελίδα
Λεωνίδας Ριζικάλλα (1917 – 2006)	150
Γιάννης Κατσαράς (1937-2009)	151
Ευθύμιος Κοντός (1916 - 2002)	153
Στάθης Ραυτόπουλος (1921 - 2003)	154
Εις Μνήμην.....	156
Πέτρος Πετράνης (1930-2009)	156
Christopher Teo (1938-2010).....	157
Από έκδοση σε έκδοση.....	159
Ευχαριστίες	160
Acknowledgements.....	161
Αποτελέσματα Λογοτεχνικού Διαγωνισμού 2010	162
Results of the 2010 Literary Competition	162
Εκδηλώσεις – Events	178
Membership Application form.....	183

The Greek Australian Cultural League of Melbourne is committed to supporting and promoting cultural activities that take place in the wider Greek community of Australia. In addition to the literary content, this edition features five well-known Greek Australian artists who work in their own respective areas of art.

We encourage Greek Australian artists to make themselves known to us, so that their work can be included in future editions of the Antipodes periodical. For our contact details, or for information about becoming a member of GACLM, see our Membership form on Page 183.

Καλλιτέχνες και κατάλογος έργων τέχνης

Artists and list of artworks in this edition

Φρίξος Ιωαννίδης / Frixos Ioannides

Ελαιώνας – Σκίτσο με πέννα	25
Η ελιά στην αυλή – Σκίτσο με πέννα	60
Μονοπάτι στο δάσος – Σκίτσο με μολύβι	63
Τοπίο στην ύπαιθρο – Σκίτσο με πέννα	68
Τοπίο στη θύελλα – Σκίτσο με πέννα	106
Τοπίο με ευκαλύπτους – Φωτογραφία και ψηφιακή τέχνη	110
Κυπριακά μοτίβα – Φωτογραφία και ψηφιακή τέχνη	130
Η επομένη μέρα – Σκίτσο με μολύβι και πέννα	136
Όνειρο - Σκίτσο με πέννα	139
Ιχνογραφία πάρκου – Σκίτσο με πέννα	155

Leon Kalamaras / Λεωνίδας Καλαμάρας

Thanasis – Painting	22
Kostas – Drawing	28
Kore – Bronze sculpture	36
Young girl – Bronze sculpture	41
Australian Landscape – Pastel drawing	55
Vasso – Bronze sculpture	63
Trees in their loneliness – Pastel drawing	64

Paul Laspagis / Απόστολος Λασπατζής

Seated figure – Oil painting	18
The Gods watch over you – Charcoal drawing	27
Kondias – Charcoal drawing	32
Greek Landscape – Colour pastels on paper	49
Seated man – Charcoal drawing	83
Seated figure – Charcoal drawing	95

Soula Mantalvanos / Σούλα Μανταλβάνου

Chatting Lyno in red at Madame Sousou's. – Fluid acrylic on wood panel	20
Lyno at the Gertrude St Enoteca – Fluid acrylic on wood	34
Lyno at Cavallero – Fluid acrylic on wood panel	38
Rue Des Guillemites, Port Vert, Paris – Fluid acrylic and ink on wood panel	40
Lyno thinking at the Gertrude St Enoteca – Fluid acrylic & ink on wood panel	49
Rue du Dragon, Paris – Fluid acrylic on gesso wood panel	98
Rue de Poitou, Paris – Fluid acrylic on gesso wood panel	116
Rue Des Guillemites, Port Rouge, Paris – Fluid acrylic and ink on wood panel	120
Frascati Restaraunt, Paris – Fluid acrylic on gesso mdf panel	128
Port Bleue, Le Marais, Paris – Fluid acrylic and ink on wood panel	132

Νίκος Νομικός / Nikos Nomikos

Σκίτσο με πέννα	59
Σκίτσο με πέννα	76
Σκίτσο με πέννα	79
Επίσης, όπως και σε προηγούμενες εκδόσεις, σκίτσα του Ν. Νομικού τα οποία ο ίδιος δώρισε στον Πολιτιστικό Σύνδεσμο κοσμούν διάφορες σελίδες αυτής της έκδοσης. Ευχαριστούμε τον Νίκο για τη γενναιοδωρή προσφορά του.	

ΑΝΤΙΠΟΔΙΚά

Καίτη Αλεξοπούλου

Είμαι υπερήφανη που παίρνω μέρος στις εκδηλώσεις που σηματοδοτούν τα 40 χρόνια δημιουργικής και απρόσκοπτης προόδου του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης (ΕΑΠΣΜ) από την ημέρα της ίδρυσής του.

Είμαστε υποχρεωμένοι και ευγνώμονες σε εκείνους, άνδρες και γυναίκες, των οποίων η αγάπη στα Ελληνικά Γράμματα και στον λαμπρό Ελληνικό Πολιτισμό έβαλαν τα θεμέλια του Συνδέσμου πριν σαράντα χρόνια (1970) και λίγο αργότερα (1974) κυκλοφόρησαν το ανά χείρας περιοδικό «Αντίποδες», το οποίο σήμερα αφιερώνουμε σχεδόν εξ ολοκλήρου σε εκείνους και εκείνες που ακολούθησαν τον μακροχρόνιο δρόμο του. Αυτό αποτελεί ελάχιστο φόρο τιμής και αναγνώρισης σε αυτούς τους ακούραστους υποστηρικτές οι οποίοι συνεχώς προωθούν και προάγουν τους σκοπούς και τις δραστηριότητες του Συνδέσμου.

Η μακροζωία και η επιτυχία κάθε οργανισμού εξαρτάται κυρίως, εκτός των άλλων, από τους κατάλληλους και σωστούς στόχους του που θεμελιώνονται στο Καταστατικό του, τη διεύρυνσή τους και την ανταπόκρισή τους όσο το δυνατόν στις ευγενείς επιδιώξεις των μελών του, την προσαρμογή τους στις εκάστοτε κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές, όταν συμβαίνουν, και στην εκτέλεση αυτών από ικανά και δραστήρια μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά έλαβαν χώρα στον ΕΑΠΣΜ και έτσι αναπτύχθηκε σε έναν επιτυχημένο και προοδευτικό Σύνδεσμο με τη ζηλευτή αυτή διαδρομή των 40 χρόνων.

Η ομαδική προσπάθεια που καταβλήθηκε από τα εκάστοτε Δ.Σ. έδωσε ένα διαφορετικό όραμα και χρώμα, αλλά όλοι μαζί προσέφεραν ένα έργο που λίγοι μόνο Σύνδεσμοι της διασποράς μπορούν να συγκριθούν μαζί του.

Στα τελευταία δώδεκα χρόνια, που είχα την τιμή να είμαι η πρόεδρος του Συνδέσμου, εργαζόμενη με τα μέλη των εκάστοτε Δ. Συμβουλίων, έχουμε επιτύχει πολλούς από τους σκοπούς και τις επιδιώξεις μας. Αναφέρουμε μερικούς από τους κυριώτερους:

Σχεδιάσαμε ένα αντιπροσωπευτικό σήμα που δίδει οντότητα και έκφραση στον Σύνδεσμο και προβάλλαμε μέσω του περιοδικού «Αντίποδες» την καλλιτεχνική δουλειά πολλών Ελληνο-Αυστραλών. Αυξήσαμε τον αριθμό συμμετοχής των ενδιαφερομένων στο

Συνέχεια στη σελίδα 10

Antipodean

Cathy Alexopoulos

I am very proud to be part of the celebrations that mark the 40 years since the establishment of the Greek-Australian Cultural League of Melbourne (GACLM). An impressive and noteworthy milestone that many organisations of its kind would aspire to emulate.

It is an anniversary that has a special significance and pays tribute to the founding members of the League as well as to the successive Administrative Committees and countless supporters who have managed to maintain and promote the League's aims and objectives with resolve and enthusiasm.

We are indeed indebted and most grateful to those men and women whose love of the Greek letters and Greek culture have formed the backbone of this organisation and as a result the content of this year's "Antipodes" periodical is almost entirely devoted to them. This is the smallest mark of respect we could bestow to those tireless supporters who have over the last 40 years unwaveringly advanced the League's existence.

The longevity of an organisation is realised due to many factors - the laying of the foundations on sound grounding, the continuation to build solid walls by successive committees, the addition of necessary extensions and improvements as social, economic and population changes evolve.

All these characteristics have occurred in the case of the GACLM and therefore created an enterprising, successful and progressive organisation. The team effort of the different committees gave it a different taste, a different colour but all together has produced a product matched by few Diasporic cultural or literary organisations.

For the last twelve years, since I have served at the helm of the varying Administrative committees we have advanced the League's objectives in many and diverse ways. I will only mention the most important ones- we created an appropriate Logo representing the League's purpose; we featured in the periodical "Antipodes" a different visual artist each year (the majority of Greek descent); we increased the number of contributors who have their work published in the periodical; we expanded our membership base to include members from interstate as well as Greece; we created a website making the League technologically current and easily accessible; we liaised with different cultural, literary and social

Continues on page 11

περιοδικό «Αντίποδες», αυξάνοντας έτσι τον αριθμό των μελών από όλη την Αυστραλία και την Ελλάδα. Δημιουργήσαμε ιστοσελίδα, καθιστώντας τον Σύνδεσμο σύγχρονο στην τεχνολογία και γνωστό σε όλο τον κόσμο που θέλει να μάθει και να ενημερώνεται για τις δραστηριότητές μας. Συνεργαστήκαμε με διάφορους λογοτεχνικούς και κοινωνικούς συλλόγους σε κατάλληλες και αντιπροσωπευτικές εκδηλώσεις και αυξήσαμε τη συμμετοχή στον Λογοτεχνικό Διαγωνισμό από ενδιαφερομένους του εξωτερικού και από Έλληνες μαθητές της Αυστραλίας. Αναπτύξαμε σχέσεις με την ευρύτερη αυστραλιανή κοινωνία και λάβαμε μέρος σε διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις, συνδέοντας έτσι τον Σύνδεσμο με την πολυπολιτισμική κοινωνία που ζούμε έξω από τον στενό ελληνικό κύκλο. Οργανώσαμε μαθήματα διδασχής ηλεκτρονικών υπολογιστών στα Ελληνικά για αρχάριους και προχωρημένους, μια ανάγκη που υπάρχει στην παροικία και εκτιμήθηκε πολύ. Η προσφορά μας και η ποιοτική λογοτεχνική δημιουργία στην Ελληνική ομογένεια και, γενικότερα, στην πολυπολιτισμική κοινωνία της Αυστραλίας αναγνωρίσθηκε από τις αυστραλιανές αρχές και το 2006 απενεμήθηκε στον Σύνδεσμο το Μετάλλιο Πολυπολιτισμού (Victoria's Award for Excellence in Multicultural Affairs-Meritorious Service to the Community - 2006). Με μεγάλη ικανοποίηση αναγγέλλουμε την εισαγωγή νέων μελών στο Δ.Σ. του Συνδέσμου, την εποχή που άλλοι παροικιακοί Συλλόγοι συρρικνώνονται ή αφανίζονται. Με άλλα λόγια, τα σαράντα χρόνια βρίσκουν τον Σύνδεσμο συγχρονισμένο και ανανεωμένο και η προσφορά του στην Ελληνική γλώσσα και στον Ελληνικό πολιτισμό θα συνεχίζεται για πολλά χρόνια ακόμη στην Αυστραλία.

Κλείνοντας, απευθύνω χαιρετισμό και ευχαριστίες στα ακούραστα μέλη του Δ.Σ., στους γενναιόδωρους χορηγούς, στα μέλη της Κριτικής Επιτροπής του Λογοτεχνικού Διαγωνισμού, στα μέλη της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού «Αντίποδες», στα μέλη του Συνδέσμου και οποιονδήποτε άλλον συμμετείχε και συνέβαλε στη μακροχρόνια δράση του ΕΑΠΣΜ. Εύχομαι κάθε πρόοδο και επιτυχία στον Σύνδεσμο, στους ποιητές και λογοτέχνες, ατομική και οικογενειακή υγεία και ευημερία.

Καίτη Αλεξοπούλου (Πρόεδρος)

organisations by holding common events; we expanded the League's horizons to the broader Australian community and participated in several multicultural events thus linking the League to the diverse society we live in and promoting its aims and objectives outside the Greek realm; we extended the annual Literary competition to include contributors from overseas as well as local Greek-speaking student involvement; we held several computer classes in Greek, to cater for mature students who were keen to learn the use of the new technology; with careful management we have stabilised the financial situation of the League; we very proudly included in our Administrative committee, young members to take this organisation to the next phase. The League's longstanding contribution and advancement of the Greek culture and letters was officially recognised and in 2006 we were awarded Victoria's Award for Excellence in Multicultural Affairs-Meritorious Service to the Community.

All of the above were accomplished at a time when other organisations were losing ground or becoming solvent. In other words we have prepared the ground work for the next 40 years and hopefully this can certainly be achieved with visionary committee members steering the ship in the right course.

I take this opportunity to extend my appreciation to all the tireless and long standing members of the Administrative committee, to the generous sponsors and supporters, to the members of the Editorial committee, to the panel of judges of the Literary competition, to all the supportive members of the League and to all those who have contributed in any way to the success of the Greek-Australian Cultural League of Melbourne.

Cathy Alexopoulos (President)

Γιά τα 40 χρόνια του Πολιτιστικού Συνδέσμου *Τράφουν πρώην πρόεδροι, μέλη και συνεργάτες*

Ορόσημο το 1970 για τα ελληνικά γράμματα στην Αυστραλία

Κυριάκος Αμανατίδης (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1971-1985)

Σαράντα χρόνια έχουν περάσει από το 1970, όταν ιδρύθηκε ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης από νέους τότε, και νεοαφιχθέντες στη Μελβούρνη, ομογενείς. Κύριος στόχος του ΕΑΠΣΜ ήταν η ανάπτυξη δραστηριότητας σε χώρους που δεν καλύπτονταν επαρκώς από άλλους ομογενειακούς συλλογικούς φορείς της Μελβούρνης, όπως τα ελληνικά γράμματα και η πολιτιστική μας παράδοση.

Η επιτυχία του Συνδέσμου στην εκπλήρωση των στόχων του, όπως είχαν προσδιορισθεί στο πρώτο Καταστατικό του, και διευρύνθηκαν στις μετέπειτα τροποποιήσεις του, οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στο γεγονός ότι τα μέλη του προέρχονταν από διάφορα διαμερίσματα της Ελλάδας, από την Κύπρο, καθώς επίσης και από άλλες περιοχές της Ελληνικής Διασποράς. Πιο πρόσφατα, μέλη του προέρχονται και από την δεύτερη, και τρίτη μεταναστευτική γενιά.

Πολλά, και σημαντικά, είναι εκείνα που έχουν επιτευχθεί στα σαράντα χρόνια δραστηριότητας του Πολιτιστικού Συνδέσμου. Σε σχετικό άρθρο του παρόντος τεύχους αναφέρομαι σε κάποια από τα επιτεύγματα αυτά.

Σταθμός, θα έλεγα, στα ελληνικά γράμματα στην Αυστραλία υπήρξε η έκδοση του λογοτεχνικού και μορφωτικού περιοδικού του Συνδέσμου ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ το 1974.

Ως Συντονιστής της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού για πάνω από είκοσι χρόνια, νιώθω επιτακτική την ανάγκη να αναγνωρίσω από τη στήλη αυτή την τεράστια συμβολή των κατά καιρούς μελών της. Η ελληνο-αυστραλιανή λογοτεχνία οφείλει πολλά στους ανιδιοτελείς αυτούς εργάτες των γραμμάτων.

Η ανάπτυξη το 1994 των τευχών του περιοδικού της πρώτης εικοσαετίας, σε τρεις μεγάλους τόμους, αποτελεί πολιτιστικό ορόσημο

στην ιστορία του Αυστραλιώτη Ελληνισμού. Ας θέσουμε ως στόχο την ανατύπωση το 2014 των τευχών της δεύτερης εικοσαετίας.

Αναγνώριση του έργου του Πολιτιστικού Συνδέσμου από τις αυστραλιανές αρχές αποτελεί το Μετάλλιο Πολυπολιτισμού (Victoria's Award for Excellence in Multicultural Affairs – Meritorious Service to the Community – 2006) που απονεμήθηκε από την Πολιτεία της Βικτώριας.

Το παρόν επετειακό τεύχος του περιοδικού ΑΝΤΙΠΟΔΕΣ έρχεται ως ένδειξη του ζήλου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΑΠΣΜ, το οποίο είναι άξιο συγχαρητηρίων. Πολλά ακόμη μπορούν να επιτευχθούν, με την συνεχή αρωγή όλων των μελών του, και τη συμπαράσταση της ομογένειας.

Θερμά συγχαρητήρια

Κώστας Παπαδόπουλος (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1985-1987)

Πρωτίστως θέλω να συγχαρώ το Δ.Σ.του Συνδέσμου για την πολύ εύστοχη πρωτοβουλία του να τιμήσει ιδιαίτερα εκείνα τα μέλη του Συνδέσμου τα οποία ασχολούνται με τη συγγραφή λογοτεχνικών έργων αφιερώνοντας το φετινό τεύχος του περιοδικού "Αντίποδες" στο έργο τους. Επίσης, να τιμήσει και τους πρώην προέδρους δίνοντάς τους την ευκαιρία να απευθύνουν, μέσα από τις στήλες του περιοδικού, ένα μήνυμα σχετικό με τη συμπλήρωση 40 χρόνων από την ίδρυση του Συνδέσμου.

40 χρόνια πολιτιστικής δράσης, σε μια χώρα τόσο απαμακρυσμένη από τον ελληνικό κορμό και μέσα σε ένα περιβάλλον το οποίο, στα πρώτα χρόνια, αν όχι εχθρικό οπωσδήποτε αφιλόξενο και καχύποπτο για καθετί ξενόφερτο, είναι ένα σημαντικότερο, αξιέπαινο και αξιοζήλευτο επίτευγμα. Πολλά και θερμά συγχαρητήρια στους εμπνευστές της ιδέας για την ίδρυση Πολιτιστικού Συνδέσμου, σε εκείνους που την υλοποίησαν και φυσικά στους συνεχιστές του όμορφου αυτού έργου, στα τελευταία 40 χρόνια.

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση για το γεγονός ότι είχα την τιμή να συμβάλω και εγώ στην πολιτιστική δράση του Συνδέσμου και να προσφέρω τις υπηρεσίες μου και από τη θέση του Προέδρου.

Παρακαλώ το Δ.Σ. να δεχθεί τις ολόθερμες ευχαριστίες μου για την ευκαιρία αυτή.

Εύχομαι ολόψυχα ο Σύνδεσμος να συνεχίσει με ζήλο και δυναμικότητα το ωραίο και δημιουργικό έργο του και στα επόμενα 40 χρόνια.

Τα 40 χρόνια του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου

Δρ. Χρήστος Ν. Φίφης (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1989 - 1990)

Ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος συνεχίζει τις πολιτιστικές του δραστηριότητες για περισσότερο από μια γενιά.

Όταν ο Σύνδεσμος ιδρύθηκε, το 1970, αποσκοπούσε να δημιουργήσει μέσα στην πνευματική και συναισθηματική έρημο της αποκομμένης μεταναστευτικής γενιάς μια άσση πολιτιστικών εκδηλώσεων και πνευματικών ενδιαφερόντων. Οι αρχικές του προσπάθειες ενδυναμώθηκαν με την έκδοση του περιοδικού Αντίποδες το 1974. Με τους Αντίποδες, τις εκδηλώσεις, τις συζητήσεις, τους διαγωνισμούς, ο Σύνδεσμος δημιούργησε την πολιτιστική περιρρέουσα ατμόσφαιρα μιας ολόκληρης μεταναστευτικής γενιάς και πολλών μελών της δεύτερης γενιάς.

Σήμερα πολλά από τα αρχικά και μετέπειτα στελέχη του Συνδέσμου δεν βρίσκονται πια στη ζωή. Ας θυμηθούμε με αυτή την επέτειο τους Νίκο Νινολάκη, Κώστα Γιαμιαδάκη, Σάββα Ζουμή, Φώτη Δρακόπουλο, Ευθύμιο Κοντό, Στάθη Ραυτόπουλο, Γιάννη Κατσαρά, Μιχάλη Πανταζή, Κώστα Συκαμνιά, και πολλούς και πολλές, άλλους και άλλες υποστηρικτές και υποστηρίκτριες μιας δυναμικής ελληνοαυστραλιανής ταυτότητας και παρουσίας.

Σήμερα, επίσης, ο Σύνδεσμος είχε την πρόνοια και έχει το προνόμιο να περιβάλλεται από αρκετά ενεργά στελέχη της δεύτερης γενιάς. Ευχόμαστε όλοι, με το χρόνο, τα στελέχη αυτά να πληθαίνουν τόσο στα Διοικητικά Συμβούλια του Συνδέσμου, όσο και στο ευρύτερο σώμα των υποστηρικτών του, που αποτελούν το αίμα και τη νέα ζωή του. Τα νέα σε ηλικία στελέχη θα δημιουργήσουν τη γέφυρα μεταξύ του χθες των ιδρυτικών μελών και του αύριο μιας νέας, ακμαίας ελληνοαυστραλιανής πολιτιστικής ταυτότητας και παροικίας.

Για τα 40χρονα του ΕΑΠΣΜ

Γιάννης Μηλίδης (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1990 - 1991)

Συγχαίρω τα μέλη του ΕΑΠΣΜ, παλαιότερα και σημερινά, γιατί κατόρθωσαν να διατηρήσουν, μέσα σε πολλές φορές αντίξοες συνθήκες (οικονομικές και κοινωνικές), την μακροβιότητα του Πολιτιστικού Συνδέσμου, καθώς και τον λογοτεχνικό εμπλουτισμό της ελληνικής παροικίας στη Μεμβούρνη.

Η παρουσία ενός πολιτιστικού φορέα είναι ένα έργο πολύ σοβαρό και από τις θέσεις του γραμματέα και αργότερα του προέδρου πιστεύω ότι επιδίωξα να προωθήσω και να εξαπλώσω τη σοβαρή υπόθεση της λογοτεχνικής δημιουργίας, ειδικότερα ανάμεσα στους φοιτητές μου που σπούδαζαν τα ελληνικά στα πανεπιστήμια της Μεμβούρνης. Θυμάμαι ειδικά με πόση χαρά δέχονταν οι παλιοί τους νέους της παροικίας που έρχονταν μαζί μου στις εκδηλώσεις του Συνδέσμου. Εύχομαι αυτό να είναι πάντα ο κανόνας του Συνδέσμου, να αγκαλιάζει νέους της παροικίας μας και να τους δίνει τη δυνατότητα να ακουστεί η λογοτεχνική φωνή τους.

Χαιρετίζοντας τα 40χρονα του Συνδέσμου θα ήθελα να καλέσω την ελληνική παροικία να προσέξει ότι αυτό που μας βοηθάει να διατηρούμε την ελληνικότητά μας είναι πάνω απ' όλα ο πολιτισμός μας. Αν το δεχόμαστε αυτό, τότε πιο πολλοί συμπάροικοι πρέπει να αναγνωρίσουν το άξιο έργο των σημερινών μελών του Πολιτιστικού Συνδέσμου και να συμβάλουν επίσης στην προώθηση τού έργου του και στην προώθηση εγγραφής νεαρών απόμων της παροικίας μας ως μέλη στο Σύνδεσμο για την καλύτερη συνέχιση τού έργου του.

Ευχαριστώντας για την τιμή να γράψω μερικά λόγια επί τη ευκαιρία.

Χαιρετισμός

Δρ. Κώστας Βίτκος (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1991 - 1992)

Η επί 40 συναπτά έτη παρουσία και δράση του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου αναντίλεκτα αποτελεί σημαντικό γεγονός στα πολιτιστικά δρώμενα της ελληνικής παροικίας της Μελβούρνης. Έχοντας την τιμή να συγκαταλέγομαι κι εγώ στη χορεία των πρώην προέδρων του αξιόλογου αυτού Οργανισμού, δράττομαι της ευκαιρίας να απευθύνω έναν εγκάρδιο χαιρετισμό και παράλληλα να συγχαρώ το παρόν Προεδρείο και τα μέλη του Δ.Σ. για την θαυμάσια πρωτοβουλία τους να αφιερώσουν το επόμενο τεύχος του περιοδικού Αντίποδες στους λογοτέχνες και συγγραφείς-μέλη του Συνδέσμου.

Όντως, οι σελίδες του περιοδικού αυτού αποτέλεσαν (και αποτελούν) εφαλτήριο για την περαιτέρω λογοτεχνική και συγγραφική ανέλιξη πολλών συμπαροίκων, χωρίς με αυτό να υπονοώ ότι το περιοδικό είναι ένα απλό sounding board για επίδοξους αρχιυπηρέτες των ελληνικών Γραμμάτων και τίποτε πιο πέρα. Το κύρος του είναι δεδομένο. Πολλοί από εμάς – τα λευκόμαλλα μέλη του Συνδέσμου – ρίξαμε κατά καιρούς στις σελίδες του περιοδικού Αντίποδες μελάνι και ιδέες (και ενίοτε μελανές ιδέες), απαντώντας σε προκλήσεις των καιρών. Τώρα σειρά έχουν οι νεότερες κεφαλές να απαντήσουν σε νεότερες προκλήσεις.

Εύχομαι ολόψυχα τόσο στο περιοδικό Αντίποδες όσο και στον Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο που το εκδίδει ανελλιπώς επί δεκαετίες καλή συνέχεια με τον ίδιο πάντα δημιουργικό οίστρο, μεράκι και υπευθυνότητα.

Θερμά συγχαρητήρια

Βίβιαν Μόρρις (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1992 - 1998)

Τα θερμά μου συγχαρητήρια σε όσους 'πότισαν' με το μεράκι τους, το ταλέντο τους και τον ενθουσιασμό τους το δέντρο του ΕΑΠΣΜ για να φτάσει σήμερα να γιορτάζει τα 40 του χρόνια.

Ιδιαίτερη τιμή αξίζει σε κείνους φυσικά που έσπειραν τον σπόρο για να φυτρώσει και δεν έπαυσαν να το φροντίζουν, όλα αυτά τα χρόνια, για να βεβαιωθούν ότι όχι μόνο απλά ζει, αλλά καρποφορεί. Αναμφίβολα και αδιαφιλονίκητα, πρώτος στην προσπάθεια αυτή, με θαυμαστή συνέπεια και αδιάπτωτο ενδιαφέρον, υπήρξε ο Κυριάκος Αμανατίδης.

Στην περίοδο που η συνεργασία μας ήταν στενή είχα την ευκαιρία να θαυμάσω την πολύτιμη προσφορά του, το ήθος του, την ικανότητα πού έχει να επιτυγχάνει την ισορροπία και να εμπνέει τους συνεργάτες του να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους. Τον συγχαίρω ιδιαίτερα.

Κοιτάζοντας τον χαρακτήρα και το ρόλο του οργανισμού θα επαναλάβω αυτό που πάντα πίστευα και σ' ένα βαθμό, νομίζω, το επέτυχα, ως πρόεδρος. Να απλώσει ο οργανισμός προς τα έξω τα κλαδιά του και ν' αγκαλιάσει όσο το δυνατόν περισσότερους τομείς του πολιτιστικού γίνεσθαι. Όλοι γνωρίζουμε ότι 'ειδικότητά' του είναι η ελληνο αυστραλιανή λογοτεχνία. Αυτός είναι ο πυρήνας του και από κει προσέφερε και προσφέρει πολλά. Αυτά είναι γνωστά σε όσους έχουν, έστω και αναιμικό ενδιαφέρον, σ' αυτό το χώρο.

Εκείνο το οποίο θα ήθελα να δω να γίνεται είναι να παίξει κάποιο ρόλο στο να προβληθούν οι Ελληνο-Αυστραλοί καλλιτέχνες είτε αυτοί είναι μουσικοί, είτε γλύπτες και ζωγράφοι. Θα μπορούσε – ενδεικτικά το αναφέρω αυτό – να γίνει ένας διαγωνισμός παραδοσιακής μουσικής, όπου θα έπαιρναν μέρος παιδιά που παίζουν ποντιακή λίρα, κρητική λίρα, λαούτο, βιολί, κλαρίνο. Μια τέτοια πρωτοβουλία θα ήταν - πιστεύω - μια θετική ώθηση προς τη διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Μετά, ένας τρόπος να φέρουμε κοντά στην ελληνική παροικία αξιόλογους Ελληνο Αυστραλούς ζωγράφους και γλύπτες, θα ήταν να οργανωθούν εκθέσεις με τα έργα τους. Οι ιδέες, πάνω σ' αυτό το θέμα της διεύρυνσης των δραστηριοτήτων του οργανισμού, είμαι βέβαιη ότι δεν λείπουν από εκείνους που είναι αυτή τη στιγμή στο διοικητικό συμβούλιο.

Για να υλοποιηθούν ίσως θα πρέπει να γίνει πάλι στροφή στον αλάθητο τρόπο των υποεπιτροπών. Να επιστρατευτούν δηλαδή, σε κάθε υποεπιτροπή, άτομα απέξω που έχουν γνώσεις και εμπνέονται από ενθουσιασμό για το συγκεκριμένο θέμα.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στο έργο του οργανισμού που άντεξε στις προκλήσεις των καιρών και στέκει σήμερα ακμαίος και περήφανος μπροστά μας.

Για τα 40 χρόνια του Ε.Α.Π.Σ. Μελβούρνης

Νίκος Α. Νομικός (Πρόεδρος ΕΑΠΣΜ 1998 - 1999)

Στην αγαπητή Πρόεδρο μετά του αξιότιμου Διοικ. Συμβουλίου

Με αφορμή τη συμπλήρωση φέτος των σαράντα χρόνων μιας αξιόλογης πνευματικής πορείας, σε τούτη την ευλογημένη γη των Αντιπόδων, με συγκίνηση στοχάζομαι την λογοτεχνική, εκπαιδευτική και φιλοσοφική δημιουργία που αναδείχθηκε, κατ' αρχάς μέσα από αντίξοες συνθήκες, του 1955, '60, '70, όπου μια λαμπρή ομάδα συμπατριωτών μας, που έφερναν μέσα τους την αγάπη της πνευματικής δραστηριότητας και το μεράκι της ανάδειξης και προώθησης της Αγίας μας γλώσσας, απευθύνω τιμητικό χαιρετισμό και την αγάπη μου σε κείνους τους πρωτοπόρους που δημιούργησαν τον Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης, καθώς και σ' όλους τους συνάδελφους-συνάδελφες, εν τιμή συγγραφείς.

Εύχομαι στο λογοτεχνικό περιοδικό μας "Αντίποδες" χρυσή πορεία να έχει, πολύχρονη και αδιάκοπη, μέσα από τις ερχόμενες γενιές.

Seated figure – Oil painting
by Paul Laspagis

Ο «Νέος Κόσμος» και ο Πολιτιστικός

Σωτήρης Χατζημανώλης (Αρχισυντάκτης – “ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ”)

Μου ζητήθηκε να γράψω δυο λόγια για τη σχέση του «Νέου Κόσμου» με τον Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης. Μια σχέση που ξεκίνησε από την ίδρυση του Πολιτιστικού πριν 40 χρόνια. Η εφημερίδα θεώρησε τότε ιδιαίτερα σημαντική για τα πολιτιστικά της παροικίας μας, την ίδρυση του Πολιτιστικού και την πρόβαλε από την πρώτη της σελίδα.

Η δράση του φορέα στις δεκαετίες που ακολούθησαν, δικαίωσε απόλυτα τις προσδοκίες που δημιουργήθηκαν από εκείνο το πρωτοσέλιδο δημοσίευμα. Στα 40 χρόνια ζωής του ο Πολιτιστικός, και 36 το περιοδικό του «Αντίποδες», έχουν να επιδείξουν σημαντικά επιτεύγματα στην παροικιακή λογοτεχνία και την πολιτιστική δράση.

Και ο «Νέος Κόσμος» αισθάνεται ιδιαίτερα δικαιωμένος, αλλά και υπερήφανος, που πρόβαλε όσο το δυνατόν καλύτερα αυτήν τη δράση, συμβάλλοντας και εκείνος με τον τρόπο του στη διατήρηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής μας παράδοσης. Φυσικά, η σχέση της εφημερίδας δεν περιορίστηκε μόνο στο γεγονός ότι διέθετε «γενναιόδωρα» το χώρο του για να προβάλλει τις δραστηριότητες του Πολιτιστικού.

Από την ίδρυσή του έως και σήμερα, στελέχη της εφημερίδας υπηρέτησαν και στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα. Η ίδια σχέση εκτιμάμε ότι θα συνεχιστεί και στις δεκαετίες που θα ακολουθήσουν, μιας και - κατά την άποψή μας - τόσο ο «Νέος Κόσμος» όσο και ο Πολιτιστικός, αποτελούν θεσμούς της παροικίας. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ότι ως εφημερίδα θα παραιτηθούμε και του δικαιώματος της κριτικής.

Και με την ευκαιρία, θα ήθελα να κάνω μια πρόταση: Να ανοιχτεί και προς την ευρύτερη αυστραλιανή κοινωνία. Στον χώρο της αυστραλιανής λογοτεχνίας η ομογένεια έχει να παρουσιάσει κορυφαίους (π.χ. Χρ. Τσιόλκας). Το ίδιο και στις τέχνες (π.χ. στον κινηματογράφο Τζορτζ Μίλερ, Άννα Κόκκινος, Νάντια Τασοπούλου, Αλκίνοος Τσιλιμιδός κ.ά.). Το ίδιο και στα εικαστικά.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι έφτασε ο καιρός ο Πολιτιστικός να παρουσιάσει τους κορυφαίους ομογενείς στην... ομογένεια!

Σαράντα χρόνια προσφοράς και επιτευγμάτων

Κυριάκος Αμαντίδης

Τον Ιούλιο του 2010 ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης συμπλήρωσε αισίως 40 χρόνια δραστηριότητας στην ελληνική παροικία της Μελβούρνης.

Η πορεία αυτή θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πολιτιστικός Μαραθώνιος, γιατί χρειάστηκε επίπονος αγώνας για να επιτελεσθεί το σημαντικό, και πολυσχιδές, έργο του Συνδέσμου στο πλαίσιο της ομογένειας της Μελβούρνης, αλλά και γενικότερα της Αυστραλίας.

Όταν το 1970 μια ομάδα συμπαροίκων ιδρύσαμε τον Ελληνικό Εκπολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης – αργότερα μετονομάστηκε σε Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης – η ελληνική παροικία της Μελβούρνης βρισκόταν στο απόγειό της από πλευράς δυναμισμού και σφριγηλότητας των μελών της.

Οι ομογενείς που είχαν έρθει με τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα των δεκαετιών του 1950 και 1960 είχαν ριχτεί με ζήλο στη δημιουργία παροικιακών συλλογικών φορέων, για να μπορούν οι ίδιοι, και τα παιδιά τους, να περνούν τις ώρες τηςσχόλης τους σε οικεία περιβάλλοντα, αφού νωπές ήταν ακόμη οι μνήμες από τη γενέτειρα.

Μέσα σε λίγα χρόνια στη Μελβούρνη έκαναν την εμφάνισή τους διάφοροι συλλογικοί φορείς, όπως κοινότητες, σωματεία, σύλλογοι, αδελφότητες, ομοσπονδίες, συνομοσπονδίες, κ.ά.

Chatting Lyno in red at Madame Sousou's.
Fluid acrylic on wood panel by Soula Mantalvanos

Σημαντικός ο ρόλος όλων αυτών των συλλογικών φορέων. Όμως, σχεδόν όλοι, ήταν περιχαρακωμένοι σε γεωγραφικά, συντεχνιακά ή ιδεολογικά όρια, χωρίς ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ τους.

Μέσα σε αυτό το κλίμα είχε ωριμάσει η σκέψη για τη σύσταση ενός πολιτιστικού φορέα, με παμπαραοικιακή εμβέλεια, για μια συντονισμένη προσέγγιση σε θέματα που άπτονταν της πολιτιστικής μας παράδοσης και των ελληνικών γραμμάτων.

Η πρώτη προσπάθεια για τη δημιουργία ενός τέτοιου φορέα ξεκίνησε το 1963 από μια συντροφιά που απαρτιζόταν από άτομα που τα συνέδεε η αγάπη τους για τα ελληνικά γράμματα, και η ανάγκη που ένιωθαν για τη δημιουργία μιας ελληνο-αυστραλιανής λογοτεχνίας. Τον πρώτο πυρήνα αποτέλεσαν ο Κωνσταντίνος Αλεξάντερ - Μαλαξός, (φιλόσοφος, γλωσσολόγος, και ο «Νέστορας» της παρέας), ο Νίκος Νινολάκης, ο Κυριάκος Αμανατίδης, η Ντίνα Αμανατίδου, ο Γιώργος Ρούφας, ο Βασίλης Αλεξόπουλος, και ο Σπύρος Λούτας. Το 1964 η ομάδα πλαισιώθηκε και από νεοαφιχθέντα από την Ελλάδα μέλη της παροικίας, όπως ο Χρήστος Φίφης, η Ελένη Φραγκούλη – μετέπειτα Νίκα – , κ.ά.

ΣΕΛΑΣ (Σύλλογος Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλιανής Συμπολιτείας) ονομάστηκε ο φορέας που συνέστησε η παραπάνω ομάδα ομογενών της Μελβούρνης, ο οποίος άρχισε να δραστηριοποιείται στο χώρο των γραμμάτων. Η επιστροφή όμως του Κ. Αλεξάντερ – Μαλαξού στην Ελλάδα, και οι επαγγελματικές δεσμεύσεις και σπουδές κάποιων άλλων μελών, υπήρξαν οι λόγοι που ο ΣΕΛΑΣ δεν προχώρησε στην υλοποίηση των οραμάτων του.

Όπου έφτασε το «πλήρωμα» του χρόνου, που πρώην μέλη του ΣΕΛΑΣ, και άλλοι ομογενείς με παρόμοια ενδιαφέροντα, συνήλθαν σε συνάντηση στο οίκημα της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Μελβούρνης και Βικτωρίας τον Μάιο του 1970, και μετά από συζήτηση αποφάσισαν να προβούν στην ίδρυση του Ελληνικού Εκπολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης (ΕΑΠΣΜ), ο οποίος μετά από λίγα χρόνια μετονομάστηκε σε Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης.

Στο τεύχος 27 του περιοδικού Αντίποδες, ο Πλούταρχος Δεληγιάννης, με ευκαιρία τα 20 χρόνια του Πολιτιστικού Συνδέσμου, αναφέρεται στο ιστορικό της ίδρυσης του Συνδέσμου, και δίνει τα ονόματα κάποιων από τα ιδρυτικά του μέλη.

Οι βασικοί σκοποί του ΕΑΠΣΜ, όπως διατυπώθηκαν στο πρώτο Καταστατικό του, και διευρύνθηκαν σε μετέπειτα τροποποιήσεις του, είναι οι ακόλουθοι:

* Η ενθάρρυνση και προβολή της ελληνο-αυστραλιανής λογοτεχνίας.

- * Η διατήρηση, και καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας.
- * Η διατήρηση της ελληνικής πνευματικής και πολιτιστικής παράδοσης, και η προβολή τους στην ευρύτερη πολυπολιτισμική κοινωνία της Αυστραλίας.
- * Να ενθαρρύνει και να διοργανώνει πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, και να συνεργάζεται με άλλους ομογενειακούς φορείς για την επίτευξη των σκοπών του.
- * Να καλλιεργεί καλές σχέσεις με παρεμφερείς οργανώσεις άλλων εθνικών ομάδων.

Από την ίδρυσή του, ο ΕΑΠΣΜ τάχθηκε υπέρ της δημοτικής γλώσσας, όταν στην Ελλάδα η χούντα των Συνταγματαρχών είχε επιβάλει την καθαρεύουσα ως γλώσσα των κρατικών υπηρεσιών και των σχολείων.

Πρωτοποριακή ήταν η απόφαση του ΕΑΠΣΜ το 1979 να υιοθετήσει την μονοτονική γραφή για τη σύνταξη των Αντιποδικών (το κύριο άρθρο του περιοδικού Αντίποδες), όπως την είχε διαμορφώσει το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, δύο χρόνια πριν από την καθιέρωσή της το 1981 από το επίσημο ελληνικό κράτος.

Thanasis
Painting by Leon Kalamaras

Περιοδικό Αντίποδες και Λογοτεχνικοί Διαγωνισμοί

Για την πληρέστερη επίτευξη των στόχων του, το 1974 ο Σύνδεσμος προέβη στην έκδοση του περιοδικού Αντίποδες, του μακροβιότερου σήμερα λογοτεχνικού και πολιτιστικού περιοδικού στην Αυστραλία, με 56 τεύχη, με το φετινό, στο ενεργητικό του.

Να μνημονεύσω εδώ πως ιδέα του Χρήστου Φίφη, ο οποίος είναι από τα ιδρυτικά μέλη του ΕΑΠΣΜ, ήταν να δοθεί στο περιοδικό ο τίτλος Αντίποδες, ως γεωγραφικός προσδιορισμός του πνευματικού έργου που επιτελείται στην εσχάτη αυτής της Γης.

Καθοριστικός ήταν, και συνεχίζει να είναι, ο ρόλος του περιοδικού στην άνθηση της ελληνο-αυστραλιανής λογοτεχνίας, που συμπίπτει με την περίοδο της κυκλοφορίας του. Μέσα από τις σελίδες του έχει περάσει ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων λογοτεχνών της Αυστραλίας.

Με τα αφιερώματα στο έργο ομογενών λογοτεχνών και ανθρώπων των γραμμάτων, το περιοδικό έχει συμβάλει στη δημιουργία μιας αξιόλογης γραμματολογίας και βιβλιογραφίας για μελλοντικούς ερευνητές.

Ένα άλλο μέσο για την επίτευξη των στόχων του Συνδέσμου και την προαγωγή της ελληνο-αυστραλιανής λογοτεχνίας, είναι οι λογοτεχνικοί διαγωνισμοί, ετήσιος θεσμός που καθιερώθηκε από το 1980. Ο λογοτεχνικός διαγωνισμός καλύπτει τις κατηγορίες της ποίησης και του διηγήματος, και πιο πρόσφατα επεκτάθηκε και στο μονόπρακτο θεατρικό έργο.

Το γεγονός ότι συμμετοχές γίνονται δεκτές στην ελληνική ή αγγλική γλώσσα, λειτουργεί ως κίνητρο για συμμετοχή και από νεαρά μέλη της ομογένειας, τα οποία εκφράζονται πιο άνετα στην αγγλική γλώσσα. Και είναι σημαντική η συμμετοχή των νέων, γιατί αποκτούν αυτοπεποίθηση, με αποτέλεσμα την μελλοντική τους λογοτεχνική εξέλιξη.

Επιπρόσθετο κίνητρο για τους λογοτέχνες ήταν, και συνεχίζει να είναι, η δημοσίευση των βραβευμένων έργων από κάθε κατηγορία στους Αντίποδες.

Το περιοδικό Αντίποδες, εκτός από λογοτεχνικά έργα φιλοξενεί και μελέτες, πάνω σε πτυχές του ελληνικού πολιτισμού και των ελληνικών γραμμάτων, ενθαρρύνοντας έτσι και την έρευνα.

Θα ήταν παράλειψη αν δεν ανέφερα και την καλλιτεχνική διακόσμηση του περιοδικού, για σειρά ετών τώρα με τα θαυμάσια σχέδια του μέλους του Συνδέσμου, ζωγράφου και ποιητή, Νίκου Νομικού. Η εντυπωσιακή συμμετρία, ο πολύσημος συμβολισμός, και οι ελληνοπρεπείς παραστάσεις των σχεδίων δεν προσδίδουν στο περιοδικό μόνο μια ξέχωρη αισθητική χροιά, αλλά συχνά λειτουργούν και ως οπτική

προέκταση των παραπλήσιων κειμένων.

Έργα και άλλων ομογενών ζωγράφων κοσμούν το εξώφυλλο, αλλά και εσωτερικές σελίδες του περιοδικού, το οποίο έτσι προβάλλει όχι μόνο το πνευματικό, αλλά και το καλλιτεχνικό έργο των συμπατριωτών μας.

Μια καινοτομία που εγκαινιάσθηκε τα τελευταία χρόνια είναι η αναφορά σε βιβλία ομογενών λογοτεχνών και συγγραφέων που κυκλοφόρησαν τους τελευταίους δώδεκα μήνες. Για τους μελλοντικούς ερευνητές τα στοιχεία αυτά θα παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τα ελληνικά γράμματα στην Αυστραλία.

Και μια και ο λόγος για ερευνητές, ο Καθηγητής Γιώργος Καναράκης, όταν άρχισε την έρευνά του για τους Έλληνες λογοτέχνες της Αυστραλίας, ένα μεγάλο μέρος των πληροφοριών το είχε αντλήσει από τα τεύχη του περιοδικού Αντίποδες.

Αποτέλεσμα της έρευνας εκείνης ήταν το πρωτοποριακό για την εποχή του, και μνημειώδες σήμερα, βιβλίο των 700 σελίδων «Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ», έκδοση του Ιδρύματος Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα 1985.

Εν ολίγοις, τα τελευταία 36 χρόνια το περιοδικό Αντίποδες έχει καταστεί η ραχοκοκαλιά της ελληνο-αυστραλιανής λογοτεχνίας, και έχει δώσει στις νεότερες γενιές την ευκαιρία να δουν έργα τους δημοσιευμένα σε ένα έγκυρο λογοτεχνικό περιοδικό. Από το 1992 σε αυτόν το χώρο κινείται και το περιοδικό Ο Λόγος, που εκδίδει ο Σύνδεσμος Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλίας, με έδρα τη Μελβούρνη.

Βιβλιοπαρουσιάσεις και τα Πνευματικά Ανθεστήρια

Μια άλλη από τις δραστηριότητες του ΕΑΠΣΜ είναι οι παρουσιάσεις βιβλίων ομογενών λογοτεχνών και συγγραφέων. Και σε αυτόν το χώρο ο Σύνδεσμος έχει πρωτοστατήσει, παρουσιάζοντας στο βιβλιόφιλο παροικιακό κοινό τον πνευματικό μόχθο των ομογενών.

Χωρίς αυτές τις βιβλιοπαρουσιάσεις τα περισσότερα βιβλία των συμπατριωτών μας θα περνούσαν απαρατήρητα, αποθαρρύνοντας τους συγγραφείς να προβούν σε παρόμοιες μελλοντικές πρωτοβουλίες. Υπήρξαν βιβλιοπαρουσιάσεις που προσέλκυσαν 200 και 300 άτομα, με σημαντικές πωλήσεις, καλύπτοντας ένα μέρος των εκδοτικών εξόδων, τα οποία ως γνωστόν επιβαρύνονται οι ίδιοι οι συγγραφείς.

Ως και την εκδήλωση για την παρουσίαση της αγγλικής έκδοσης του βιβλίου «Το Διαβατήριο» του διάσημου πεζογράφου Αντώνη Σαμαράκη, σε μετάφραση του Καθηγητή Gavin Betts, είχε διοργανώσει ο ΕΑΠΣΜ το 1981. Ο Α. Σαμαράκης είχε έρθει στην Αυστραλία ειδικά για την εκδήλωση αυτή.

Σε θεσμό από το 1977 έχουν καταστεί τα Πνευματικά Ανθεστήρια, μια σειρά πνευματικών εκδηλώσεων, που τα πρώτα χρόνια διανθίζονταν και με μουσικά προγράμματα, παρουσιάζοντας μελοποιημένα ποιήματα ομογενών ποιητών από συμπάροικους συνθέτες.

Συνειρμικά, η μνεία των Πνευματικών Ανθεστηρίων φέρνει στη μνήμη την σεπτή μορφή του αείμνηστου Κώστα Γιαμιαδάκη, γιατί ιδέα δική του ήταν να δοθεί αυτή η επωνυμία στις πολιτιστικές αυτές εκδηλώσεις. Για χρόνια ο Κ. Γιαμιαδάκης ήταν Ταμίας του Συνδέσμου, και συχνά πρόσφερε το σπίτι του για συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα παλιά μέλη του Δ.Σ. δεν ξεχνούν τη φιλοξενία της αγαπημένης του συζύγου, αείμνηστης Νότας.

Για τα πρώτα Πνευματικά Ανθεστήρια η Βίβιαν Μόρρις έγραψε τα ακόλουθα, μεταξύ άλλων, στην στήλη της του «Νέου Κόσμου» (28/4/1977):

«Πνευματικά Ανθεστήρια ήταν ο τίτλος της εκδήλωσης που διοργάνωσε ο Εκπολιτιστικός Σύνδεσμος Μεμβούρνης την περασμένη Κυριακή στο εντευκτήριο της ΕΕΑΜΑ, για να παρουσιάσει τα έργα, ή μάλλον μέρος του έργου, ένδεκα λογοτεχνών.

Για όσους παρευρέθησαν εκεί ήταν μια συγκινητική και ευχάριστη εμπειρία που δεν ικανοποίησε μόνο, αλλά δημιούργησε πολλά

Ελαιώνας – Σκίψο με πέννα, του Φρίξου Ιωαννίδη

ερωτηματικά, σαν: Γιατί όχι πιο πριν; Πού πάμε από δω και πέρα; Πού ήταν κρυμμένα τόσα ταλέντα; Πόσοι άλλοι λογοτέχνες κυκλοφορούν ανάμεσά μας; Πού είναι; Γιατί δεν τους ξέρουμε;... Όπως πολύ χαρακτηριστικά είπε προχτές ο κ. Κ. Αμανατίδης 'Για την επιτυχή μελλοντική μας επιβίωση χρειαζόμαστε τη δημιουργία μιας αυτόχθονης παράδοσης'.

Παραθέτουμε τα ονόματα των λογοτεχνών που πήραν μέρος στην εκδήλωση της Κυριακής: Ε. Ραυτόπουλος, Ν. Νινολάκης, Α. Βασιλειάδη, Ε. Κοντός, Δ. Τσαλουμάς, Δ. Κουτούλη, Σ. Ζουμής, Ν. Αμανατίδου, Α. Τριανταφυλλόπουλος, Γ. Λουκάς, Γ. Βασιλακόπουλος».

Πολλά από τα παραπάνω ονόματα ίσως να ήταν άγνωστα το 1977. Σήμερα όμως, κοντά σε δεκάδες άλλα, αναγνωρίζονται ως οι σκαπανείς των ελληνικών γραμμάτων στους Αντίποδες του Νότου. Σε αυτό ο ΕΑΠΣΜ έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο. Η Βίβιαν Μόρρις μετέπειτα υπηρέτησε τον Πολιτιστικό Σύνδεσμο από τη θέση της Προέδρου.

Από τα παραπάνω προκύπτει πως το 1970, έτος ίδρυσης του Πολιτιστικού Συνδέσμου, αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο, που σηματοδοτεί την πολιτιστική πορεία της ομογένειας τα τελευταία 40 χρόνια, και προοιωνίζει τη συνέχειά της στο μέλλον.

Για να μην ξεχνάμε από πού ξεκινήσαμε, και πού θέλουμε να φτάσουμε. Γιατί μόνο με προγραμματισμένες και συντονισμένες δραστηριότητες, το μέλλον προδιαγράφεται ως μια αδιάκοπη συνέχεια του παρελθόντος και του παρόντος, δίνοντας αυτοπεποίθηση σε μας, και σιγουριά στα παιδιά μας, για την ανθεκτικότητα, αλλά και διαχρονικότητα, της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Ως ιδρυτικό μέλος του ΕΑΠΣΜ, τον οποίο επί σειρά ετών υπηρέτησα από τις θέσεις του Προέδρου, του Γραμματέα και του Συντονιστή της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού Αντίποδες, νιώθω ιδιαίτερη ικανοποίηση για τον εορτασμό των 40 χρόνων δραστηριότητας και προσφοράς του Πολιτιστικού Συνδέσμου στα ελληνικά γράμματα.

Συγχαίρω το παρόν Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο συνεχίζει την περήφανη παράδοση του ΕΑΠΣΜ, και διευρύνει την εμβέλεια των δραστηριοτήτων του.

Εναπόκειται στην ομογένεια να ενθαρρύνει και να συμπαρασταθεί έναν παροικιακό φορέα, που εργάζεται ακαταπόνητα για την καλλιέργεια των ελληνικών γραμμάτων, και τη διατήρηση της πολιτιστικής μας παράδοσης, που αποτελεί το υπόβαθρο του Δυτικού Πολιτισμού.

Κυριάκος Αμανατίδης
Επίτιμος Πρόεδρος

ΕΛΛΗΝΟ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ 40 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Δρ. Γιώργος Καναράκης (Καθηγητής Πανεπιστημίου Charles Sturt)

Η ιστορία του Ελληνισμού της διασποράς έχει προ πολλού αποδείξει πως η δημιουργία παροικιακών οργανισμών (Κοινοτήτων, εκκλησιών, φιλανθρωπικών και πολιτισμικών αδελφοτήτων, συνδέσμων κ.λπ.) είναι αποτέλεσμα της έντονης ανάγκης για ενδοπαροικιακή επικοινωνία, γεγονός που συντείνει στην ατομική και συλλογική γλωσσική, πολιτισμική, ακόμη και ψυχολογική επιβίωση των ομογενών, καθώς και στον εθνοπολιτισμικό αυτοπροσδιορισμό τους μέσα στο αλλόχθονο κοινωνικό περιβάλλον που δεν προσφέρει τέτοιου είδους υπηρεσίες.

Ένας από τους παλαιότερους, από την εποχή του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, ομογενειακούς εθνοπολιτισμικούς συνδέσμους είναι και ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης που γιορτάζει φέτος τα σαραντάχρονά του. Ξεκίνησε το 1970 με τίτλο Ελληνικός Εκπολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης και με αρχικό πυρήνα νεομετανάστες, δυνάμει όμως λογοτέχνες, που μερικοί προέρχονταν από το Σωματείο Λογοτεχνών Αυστραλιανής Συμπολιτείας (ΣΕΛΑΣ), τον παλαιότερο ελληνικό λογοτεχνικό σύλλογο της Αυστραλίας που το 1964 είχε δημιουργήσει στη Μελβούρνη ο Καστελορίζιος ποιητής και πνευματικός καθοδηγητής Κώστας Μαλαξός-Αλεξάντερ.

The Gods watch over you – Charcoal drawing by Paul Laspagis

Ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης όλα αυτά τα χρόνια έχει παρουσιάσει μια εκπληκτικά πολυσιδή και ταυτόχρονα θαλερή κίνηση με ευεργετικά αποτελέσματα διάρκειας στα ομογενειακά μας γράμματα των Αντίποδων. Η αξιοσημείωτη και συνεχής συμβολή του Πολιτιστικού Συνδέσμου εκτείνεται σε ένα ευρύ πλέγμα πνευματικών χώρων (λογοτεχνία, πολιτισμό, γλώσσα, καλές τέχνες, κ.ά.), και μάλιστα με εντυπωσιακά ποικίλους τρόπους και δραστηριότητες.

Στη σύντομη αυτή αποτίμησή μου, θα επικεντρωθώ στην προσφορά του Πολιτιστικού Συνδέσμου σε σχέση με την ομογενειακή μας λογοτεχνική δημιουργία. Άλλωστε, η καθοριστική σημασία που ανέκαθεν απέδιδε ο Σύνδεσμος στην αξία της λογοτεχνίας ως τέχνης του λόγου, καθώς και στα ευεργετικά της πολιτισμικά και μορφωτικά αποτελέσματα, καταφαίνεται και από το ότι το περιοδικό Αντίποδες, το έντυπο όργανο του Συνδέσμου, από το πρώτο του κι όλας τεύχος το χειμώνα (νότιου ημισφαιρίου) του 1974 μέχρι σήμερα προσδιορίζεται από τις συντακτικές επιτροπές του ως «λογοτεχνικό και μορφωτικό περιοδικό».

Έτσι, ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης, μέσω των ποικίλων λογοτεχνικών και άλλων πολιτισμικών εκδηλώσεών του (βιβλιοπαρουσιάσεων, ομιλιών, από το 1980 ετήσιων λογοτεχνικών διαγωνισμών κ.ά.), αλλά και μέσω των σελίδων του περιοδικού Αντίποδες, επί σαράντα χρόνια τώρα, αφενός, προβάλλει με αδιάλειπτο ζήλο τους δόκιμους λογοτέχνες του Αυστραλιώτη Ελληνισμού,

Kostas
Drawing by Leon Kalamaras

αφετέρου, ενθαρρύνει εγκάρδια και τους νεοφανείς, προσφέροντάς τους φωνή που διαφορετικά ίσως να παρέμεναν σιωπηλοί ή ανέλπιδες.

Εκτός όμως από ποιήματα και πεζογραφήματα, το περιοδικό Αντίποδες προχωρεί και σε άλλους χώρους της τέχνης του λόγου. Δημοσιεύει δοκίμια και άλλα μελετήματα λογοτεχνικού, γλωσσικού, πολιτισμικού και άλλου περιεχομένου τόσο των ίδιων των λογοτεχνών όσο και άλλων πνευματικών ανθρώπων της ομογένειας, ενώ, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, βλέπει κανείς τα τεύχη να αφιερώνονται επιπλέον στη δράση και συμβολή λογοτεχνών και άλλων ομογενών που έχουν διακριθεί στα γράμματα και τις τέχνες του Αυστραλιώτη Ελληνισμού.

Ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης με τις μακροχρόνιες και συνεχείς προσπάθειες και δραστηριότητές του, και με το περιοδικό του Αντίποδες, έχει καταστεί ένα αξιόπαινο δημόσιο βήμα από το οποίο οι ομογενείς, όχι μόνο της πρώτης μεταναστευτικής γενιάς αλλά και των νεότερων, εκφράζουν το λογοτεχνικό τους ταλέντο τόσο στην Ελληνική όσο και στην Αγγλική, ενώ βρίσκουν ενθάρρυνση και όσοι ελληνογενείς αισθάνονται πιο άνετα στη χρήση της αγγλικής γλώσσας.

Μια άλλη σημαντική συμβολή του Πολιτιστικού Συνδέσμου είναι ότι με την ένθερμη υποστήριξη που προσφέρει στη λογοτεχνική δημιουργία (προφορική και κυρίως γραπτή), μια και η λογοτεχνία στην κυριολεκτική έννοιά της σημαίνει «τέχνη του λόγου», παράλληλα με τη δική της καλλιέργεια καλλιεργείται και ο λόγος, δηλαδή η γλώσσα η ίδια, αφού, όπως είναι γνωστό, η λογοτεχνία ως κοινωνικό φαινόμενο πραγματώνεται στη γλωσσική έκφραση των ατόμων-μελών μιας κοινωνίας. Εξάλλου και στα τρία κύρια είδη της (ποίηση, πεζογραφία, θέατρο) η λογοτεχνία, εκτός του ότι προσφέρει την ευκαιρία σε αυτούς που την υπηρετούν να εκφράζονται έντεχνα, ταυτόχρονα δημιουργεί τις κατάλληλες περιστάσεις για χρήση της γλώσσας σε όλες τις λεκτικές και υφολογικές μορφές και ποικιλίες της, ανάλογα βέβαια με την περίπτωση, πέρα από το επίπεδο της καθημερινής γλωσσικής επικοινωνίας τους, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλει στην περαιτέρω διατήρησή της.

Εκτός όμως των ανωτέρω, ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης, με την προαγωγή και καλλιέργεια της ομογενειακής μας λογοτεχνίας στους Αντίποδες, και μέσω αυτής με τη συντήρηση της γλώσσας μας και των πολιτισμικών μας αξιών, επιτελεί έναν επιπρόσθετο κοινωνικό ρόλο. Αναγνωρίζει τις πνευματικές ανάγκες του Αυστραλιώτη Ελληνισμού και με την αποδεδειγμένη στήριξη που προσφέρει, διακηρύττει έμπρακτα πως οι Έλληνες μετανάστες της γης αυτής του Νότου δεν είναι άτομα που ήρθαν εδώ μόνο για να ξεφύγουν από οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και άλλες επαχθείς δυσχέρειες, αλλά πως επιπλέον έχουν κοινές πνευματικές ανάγκες

και όμοια ενδιαφέροντα, γεγονός που αφενός τους φέρνει κοντά τον ένα στον άλλον, αφετέρου τους προτρέπει να συντελούν από κοινού στο ανέγασμα του πνευματικού επιπέδου της κοινωνίας. Από την πλευρά τους όμως και όλοι οι ανωτέρω ομογενείς αισθάνονται και αναγνωρίζουν ένα προσωπικό χρέος προς τον Πολιτιστικό Σύνδεσμο, συμπεριλαμβανομένου και του γράφοντος. Στην περίπτωση μου θυμάμαι πάνε 30 χρόνια από το 1980 που έκανα την πρώτη μου γνωριμία με την τότε επιτροπή και τα μέλη του Πολιτιστικού Συνδέσμου. Είχα προσκληθεί να μιλήσω στο Ελληνικό Φεστιβάλ Μελβούρνης. Έκτοτε δόθηκαν και άλλες ευκαιρίες (ομιλίες, παρουσιάσεις βιβλίων μου, κ.λπ.) ενώ το περιοδικό Αντίποδες φιλοξένησε αρκετές συνεργασίες μου πάνω σε ποικίλα θέματα.

Βέβαια, όπως ήταν επόμενο, όλη αυτή η πολυδιάστατη προσφορά του Πολιτιστικού Συνδέσμου, τόσο η καθαρά πνευματική όσο και η κοινωνική, δεν παρέμεινε γνωστή μόνο στην ομογενειακή μας κοινότητα αλλά, ξεπερνώντας τα όριά της αναγνωρίστηκε και από την Πολιτειακή Κυβέρνηση της αυστραλιανής κοινωνίας, με την απονομή στο Σύνδεσμο του «Μεταλλίου Πολυπολιτισμού» το 2006.

Καταληκτικά, μαζί με όλους τους φίλους του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης, εκτιμώντας τους άοκνους διαχρονικούς του κόπους και αγώνες αλλά θαυμάζοντας και τα μέχρι τούδε επιτεύγματά του, με την ευκαιρία των σαράντα χρόνων επιτυχημένου βίου του εκφράζω τα θερμά μου συγχαρητήρια. Επίσης, εύχομαι από καρδιάς να συνεχίσει με τον ίδιο πάντα ζήλο την ανοδική πορεία του και στο απώτερο μέλλον, και ενώ οι καιροί θα περνούν και τα μέλη του θα τα διαδέχονται νεότερα, οι αρχικοί σκοποί και αρχές του να παραμένουν το ίδιο δυναμικοί και ευεργετικοί για το πνευματικό καλό όχι μόνο της ομογένειας της Μελβούρνης αλλά και ολόκληρου του Ελληνισμού της Αυστραλίας.

Δρ. Γιώργος Καναράκης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Charles Sturt

Ελληνοαυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης 1970 – 2010: Περιρρέουσα ατμόσφαιρα και πολιτιστική προσφορά

Δρ. Χρήστος Ν. Φίφης

Ο Ελληνοαυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης, «Εκπολιτιστικός», μέχρι το 1981, κλείνει φέτος 40 χρόνια δράσης από την ίδρυσή του τον Ιούλιο του 1970 και 36 από την έκδοση του περιοδικού του Αντίποδες το 1974. Η πολιτιστική προσφορά του Συνδέσμου συνδέεται με την τοποθέτηση σκοπών, π.χ. την προώθηση της ελληνικής γλώσσας, παιδείας, γραμμάτων και πολιτισμού, την αποφυγή ανάμιξης σε πολιτικά και θρησκευτικά θέματα και διενέξεις και την ικανότητά του να προσαρμόζεται σε νέες ανάγκες και εξελίξεις. Έτσι ο Πολιτιστικός από την αρχή τάχθηκε με τη Δημοτική γλώσσα και υπέρ της χρήσης και των δυο γλωσσών (Ελληνική και Αγγλική) στο περιοδικό, και από το 1977 υπέρ της μονοτονικής γραφής, πολύ πριν της επίσημης καθιέρωσής της το 1982. Η προσφορά αυτή έχει ερευνηθεί και έχει γραφτεί γι' αυτή για τα πρώτα 20 και 30 χρόνια του και επίσης το 1999 και 2004 με την ευκαιρία των 25 και 30 χρόνων από την έκδοση του περιοδικού Αντίποδες. Σχετικά με την ιστορία, τις εξελίξεις και την προσφορά των πρώτων τριών δεκαετιών του Συνδέσμου, ο αναγνώστης θα μπορούσε να ανατρέξει σε έναν αριθμό επετειακών ή σχετικών με τιμητικά αφιερώματα ή άλλων άρθρων που αναφέρονται στο περιρρέον πολιτιστικό γίγνεσθαι. Θα αναφερθώ συνοπτικά σε μερικά από αυτά τα άρθρα και ύστερα, σε συντομία, θα συζητήσω τις γενικότερες εξελίξεις του πολιτιστικού περιβάλλοντος της παροικίας από τις αρχές του εικοστού αιώνα και τις προοπτικές του Συνδέσμου.

Τα άρθρα στα οποία αναφέρομαι έχουν δημοσιευτεί, κατά καιρούς, στους Αντίποδες και συζητούν πτυχές της πολιτιστικής προσφοράς του Συνδέσμου. Το άρθρο του Πλούταρχου Δεληγιάννη το 1990 στο τεύχος 27 «Το ιστορικό της ίδρυσης του Εκπολιτιστικού Συνδέσμου» (1) αναφέρεται στις ενέργειες για την ίδρυση του «Εκπολιτιστικού Συνδέσμου», την έκδοση του περιοδικού Αντίποδες και τις εκδηλώσεις του Συνδέσμου κατά τη δεκαετία του 1970. Στο ίδιο τεύχος ο Σάββας Ζουμής σε σύντομο άρθρο του (2) κάνει μια αναφορά στις δραστηριότητες του Συνδέσμου και τις σχέσεις του με τα μέλη του και διάφορες ομάδες της παροικίας. Στο ίδιο επίσης τεύχος, ο Κυριάκος Αμανατίδης σε άρθρο του (3) συζητά τις ανάγκες των νέων μεταναστών στις δεκαετίες του 1950 και 1960 και τους λόγους που οδήγησαν ορισμένα άτομα με πνευματικές ανησυχίες να ιδρύσουν στη δεκαετία του 1960 τον «ΣΕΛΑΣ» και το 1970 τον «Εκπολιτιστικό Σύνδεσμο» και το περιοδικό Αντίποδες το 1974, τους σκοπούς και την πολιτική τους καθώς και την οργάνωση δραστηριοτήτων όπως τα ετήσια «Πνευματικά Ανθεστήρια» από το 1977, τους λογοτεχνικούς διαγωνισμούς από το

1980, τα αφιερώματα του περιοδικού και άλλες πνευματικές εκδηλώσεις. Ένα άρθρο του Χρήστου Φίφη το 1996 στο τεύχος 39-40 «Ο Υμέτερος φίλος Κωστής» (4) αναφέρεται στην προσωπικότητα του Κωνσταντίνου Μαλαζού – Αλεξάντερ, το σύλλογο «ΣΕΛΑΣ» και τις πολιτιστικές συνθήκες της δεκαετίας του 1960, μέσα από την αλληλογραφία του Μαλαζού με το Νίκο Νινολάκη.

Το 1999 και 2004 δύο άρθρα του Κυριάκου Αμανατίδη (5) κάνουν μια σύντομη αναφορά στην 25ετή και 30ετή προσφορά του περιοδικού του Συνδέσμου και τα 44 μέχρι τότε (1999) εκδομένα τεύχη του και εκφράζει την άποψη ότι το περιοδικό είναι το μακροβιότερο ελληνικό περιοδικό της Αυστραλίας και ίσως του ελληνισμού της διασποράς, με 'πιθανή εξαίρεση τα Αλεξανδρινά Γράμματα'. Σίγουρα, η άποψη αυτή είναι πιο ισχυρή σήμερα με τα 36 χρόνια των Αντιπόδων και τα 40 του Συνδέσμου. Η Καίτη Αλεξοπούλου στα Αντιποδικά και σχετικό σημείωμα στο τεύχος 46 το 2000 «Αντιποδικά. Τα τριάντα χρόνια ζωής και πολιτιστικής δράσης του Συνδέσμου» (6) σκιαγραφεί τις απαρχές, τους στόχους, την πορεία και τα επιτεύγματα του Συνδέσμου στα πρώτα τριάντα χρόνια της ιστορίας του. Στο τεύχος 46 του 2000 που ήταν ειδικό αφιέρωμα στο έργο του Κυριάκου Αμανατίδη, ο Γιώργος Καναράκης δίνει μια γρήγορη αποτίμηση της προσφοράς και της συμβολής του στην πορεία του Συνδέσμου και του περιοδικού Αντίποδες.(7) Στο ίδιο τεύχος ο Χρήστος Φίφης (8) συζητά την πορεία και τους στόχους του Πολιτιστικού και του περιοδικού, με βάση τη στήλη «Αντιποδικά», που για τα πρώτα 11 χρόνια γραφόταν αδιάλειπτα απ' τον τότε πρόεδρο και

Kondias – Charcoal drawing by Paul Laspagis

διευθυντή σύνταξης του περιοδικού Κυριάκο Αμανατίδη.

Εξετάζοντας την προηγηθείσα ιστορία και προσπάθειες παράλληλες με εκείνη του Συνδέσμου, θα δούμε ότι υπήρξαν και άλλες κινήσεις με σημαντική προσφορά, όχι όμως πάντα μακρόβιες. Το 1916 ιδρύθηκε ο Πανελλήνιος Σύλλογος 'Ορφεύς'. Μέλη του μπορούσαν να γίνουν όλοι οι Έλληνες της Μεμβούρνης. Ο Ορφέας νοίκιαζε αίθουσα συναντήσεων και οργάνωνε συχνά ομιλίες, συναυλίες και ευκαιριακά θεατρικές παραστάσεις και άλλες εκδηλώσεις. Στη δεκαετία του 1960, όμως, βαθμιαία η δράση του εξαφανίστηκε. Ένα ερώτημα πρέπει να είναι γιατί ένας οργανισμός με ιστορία και παράδοση, όπως ο Ορφέας περιέπεσε σε αδράνεια. Μια γρήγορη εξήγηση της παρακμής του μπορεί να είναι ότι σταμάτησε πια να έχει νέα ενεργά μέλη, αλλά είναι κάτι που θα πρέπει να ερευνηθεί. Θα πρέπει να τονιστεί ότι την περίοδο αυτή η ελληνική παροικία είχε αυξηθεί ξαφνικά πολύ αλλά τον ίδιο καιρό είχε κατακερματιστεί σε πολλούς τοπικιστικούς συλλόγους.

Το 1916 -17 οι πολύ λίγες Ελληνίδες μετανάστριες που υπήρχαν στην παροικία είχαν συμπύξει τον Σύλλογο Ελληνίδων Γυναικών. Στις 17 Οκτωβρίου 1917 ανεβάστηκε στη Μεμβούρνη η κωμωδία του Δρ Κωνσταντίνου Κυριαζόπουλου «Ο αδιάκριτος μουσαφίρης». (9) Το 1935 ιδρύθηκε από μέλη της παροικιακής αριστεράς ο «Εργατικός Σύνδεσμος 'Δημόκριτος'». Ο Δημόκριτος έδωσε έμφαση στην οργάνωση των μεταναστών εργατών και την προστασία των εργατικών και πολιτικών τους δικαιωμάτων αλλά και με τη συμμετοχή επίσης του Μικρασιάτη λόγιου και συγγραφέα Αλέκου Δούκα, της νεαρής τότε Κικής Τσουνή (της πρώτης ελληνίδας της Αυστραλίας που ανέλαβε τη Γραμματεία ενός μεγάλου σωματείου, όπως ο Δημόκριτος, το 1943) και άλλων, οργάνωνε επίσης συχνές πολιτιστικές εκδηλώσεις. Μέλη του Δημόκριτου το 1939 στην αίθουσα του Ορφέα αποδοκίμασαν το Γενικό Πρόξενο (που είχε έλθει από το Σίδνεϊ) κατά τις εκδηλώσεις που οργανώθηκαν για την ονομαστική εορτή του Βασιλιά Γεωργίου Β' και του καθεστώτος του Μεταξά και της 4^{ης} Αυγούστου. Αυτό οδήγησε σε ένα μακρό διχασμό μεταξύ της παροικιακής Αριστεράς και Δεξιάς. Η Δεξιά κυριαρχούσε τότε στην Κοινότητα και επίσης εκφραζόταν με την εφημερίδα του Παναγιωτόπουλου «Φως» (1936 – 1973). Ο Δημόκριτος εξακολουθεί και σήμερα τις δραστηριότητές του, τόσο στον πολιτικό όσο και στον πολιτιστικό τομέα.

Η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Μεμβούρνης και Βικτώριας (ιδρύθηκε το 1897) πάντοτε οργάνωνε εκπαιδευτικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Νωρίς στη δεκαετία του 1950 με τη δραστηριότητα του Κωνσταντινουπολίτη λόγιου και μετέπειτα προέδρου της Κοινότητας, Βασίλη Λογοθέτη, δημιούργησε την «Επιτροπή Βιβλιοθήκης και Μορφωτικής Δράσης» που οργάνωνε υπηρεσίες βιβλιοθήκης και

εκδηλώσεων. Γρήγορα, όμως, περιέπεσε σε αδράνεια λόγω μη επαρκούς ανταπόκρισης των παλαιών και νέων μεταναστών και υπονόμησης από εσωτερικές αντιπαλότητες (Παναγιωτόπουλος, κ. ά.). Μερικά από τα βιβλία αργότερα και ιδιαίτερα οι δεμένοι τόμοι της Νέας Εστίας που είχαν δωρηθεί από τη βιβλιοθήκη του Λογοθέτη δόθηκαν το 1974 στο νέο τμήμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μελβούρνης. Κίνηση για κοινοτική βιβλιοθήκη έγινε επίσης το 1984-85 αλλά ανεπιτυχώς.

Από το 1950 η Ένωση Ελλήνων Αιγύπτου και Μέσης Ανατολής (ΕΕΑΜΑ) ανέπτυξε πολιτιστική δράση με ομιλίες, θεατρικές παραστάσεις και το περιοδικό «Σφίγγα». Μερικές από τις εκδηλώσεις αυτές, κατά διαστήματα, συνεχίζονται μέχρι και σήμερα. Το 1964-65 ανέπτυξε δράση ο νεοϊδρυθείς σύλλογος ΣΕΛΑΣ (Σύλλογος Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλιανής Συμπολιτείας) με πρόεδρο τον εκπαιδευτικό, ποιητή και φιλόσοφο Κωνσταντίνο Μαλαξό – Αλεξάντερ. Ο Μαλαξός το 1965 αναχώρησε για ένα από τα συνήθη του μακρά ταξίδια (για Περθ και Ελλάδα) και ουδέποτε επέστρεψε ξανά στη Μελβούρνη. Ο ΣΕΛΑΣ μετά την αναχώρηση του Μαλαξού ατόνησε. Μερικά μέλη του, όμως, έγιναν από τους πρωτεργάτες για την ίδρυση του Ελληνοαυστραλιανού Εκπολιτιστικού Συνδέσμου το 1970.

Μετά το 1967 οργανώθηκε η ΕΑΔΕ (Επιτροπή για αποκατάσταση της Δημοκρατίας στην Ελλάδα). Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 η ΕΑΔΕ συνεργαζόταν με μέλη της ελληνικής φοιτητικής οργάνωσης των πανεπιστημίων Μελβούρνης στην οποία συμμετείχαν και ορισμένοι

Lyno (in blue spotted suit) at the Gertrude St Enoteca.
Fluid acrylic on wood panel, by Soula Mantalvanos

επιστήμονες και είχε τον τίτλο «Σύλλογος Ελλήνων Φοιτητών και Επιστημόνων» (Greek Students and Graduates Association). Οργάνωναν δραστηριότητες κατά της δικτατορίας στην Ελλάδα, θεατρικές επιθεωρήσεις και άλλες εκδηλώσεις. Το 1977 ιδρύθηκε στη Μελβούρνη ο «Ελληνικός Μορφωτικός Όμιλος» που οργάνωνε κατά διαστήματα δημόσιες πολιτιστικές διαλέξεις και είχε παρόμοιους σκοπούς με εκείνους του Πολιτιστικού Συνδέσμου. Μετά το 1980, όμως, περιήλθε σε ανυπαρξία. Ο λόγος φαίνεται να ήταν το ότι δεν είχε πολλά μέλη, και πολύ γρήγορα έχασε την ορμή του.

Το 1975 ιδρύθηκε η ΕΠΝΑ (Ελληνική Προοδευτική Νεολαία Αυστραλίας), οργάνωση αριστερών νέων, με πρωτεργάτες τον Ηλία Διακολαμπριανό, και αργότερα το Γιώργο Βασιλακόπουλο, τον Χρήστο Τσιάτη και άλλους. Μερικοί από τους νέους αυτούς προέρχονταν από τους «Λαμπράκηδες» Αυστραλίας και οι οποίοι επίσης προέρχονταν από τον παλιό αθλητικό και προοδευτικό όμιλο «Ολύμπικ Κλαμπ» που είχε αναπτύξει αθλητική, πολιτιστική και πολιτική δράση στις δεκαετίες του 1940 και 1950. Η ΕΠΝΑ συνεργαζόταν με τους φοιτητές και το Δημόκριτο αλλά στη δεκαετία του 1980 περιήλθε σε αδράνεια, πιθανόν λόγω μη ανανέωσής της με νέα ενεργά μέλη. Το 1977 ο «Σύλλογος Φοιτητών Νέων Ελληνικών» του πανεπιστημίου Μελβούρνης οργάνωνε θεατρικές και άλλες εκδηλώσεις και εξέδωσε το περιοδικό «Επαφή». Η «Επαφή» εκδιδόταν για μερικά χρόνια με προσπάθειες του Χρήστου Τσιάτη, του Γιώργου Βασιλακόπουλου και άλλων αλλά όπως συμβαίνει συχνά με φοιτητικές οργανώσεις, όταν οι φοιτητές φεύγουν από το πανεπιστήμιο, περιέρχονται σε αδράνεια. Τελικά το περιοδικό σταμάτησε.

Παράλληλα με την ίδρυση και δράση του Συνδέσμου, στις δεκαετίες του 1970 και έκτοτε λειτούργησαν διάφοροι άλλοι πολιτιστικοί φορείς. Σ' αυτούς περιλαμβανόταν η Ελληνική Εβδομάδα (1976 – 1986) με εξαιρετικές συχνά μουσικές, θεατρικές, κινηματογραφικές εκδηλώσεις και ομιλίες. Μετά το 1974 στη Μελβούρνη, και για περισσότερο από τρεις δεκαετίες, ανέπτυξε δράση, κυρίως θεατρική και διδασκαλίας του θεάτρου, η σχολή του Νίκου Σκιαδόπουλου «Γέφυρα». Η Γέφυρα ανέβασε πλειάδα θεατρικών έργων και εκπαίδευσε μια ευρεία ομάδα νέων ηθοποιών. Άλλες θεατρικές ομάδες που ανέπτυξαν δράση για ορισμένα διαστήματα ήταν η «Λαϊκή Σκηνή», ο θίασος «Παροικία», η ΕΕΑΜΑ και τότε-τότε φοιτητικές ομάδες και άλλοι. Μετά το 1987 ιδρύθηκε και ανέπτυξε δράση το Φεστιβάλ «Αντίποδες» που οργανώθηκε από την Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Μελβούρνης και Βικτώριας» και που αντικατέστησε την ετήσια δράση της «Ελληνικής Εβδομάδας», άλλοτε επιτυχώς και άλλοτε με λιγότερη επιτυχία. Το Φεστιβάλ μερικές φορές διακρίθηκε για την πλειάδα των εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων του. Άλλοτε περιοριζόταν στο ετήσιο «Γλέντι» της Lonsdale Street.

Το 1992, με κίνηση του Αλέκου Αγγελίδη και άλλων ιδρύθηκε ο «Σύνδεσμος Ελλήνων Λογοτεχνών και Συγγραφέων Αυστραλίας» που πλαισιώθηκε επίσης με την έκδοση του περιοδικού του «Λόγος». Ο Σύνδεσμος και ο Λόγος εξακολουθούν έκτοτε την πολιτιστική τους δράση. Το 1994 ιδρύθηκε το Αγγελίδειο Ίδρυμα που οι κύριοι σκοποί του είναι η προβολή του έργου του αείμνηστου Αλέκου Αγγελίδη και η ετήσια απονομή βραβείων στα καλύτερα βιβλία που εκδίδονται στην Αυστραλία στην Ελληνική. Στις δεκαετίες του 1980 και 1990 κυκλοφόρησαν δυο σημαντικά περιοδικά, κυρίως στο Σίδνεϊ, το Χρονικό και το Γεφύρι (10) αλλά, ως κινήσεις λίγων ατόμων που δυσκολεύονταν να καλύψουν τα εκδοτικά τους έξοδα, τελικά ατόνησαν.

Ο Ελληνοαυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος από την ίδρυσή του οργάνωνε τακτικές ομιλίες και άλλες εκδηλώσεις. Ο κύριος συνδετικός του κρίκος, όμως, ήταν η έκδοση του περιοδικού Αντίποδες το 1974 που για να φτάσει στην έκδοση και τη συνέχισή του έπρεπε να υπερπηδηθούν πάμπολλες δυσκολίες και εμπόδια. Φέτος κλείνει η δεύτερη εικοσαετία του Ελληνοαυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου. Η πολιτιστική του δράση συνεχίζεται με την ίδια πάντα ζέση στους τομείς του περιοδικού, της οργάνωσης των ετήσιων Ανθεστηρίων, λογοτεχνικών διαγωνισμών και ποικίλων άλλων εκδηλώσεων. Τα αφιερώματα σε ντόπιους λογοτέχνες και λόγιους, και σε καθιερωμένους

Kore – Bronze sculpture
by Leon Kalamaras

έλληνες λογοτέχνες, συνεχίζονται. Τα τελευταία χρόνια αφιερώθηκαν, κατά καιρούς, τεύχη των Αντίποδων στους: Νίκο Νομικό, αρ. 41-42, 1997, Ντίνα Αμανατίδου, αρ. 43-44, 1998, Κυριάκο Αμανατίδη, αρ. 46, 2000, Αγγελο Σικελιανό και Ανδρέα Εμπειρικό, αρ.47, 2001, Δημήτρη Τσαλουμά, αρ. 48, 2002, Κωνσταντίνο Καβάφη, αρ. 49, 2003, Βάσω και Λεωνίδα Καλαμάρα, αρ. 51, 2005, Γιώργο Καναράκη, αρ. 52, 2006, Χρήστο Φίφη, αρ. 53, 2007, Ελένη Νίκα, αρ. 54, 2008, και Ρένα Φραγκιουδάκη, αρ. 55, 2009. Δεκάδες ποιήματα, διηγήματα, άρθρα, σχόλια και ερευνητικό υλικό παρουσιάστηκαν τα τελευταία 36 χρόνια μέσω του περιοδικού Αντίποδες. Στα τεύχη 27 και 28 το 1990 δημοσιεύτηκε ένα πολύ χρήσιμο ευρετήριο του Θανάση Σπηλιά, για τους συγγραφείς και τα μέχρι τότε δημοσιεύματα των Αντίποδων. (11). Σήμερα, 20 χρόνια αργότερα, υπάρχει ανάγκη για την προετοιμασία ενός δεύτερου ευρετηρίου.

Ο Ελληνοαυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος και το περιοδικό του Αντίποδες ήρθαν το 1970 και 1974 σε μια περίοδο ωρίμανσης της παροικίας, όταν αυτή μετά από είκοσι χρόνια μαζικής μετανάστευσης, ξεριζωμών, ανακατατάξεων και προσαρμογών λάμβανε μια πιο σταθερή μορφή. Κάτι που μπορεί να τονιστεί σχετικά με αυτό είναι ότι μέχρι το 1974, ελάχιστα ήταν τα βιβλία στην ελληνική που είχαν εκδοθεί στην Αυστραλία. Τα τελευταία 36 χρόνια η έκδοση ελληνικών βιβλίων αυξήθηκε σημαντικά. Κάθε χρόνο υποβάλλονται στον Αγγελίδειο διαγωνισμό βιβλίου, κατά μέσον όρο, περί τα 10 βιβλία. Αυτά, όμως αποτελούν ένα μέρος, ποτέ δεν υποβάλλονται όλα τα βιβλία που εκδίδονται στην Αυστραλία. Ο Σύνδεσμος και οι Αντίποδες έχουν προσφέρει σημαντικότερα στην παροικιακή διανόηση, λογοτεχνία και πολιτισμό. Σήμερα, 40 χρόνια μετά το 1970, βρίσκονται σε καλή πορεία αλλά και σε μια δύσκολη μεταβατική περίοδο νέων προσαρμογών. Ένας οργανισμός είναι πάντα νέος και ελπιδοφόρος όταν έχει νέα ενεργά μέλη που θα εγγυούνται την απρόσκοπτη πορεία του μέσα από τις παρουσιαζόμενες ανάγκες νέων προσαρμογών. Θα πρέπει να εξακολουθήσει να πλαισιώνεται από νέους και νέες με ενεργητικότητα, φαντασία και διαπολιτισμικές ικανότητες. Αυτή είναι η νέα συνεχής πρόκληση του ιστορικού πλέον Συνδέσμου.

Dr Χρήστος Ν. Φίφης

Honorary Research Associate

School of Historical and European Studies, La Trobe University

Σημειώσεις

1. Πλούταρχος Δεληγιάννης, «Το ιστορικό της ίδρυσης του Εκπολιτιστικού Συνδέσμου», *Αντίποδες*, αρ. 27, Ιούλιος 1990, σσ. 5-7.

2. Σάββας Ζουμής, «Αίγες 'αναμνήσεις' από τον Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης», *Αντίποδες*, αρ. 27, Ιούλιος 1990, σσ. 8-9.

3. Κυριάκος Αμανατίδης, «Ελληνοαυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης: Είκοσι χρόνια αδιάκοπης πολιτιστικής δραστηριότητας», *Αντίποδες*, αρ. 27, Ιούλιος 1990, σσ. 10-15.
4. Χρήστος Ν. Φίφης, «Ο υμέτερος φίλος Κωστής: Ο Κώστας Μαλαξός – Αλεξάντερ μέσα από την αλληλογραφία του με τον Νίκο Νινολάκη», *Αντίποδες*, αρ. 39-40, 1996, σσ. 20-37.
5. Κυριάκος Αμανατίδης, «Περιοδικό Αντίποδες: «25 χρόνια συμβολής στα ελληνικά γράμματα της Αυστραλίας», *Αντίποδες*, αρ. 45, 1999, σσ. 10-11. Βλ. επίσης το σύντομο άρθρο του Κυρ. Αμανατίδη στο τεύχος 50 του 2004 με τον τίτλο: «Αντίποδες 1974 – 2004».
6. Καίτη Αλεξοπούλου, «Αντιποδικά. Τα τριάντα χρόνια ζωής και πολιτιστικής δράσης του Συνδέσμου», *Αντίποδες*, αρ. 46, 2000, σσ. 6-10.
7. Γιώργος Καναράκης, «Ο λογοτέχνης και πνευματικός άνθρωπος Κυριάκος Αμανατίδης», *Αντίποδες*, αρ. 46, 2000, σσ. 6-10.
8. Χρήστος Ν. Φίφης, «Ο Ελληνοαυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης και η παροικιακή δραστηριότητα του Κυριάκου Αμανατίδη», *Αντίποδες*, αρ. 46, 2000, σσ. 22-33.
9. Βλ. Γιώργος Καναράκης, *Η Λογοτεχνική Παρουσία των Ελλήνων στην Αυστραλία, Ίδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα, 1985*, σ. 69.
10. Για μια λεπτομερή ενημέρωση σχετικά με την έκδοση περιοδικών στην παροικία της Αυστραλίας βλ.: Κυριάκος Αμανατίδης «Τα Ελληνικά Περιοδικά της Αυστραλίας και η συμβολή τους στα ελληνικά γράμματα», *περιοδικό Παρουσία*, αρ. 50, Δεκέμβριος 2009, Αθήνα, σσ. 34-40.
11. Θανάσης Σπηλιάς, «Ευρετήριο των 27 τευχών του περιοδικού Αντίποδες», *Αντίποδες* αρ. 27, σσ. 92-116, Ιούλιος 1990, και αρ. 28, σσ. 62-93, Δεκέμβριος 1990.

Lyno at Cavallero.
Fluid acrylic on wood panel, by Soula Mantalvanos

Η εξελικτική πορεία των γυναικών της ελληνικής παροικίας μέσω του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου

Ελένη Νίκα (πρώην πανεπιστημιακός, εκδότρια)

*«Ένας ακόμη επιβάνης της Ζωής με διαβατήριο τη λύπη ταξιδεύει το σήμερα».
Ντίνα Αμανατίδου, τεύχος 1, Αντίποδες, 1974*

Ξεφυλλίζοντας ξανά τα τεύχη του περιοδικού Αντίποδες – επί τη ευκαιρία της 40^{ης} επετείου του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου – ανακαλύπτει κανείς με περισσή ικανοποίηση πόσο καλή ήταν η λογοτεχνία των Ελληνίδων της διασποράς από τότε ακόμη που έκαναν τα πρώτα τους βήματα στο δημόσιο χώρο των γραμμάτων. Η παραπάνω «σκόρπια σκέψη» ανήκει στη Ντίνα Αμανατίδου, η οποία έμελλε να γράψει και να δημοσιεύσει ολόκληρους τόμους από τέτοιες σκέψεις, σηματοδύοντας ολόκληρη την πρώτη γενιά μεταναστών (δεκαετίες του πενήντα και εξήντα), και αφήνοντας σεβαστή παρακαταθήκη για τις νεότερες γενιές.

Η πορεία του Συνδέσμου αποτελεί έναν πραγματικό καθρέφτη της ελληνικής παροικίας. Αντανακλά τις τάσεις της εποχής, τις νοοτροπίες, τα προβλήματα των γυναικών και τελικά την απελευθέρωσή τους από τον υποδεέστερο ρόλο στον οποίο τους είχε περιορίσει η παράδοση, καθώς και η μετανάστευση.

Ξεφυλλίζοντας τα πρώτα τεύχη του περιοδικού βλέπει κανείς ότι η συμμετοχή των γυναικών στα διοικητικά ήταν απούσα, λόγω του ότι τις δεκαετίες του εξήντα και του εβδομήντα οι γυναίκες της πρώτης μεταναστευτικής γενιάς μεγάλωναν τα παιδιά τους και δεν είχαν το χρόνο, αλλά ούτε και την ενθάρρυνση, από τους συζύγους τους (και από τους άνδρες, γενικά) να πάρουν μέρος στα δημόσια. Παρατηρούμε όμως ότι όσες είχαν λογοτεχνική φλέβα έπαιρναν μέρος με λογοτεχνική συμμετοχή και ιδίως με ποίηση η οποία απαιτεί μεν μια ικανότητα και ένα ταλέντο, δεν απαιτεί όμως πολύ χρόνο, πράγμα που βοήθησε τις γυναίκες να στείλουν τη συμμετοχή τους στο περιοδικό του Συνδέσμου.

Αντιθέτως, τα χρόνια από το ενενήντα και μέχρι σήμερα διακρίνονται από την τεράστια δραστηριότητα των γυναικών και σε λογοτεχνική συμμετοχή και σε διοικητική. Έτσι βλέπουμε ότι από το 1992 μέχρι το 1997, πρόεδρος του Συλλόγου και επιμελήτρια του περιοδικού διητέλεσε η δυναμική δημοσιογράφος του «Νέου Κόσμου» Βίβιαν Μόρρις. Με μία σύντομη μεταβατική περίοδο, ανέλαβε την προεδρία η εξίσου δυναμική λάτρης των γραμμάτων και του ελληνικού πολιτισμού, Καίτη Αλεξοπούλου, η οποία συνεχίζει ακάθεκτη μέχρι σήμερα να προσφέρει τις υπηρεσίες της για τη συνέχεια και τη βελτίωση του Συλλόγου και του περιοδικού.

Κατά τη θητεία των δύο αυτών προέδρων, το περιοδικό του Συνδέσμου γνώρισε μια θαυμάσια περίοδο άνθησης με τη συμβολή ενός μεγάλου αριθμού γυναικών είτε σε διοικητικές θέσεις, είτε με λογοτεχνική συμμετοχή. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, ο αριθμός των γυναικών στη γενική επιτροπή του συνδέσμου, αλλά και στη συντακτική επιτροπή του περιοδικού είναι σε ίση αναλογία με τους άνδρες, και συχνά υπερβαίνει τον αριθμό των ανδρών.

Πολλές γυναίκες επίσης χρησιμοποίησαν το περιοδικό σαν ένα πρώτο σκαλί για να προχωρήσουν στην έκδοση βιβλίων τους. Σήμερα ο αριθμός των βιβλίων που εκδίδονται στην παροικία από γυναίκες, ξεπερνά αυτό των ανδρών. Παρατηρείται μάλιστα ένας τέτοιος οργασμός λογοτεχνικής δράσης που έχει δημιουργήσει κάποια εμπάθεια σε ορισμένους άνδρες οι οποίοι προσπαθούν να μειώσουν την γυναικεία αυτή παραγωγή λέγοντας ότι δεν έχει την δέουσα ποιότητα.

Η ανταπόκριση σε μια τέτοιου είδους σκληρή κριτική είναι απλή. Οι πολυπληθείς γυναίκες που γράφουν, καλλιεργούν την ελληνική

Rue Des Guillemites, Port Vert, Paris
Fluid acrylic and ink on wood panel, by Soula Mantalvanos

γλώσσα - ένας πρωταρχικός σκοπός του Συνδέσμου - και προσφέρουν μια πνευματική δραστηριότητα, την οποία χρειάζεται η παροικία. Ξεφυλλίζοντας ξανά τα τεύχη του περιοδικού, έχω την εντύπωση ότι από την τεράστια αυτή λογοτεχνική παραγωγή, πολλά έργα και ονόματα θα επιπλεύσουν με την πάροδο του χρόνου. Ο χρόνος, μαζί με την έρευνα και μελέτη, θα βοηθήσει στην αποτίμηση και αξιολόγηση αυτού του έργου. Ο Σύνδεσμος λοιπόν, μέσω του περιοδικού του, Αντίποδες, έπαιξε έναν πρωταρχικό ρόλο στην πνευματική υγεία και ανάταση της παροικίας.

Ως κάποια η οποία ασχολήθηκε με τη μελέτη και έκδοση κάποιου από το έργο των γυναικών και εξακολουθεί να ασχολείται ενεργά με αυτόν τον χώρο, προσφέρω τα θερμά μου συγχαρητήρια στον Ελigno-αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύλλογο, την πρόεδρο Καίτη Αλεξοπούλου, το διοικητικό συμβούλιο και τους συμμετέχοντες με οποιονδήποτε τρόπο, και εύχομαι να συνεχίσει τη λαμπρή του πορεία προς όφελος όλων.

Ελένη Νίκα

Πρώην πανεπιστημιακός, εκδότρια

Young girl – Bronze sculpture by Leon Kalamaras

Στήριγμα στα Νεοελληνικά

Υποτροφίες από τον Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό
Σύνδεσμο για τα Ελληνικά στο Πανεπιστήμιο Monash

*Μετά από δέκα χρόνια
απουσίας τα Νεοελληνικά
επανέρχονται στο
Monash University*

**Ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός
Σύνδεσμος βρίσκεται στην εξαιρετικά
ευχάριστη θέση να κάνει γνωστό
ότι αποφάσισε να προσφέρει δύο
υποτροφίες σε ισάριθμους φοιτητές
ή φοιτήτριες του Πανεπιστημίου
Monash που θα αριστεύουν στο
μάθημα των Νεοελληνικών.**

Το χρηματικό ποσό των \$1500
παραδόθηκε ήδη την Τετάρτη,
21 Ιουλίου 2010, στην υπεύθυνη
του Τμήματος Κλασικών και
Νεοελληνικών Σπουδών του
Πανεπιστημίου Monash, Δρα Εύα
Αναγνώστου-Λαουτίδου, από την
πρόεδρο του Ελληνο-Αυστραλιανού
Πολιτιστικού Συνδέσμου κ. Καίτη
Αλεξοπούλου.

Πιστεύουμε ότι η κίνηση αυτή
συνεισφέρει στην περαιτέρω προώθηση
των Ελληνικών σε πανεπιστημιακό
επίπεδο, ιδιαίτερα στο Πανεπιστήμιο
Monash, όπου το μάθημα των
Νεοελληνικών επανέρχεται μετά από
δεκάχρονη απουσία.

Συγκεκριμένα το 1999, μετά
από ανακατατάξεις και πτώση του
ενδιαφέροντος για τα Ελληνικά το τότε

Τμήμα Νεοελληνικών του εν λόγω
Πανεπιστημίου έκλεισε.

Η επαναφορά αυτή οφείλεται
εν πολλοίς στο δυναμικό Σύνδεσμο
Ελλήνων Φοιτητών Monash
που οργάνωσε τις απαραίτητες
κινητοποιήσεις και ενέργειες, διάρκειας
2,5 περίπου χρόνων, που απέδωσαν,
τελικά, τους πολυπόθητους καρπούς.
Έτσι το μάθημα των Νεοελληνικών
προσφέρεται και πάλι φέτος (2010)
με υπεύθυνη του προγράμματος την
καθηγήτρια του Τμήματος Κλασικών
Σπουδών του Πανεπιστημίου, Δρα Εύα
Αναγνώστου-Λαουτίδου.

Το πρόγραμμα υποστηρίζεται
από την ελληνική κυβέρνηση σε
μια προσπάθεια να τονωθεί και
προωθηθεί η ελληνική γλώσσα
στην ελληνοαυστραλιανή παροικία.
Με πρωτοβουλία του Γραφείου
Εκπαίδευσης του Γενικού Προξενείου
στη Μελβούρνη, ο εκπαιδευτικός κ.
Αλέξανδρος Γιανναδάκης οργάνωσε
και διεξήγαγε το πρόγραμμα σπουδών
για το έτος 2010 με μεγάλη επιτυχία. Οι
φοιτητές και φοιτήτριες που θα φοιτούν
και θα περατώνουν το πρόγραμμα
θα είναι σε θέση να εγγράφονται στο
πρόγραμμα των μεταφραστών.

Η επανέναρξη του προγράμματος
των Νέων Ελληνικών στο Monash
αποτελεί μια ευχάριστη προσθήκη
στα υπάρχοντα προγράμματα για
τη γλώσσα μας στη Βικτώρια που
λειτουργούν στα Πανεπιστήμια La
Trobe και RMIT.

Support for Modern Greek

Scholarships by the Greek-Australian Cultural League to the Greek Studies at Monash University

The Greek-Australian Cultural League is extremely pleased to make known their decision to award two scholarships to students of Monash University who excel in the learning of Modern Greek in 2010.

The amount of \$1500 was presented on Wednesday, 21 July, 2010, to the head of the Department of Classical Studies and Modern Greek of Monash University, Eva Anagnostou-Laoutides by the President of the Greek-Australian Cultural League, Cathy Alexopoulos.

We believe that this move contributes to the further promotion of Greek at university level, particularly at Monash University, where the study of the Modern Greek language returns after ten years' absence.

Specifically in 1999, following a restructure of the Monash arts faculty and a lack of demand for the language, Modern Greek was dropped from the curriculum.

The restoration of the teaching of the Modern Greek language is largely due to the powerful Monash Hellenic Student Society that organised the necessary action and has been lobbying for the past 2,5 years, before their efforts finally, yielding fruition to their wonderful efforts. So Modern Greek is offered again this year (2010) under the co-ordination of the Convener of the Program of Classical Studies and Modern Greek at Monash University,

Jelena Bogdanovic, manager of the School of Languages at Monash University with Cathy Alexopoulos and Dr Eva Anagnostou-Laoutides during the presentation of the scholarships

Dr Eva Anagnostou-Laoutides.

The project is supported by the Greek government in an effort to stimulate and promote the Greek language amongst the Greek-Australian community. Thanks to the initiative of the Education Office, of the Consulate General of Greece in Melbourne, the philologist Mr Alexandros Giannadakis was appointed at Monash where he organized and taught the Modern Greek classes with considerable success. The students who complete the course will be eligible for enrolment in a masters course in translation.

The reintroduction of Modern Greek Studies at Monash University is a welcome addition to the already existing university programs of Modern Greek in Victoria, being offered at LaTrobe University and RMIT.

Συμμετοχές των μελών μας

Contributions from our members

Βιογραφικά, ποιήματα και πεζογραφήματα από μέλη του Πολιτιστικού Συνδέσμου
Biographical notes, poems and prose from members of the Cultural League

Γιώργος Αθανασίου

Born in 1966 and grew up in Yarraville, he lives and writes in St. Albans. His two collections of poetry "An Observer's Tales" (2005) and "Tales of Light and Darkness" (2008) feature award-winning poems. Additionally, his poem "The Lucky Country" has been put to music by renowned Greek-Australian composer, Anthea Sidiropoulos.

George completed a Bachelor of Education at the University of Melbourne in 1989. He has since completed a Bachelor of Educational Studies and a Masters in Education, also at the University of Melbourne. He is currently undertaking a Diploma in Professional Writing and Editing at Victoria University. He is an active committee member of the Greek Australian Cultural League of Melbourne.

George has co-hosted two successful radio programs and has had a hand at acting as well. He has played an active role in a number of choirs. A performance before the Ecumenical Patriarch of Constantinople, when he visited Melbourne, was a notable highlight. His goal has always been to spread a message of hope to people everywhere.

George also has a keen interest in astronomy, the scientific study of the stars and planets, and science fiction. His first science fiction story was published in the periodical "Antipodes" in 2009. He is currently working on a third poetry collection and a collection of short stories. He is married to fellow writer Monika Athanasiou.

Yes we can

The votes have been counted
"Change has come to America"
The people have spoken
"Yes we can"
All races and creeds
Black and white
Jewish, Hispanic, Asian
Rich and poor
And those against war
Together...
"Yes we can"
The mood was glorious
After eight years of bad policy
And incompetence
That left the economy bleeding
The country reeling
He came with a message of bipartisanship
Hope united under one flag
Red white and blue
One nation
"Yes we can" he roared
As the children of slaves
Took the reins of the land of the free
For the first time
To elect a black man for president
As it was predicted to be
Some forty years earlier
By a man who said "I have a dream".

Ντίνα Αμανατίδου

Η Ντίνα Αμανατίδου, το γένος Παπανδρεοπούλου, γεννήθηκε στον Μεσιγαλά Μεσσηνίας και τελείωσε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αθήνα. Αρχές του 1958 μετανάστευσε στην Αυστραλία και έκτοτε ζει με την οικογένειά της στη Μελβούρνη. Από τον ίδιο χρόνο άρχισε να δημοσιεύει σε ελληνικές εφημερίδες και ελληνικά περιοδικά, διηγήματα, ποιήματα και στοχασμούς.

Αργότερα έργα της δημοσιεύτηκαν και στην Ελλάδα, και σε αγγλική μετάφραση σε περιοδικά και εφημερίδες της Αυστραλίας και των ΗΠΑ. Η αγάπη της για τα ελληνικά γράμματα την οδήγησε στην εγγραφή της στο Πανεπιστήμιο New England της Νέας Νότιας Ουαλίας στο οποίο ολοκλήρωσε τον κύκλο σπουδών στην ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία. Επί σειρά ετών δίδαξε ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Μελβούρνης.

Μέχρι τώρα έχουν κυκλοφορήσει 19 βιβλία της, με τέσσερις επανεκδόσεις σε τρία από αυτά, τα οποία καλύπτουν τον έμμετρο, τον πεζό (διήγημα και θέατρο) και το γνωμικό λόγο. Έργα της έχουν περιληφθεί σε Ανθολογίες στην Ελλάδα, στην Αυστραλία και στον Καναδά. Κάποια βιβλία της διδάχθηκαν για χρόνια σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και σε πανεπιστήμια της Αυστραλίας.

Το 1992, με πρόσκληση του Υπουργείου Πολιτισμού, έλαβε μέρος στο πρώτο Συνέδριο Αποδήμων Λογοτεχνών στο Πνευματικό Κέντρο των Δελφών και το 1997 με πρόσκληση της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, στο Συμπόσιο Ελληνίδων Λογοτέχνιδων της Διασποράς στην Αθήνα. Τον Δεκέμβριο του 2006 η κυβέρνηση της Βικτώριας της απένειμε το Βραβείο Πολυπολιτισμού για την πολύχρονη και σημαντική προσφορά της στην ελληνο-αυστραλιανή λογοτεχνία.

ΣΤΑΤΟΝΕΣ ΠΟΙΗΣΗΣ – Στοχασμοί

- * Από τη στιγμή που η ανθρωπότητα έχασε την ψυχή, ο κόσμος γέμισε ψυχολόγους.
- * Πικρό ψωμί το λέμε, το ψωμί της ξενιτιάς, κι όμως μας θρέφει...
- * Ο ταχυδρόμος μου 'φερε τη βροχή σ' ένα φάκελο.
- * Ψέμα; Το αλάτι της ζωής μας. Και βάζουμε όσο θέλουμε, να την κάνουμε πιο νόστιμη...
- * Ήρωες και στεφάνια, βωμούς και τιμές, δεν τα θέλουμε. Θέλουμε να ζήσουμε ανθρώπινα, με λευτεριά τόση, που να μην σκοτώνουμε.
- * Αυτός ο ανάπηρος πολέμου, δεν έχει πόδια. Τα χάρισε να περπατά ελεύθερα η Ειρήνη!
- * Και οι βαθιές εγκοπές των λαθών μας, μας λαξεύουν τελικά το χαρακτήρα.
- * Το ιδανικό μας συνήθως δεν πεθαίνει. Μας το σκοτώνουν, ή μας σκοτώνει...
- * Και το γλυκό χαμόγελο, στα χείλη του πονεμένου, το ονομάζω ηρωισμό!
- * Η στάμνα δεν μπορεί να συλλάβει τι πολύτιμο θησαυρό έχει μέσα της, για έναν διψασμένο...
- * Οι ήττες μάς έχτισαν την αντοχή! Οι νίκες μάς ξόδεψαν το χρόνο σε άσκοπες γιορτές...
- * Όταν σε υποδουλώνει η νίκη σου, είναι καλύτερα να μην είχες κερδίσει...
- * Και οι άνθρωποι βότσαλα που λειαίνονται, στα αλίκτυπα κύματα της κοινωνικότητας.
- * Τα νιάτα μας λουλούδια που σήπονται, στο ανθογαλίδι του Χρόνου.
- * Τα ίσα δικαιώματα, αδελφέ μου, ισχύουν και για όλους τους άσχημους της Γης! Γι' αυτό, μην τραγουδάς μονάχα την ομορφιά...
- * Είχα ξεχάσει πόσο φως μπορεί να γεμίσει μια ζεστή ανθρώπινη καλημέρα, ακόμα και μια μέρα χωρίς ήλιο...
- * Όλα τα Ιδανικά μας έγιναν καύσιμα επιβίωσης! Έτσι συντελέστηκε η ανάφλεξη της ανθρωπιάς μας...

- * Μητέρα! Όταν μυρίζω γιασεμί σε θυμάμαι. Στο άρωμα και στη λευκότητα!
- * Τι φταίει το χρυσάφι, που διαλαλεί την αυθεντικότητά του και λάμπει!
- * Δεν λυπάμαι που έκανα έναν ακόμα εχθρό. Θλίβομαι γιατί έχασα έναν υποτιθέμενο φίλο...
- * Μεγάλος δάσκαλος ο πόνος...
- * Η Ζωή είναι ένα μαγικό βιολί, που στα χέρια του καθενός παράγει διαφορετικό ήχο...
- * Σκοτώνεις ακόμα και τους νεκρούς από τη μνήμη σου, όταν πια δεν τους θυμάσαι...
- * Η Ελλάδα δεν έχει μεγαλύτερο εχθρό, από τους ίδιους τους Έλληνες. Όταν βρίσκονται σε διχόνοια...
- * Και τα Ιδανικά μας δεκανίκια! Μας στηρίζουν να κρατηθούμε όρθιοι, μέσα από τις μύριες αντιξοότητες της Ζήσης.
- * Μέσα στο κοχύλι της καρδιάς, ο πόνος γίνεται μαργαριτάρι...
- * Είναι γεμάτη θλίψη η σιωπή. Γι' αυτό μας βαραίνει.
- * Χωρίς χέρια τα πουλιά, και χτίζουν τις φωλιές τους!
- * Η καλοσύνη είναι το άρωμα της ύπαρξης.
- * Η τελειότητα πρέπει να μας φοβίζει, αν την πλησιάσουμε πολύ. Γιατί πιο πέρα από αυτήν αρχίζει το τέλος.
- * Η ζωή καθημερινά διαρρέει, μέσα από τα κορμιά μας...
- * Χάρτινα καράβια τα όνειρά μας. Που μούσκεψαν από τα δάκρυά μας. Και βούλιαξαν στις λήθης το γιαλό.
- * Η μετανάστευση είναι επιδημία προς την αποδημία. Εθνική αιμορραγία της χώρας την οποία προσβάλλει.
- * Ελλάδα δεν είναι μόνο ο τόπος. Ελλάδα είναι και η ψυχή του Έλληνα! Η άσβεστη αυτή φλόγα που διατηρεί και διαιωνίζει την ελληνική φυλή στη Διασπορά...

Lyno thinking (in pinstripe) at the Gertrude St Enoteca
Fluid acrylic & ink on wood panel, by Soula Mantalvanos

Greek Landscape – Colour pastels on paper, by Paul Laspagis

Nick Andreopoulos

Nikos was born Nikolaos Christos Andreopoulos, 19 March 1973, Melbourne. He grew up in the suburbs of Prahran, Mt. Waverley and Balwyn. After completing his secondary education he: painted, re-stumped houses, delivered pizzas, picked mangoes, grapes and oranges. He worked at the Royal Dental Hospital as an apprentice dental technician, and he later completed a double major in Literature and Philosophy at La Trobe University. He received his Diploma of Education from the University of Melbourne. His interests include: travelling, reading, writing, camping, surfing and playing with his two young boys. He currently lives in the most Southern tip of mainland Australia, and works as a teacher at the local High School teaching English and Humanities.

Grandfather (excerpt)

...It was Christmas Day and the snow had finally seized to blanket the earth allowing the old villagers, the ones left behind by time and the conscripts posted in *Kentriki* to make the early morning pilgrimage to the stone church on the outskirts of the village. It was five o'clock and the yellow lights of lanterns dotted the mountainside; merging at last with the bright light spilling out of the church doors flung open by the priest. My brother was helping my grandfather dress. He was an old man troubled by many an ailment. He was about to hand the cane to my grandfather when my aunt intervened.

"You shouldn't be going out into the cold morning air father," she protested. *"You will catch your death of cold out there."*

"Listen to our daughter," grandmother pleaded.

"Leave me alone woman. How many more times do you think I'll be attending such grand gatherings? Let me be and let the boy give me my cane."

The women grumbled their disapproval but old and frail as he was they were still afraid of him. I do not imagine he was ever a warm and loving husband and father. As a child I remember on their only trip to Australia

my grandparents at the table, in our then orange kitchen. My grandfather said something like, *"Get me water woman."* My father jumped up and said something like, *"No you get it yourself."* My grandfather was speechless. My grandmother got up to fill his glass with a huge smile beaming on her face, unable to conceal her pride for my father. My grandfather was a child of the mountains, cold and rugged although time had worn out the strong angles of his face leaving behind a prominent nose that hooked over a toothless mouth turning in on itself.

They walked to the church, the snow crunching beneath them, the warm yellow light of the lantern revealing the way in the darkness. My grandfather leaned on my brother for support. Mass had not changed for centuries, the priest weighed down by his embroidered robes repeated the same words that had been repeated by thousands of bearded mouths before him. The men stood on one side of the church and the women on the other. The men on the right hand side of God and the women on the left. There was nobody left in the village who would dare break tradition openly. It would be blasphemy.

My brother shuffled his frozen feet as he listened to the words for the first time. There was something magic about it all. A mad, cussing, priest was transfigured before his very eyes. The old who had been left behind by time, who had children in the cities below and children in cities all over the world stood silently listening to the words of the priest. They were the first of the disciples gathered in a biblical catacomb. My grandfather wheezed beside my brother who was holding his arm feeling how thin and bony it was. Grandfather patted my brother's arm with his free hand in a bold show of affection. He had always been a man of few words.

The day after Christmas grandfather came down with a cold. My aunt fretted and tried to call the doctor in the town below but the lines were down. She consoled herself by saying, *"I told you so,"* every chance she got. All four were stuck in the one room that had a fireplace; they ate and slept there. It was a dark room with piles of blankets in a corner, pots and pans hanging off the wall. I still remember the prickly goat hair blankets reeking of smoke. My grandmother potted around always trying to make my grandfather comfortable but always grumbling her disapproval on the course events were taking. *"Be quiet woman. Stop your complaining. What more can I ask? How many old men can admire their only son's son? My grandchild who bears my name. I am content woman, so stop your fussing."* As the days past he fell silent, unable to hear the women's mutterings over the wheezing in his chest. A rattle filled the room as he laboured for breath. . .

Dedicated to: Arthur, my eldest brother whom I dearly love but rarely show, my Grandfather, Arthur, a fading memory, my Grandmother, Basiliki, a warm glow.

Χρήστος Ανταλής

Ο Χρήστος Ανταλής γεννήθηκε στην Αίγυπτο το 1932. Αναγκάστηκε να εργαστεί από μικρός. Το 1955 μετανάστευσε στην Αυστραλία. Απέκτησε Δίπλωμα Ηλεκτρολογίας και το 1966 με υποτροφία έγινε δάσκαλος Ηλεκτρολογίας, επάγγελμα που εξάσκησε επί 22 χρόνια. Απέκτησε το Graduate Diploma in Inter-Ethnic Studies and Education και Major στα Νεοελληνικά στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης.

Δίδαξε Αγγλικά στο Croydon Evening High School σε μετανάστες και Ελληνικά σε Αυστραλούς δασκάλους επί 9 χρόνια. Το 1987 ολοκλήρωσε 25 χρόνια στον προσκοπισμό, εκ των οποίων τα τελευταία 17 ως συστηματάρχης. Του απονεμήθηκε το Medal of Merit και το Bar to the Medal of Merit. Με τη συνταξιοδότησή του άρχισε να επιδίδεται στον κλασικό αθλητισμό και τη συγγραφή, ενώ εξακολουθεί τη διδασχή της Αγγλικής αφιλοκερδώς. Τα τελευταία χρόνια άρχισε να μεταφράζει βιβλία και κείμενα και να γράφει ποίηση.

Giving praise where it is due

In a sleepy distant town called Oak Flats
Kate's funeral saw no diplomats.
No famous dignitaries, or heads of state
Read eulogies, for our departed Kate.
An elderly woman was laid to rest
An ordinary person, one who was blessed.
She took in children, a few from their birth
And former inmates who had lost their worth.
Children tragically abandoned to fate
These were the ones, gently raised by Kate.
Her home was clean, a little ramshackle
A cottage girdled by honeysuckle.
Here, they found homely love and tender care.
Shelter and acceptance from life's despair.
One day her merciful heart went to rest
Our Kate's mission in life achieved the best.
She was never a century maker
Never sought money or a record breaker.
An unsung heroine who had no fame
But special friends to remember her name.
With gentle compassion, Kate lived her life
May God bless her soul in the afterlife.

Καίτη Αρώνη

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σε ηλικία 12 ετών κέρδισε το πρώτο βραβείο σε διαγωνισμό ποίησης που οργάνωσε η δισκογραφική εταιρία Columbia (με βραβείο 24 κουτιά γάλα Νουνού). Η πρώτη συμμετοχή της σε διαγωνισμό τραγουδιού “Αντίποδες” της χαρίζει το πρώτο βραβείο στον καλύτερο στίχο.

Η Καίτη έχει ανεβάσει δύο επιτυχημένα θεατρικά έργα γραμμένα και σκηνοθετημένα από την ίδια. Στην Αθήνα έχει βραβευτεί δύο φορές, με τα πεζογραφήματα με τίτλο “Νίνα” και “Οι Τρεις Κόσμοι μου”. Είναι ενεργό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου και της Χορωδίας Φλωριναίων. Συνεχίζει να δημιουργεί όσο της το επιτρέπει ο χρόνος.

Νίνα

(Σύνοψη από το βραβευμένο στην Αθήνα πεζογράφημα)

Η ιστορία μιας πραγματικής ηρωίδας εξελίσσεται στο πεζογράφημα «Νίνα». Η Νίνα σε πολύ νεαρή ηλικία μετανάστευσε από την Ελλάδα στην Αυστραλία, με αποσκευές που, εκτός από τα προσωπικά της πράγματα, ήταν γεμάτες όνειρα, όνειρα που πίστευε ότι θα υλοποιήσει στην καινούργια χώρα. Δυστυχώς, όμως, τα όνειρά της είχαν άλλα σχέδια για την ίδια. Δίχως, λοιπόν, να την ρωτήσουν, διάλεξαν αυτά την πορεία της προσωπικής της ζωής.

Πολύ σύντομα, γνώρισε έναν νέο ωραίο άνδρα με τον οποίο δέθηκε με τα δεσμά του γάμου. Ο νέος αυτός, όμως, όπως ανακάλυψε πολύ γρήγορα η ίδια, δεν είχε καμία σχέση με το βασιλόπουλο των ονείρων της. Ξαφνικά, οκτώ μήνες μετά το γάμο βρέθηκε μόνη, εντελώς μόνη, μ' ένα έμβρυο στα σπλάχνα της. Μία ηλικιωμένη Αυστραλέζα, η Μέηβις, θα σταθεί στο πλευρό της και θα γίνει ο φύλακας άγγελός της, ενώ η ελληνική παροικία θα την αντιμετωπίσει με τον πιο σκληρό τρόπο.

Αυτό που την προβλημάτιζε πάντα ήταν το μικρό αγοράκι που απέκτησε και το οποίο ονόμασε Πωλ, μην τυχόν επειδή μεγάλωνε κοντά στην καλή

Μέηβις δεν μάθαινε την ελληνική γλώσσα. Η Μέηβις, που καταλάβαινε το δίλημμα της Νίνας, της πρότεινε να αισθάνεται άνετα όταν μιλάει στον Πωλ την ελληνική γλώσσα.

Η Νίνα έκανε ατέλειωτες συζητήσεις με τον μικρό Πωλ, που παρ' ότι δεν ήταν σε ηλικία να εκφραστεί, η ίδια πίστευε ότι την καταλάβαινε, γιατί όταν κάρφωνε τα μεγάλα και μαύρα ματάκια του στο προσωπό της ήξερε ότι ήταν σύμφωνος με τα λόγια της μητέρας του. Η συζήτηση μεταξύ τους τελείωνε με την φράση της Νίνας «Δεν πειράζει Πωλ... Νάσαι σίγουρος, θάρθει άσπρη μέρα και για μας».

Κάποτε ήρθε αυτή η άσπρη μέρα, αλλά με τον ερχομό της έφερε και πολλές καταιγίδες στην ζωή της Νίνας. Εκείνη, όμως, επέμενε να λέει «Ναι, θάρθει άσπρη μέρα και για μας»...

Australian Landscape – Pastel drawing by Leon Kalamaras

Ελένη Ταβαλά

Γεννήθηκε στο νησί των σφουγγαράδων την Κάλυμνο, το 1932. Έζησε τα παιδικά της χρόνια χαρούμενα, παρά τη φτώχεια και τις δυσκολίες που έφερε μαζί της η ιταλική κατοχή. Δυστυχώς, η παραγμένη περίοδος της ιταλοκρατίας δεν της επέτρεψε (όπως και σε όλους τους νέους της περιόδου εκείνης) να μορφωθεί και μόνο μετά την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου με τη μητέρα Ελλάδα μπόρεσε να τελειώσει το Δημοτικό. Νωρίς, 16 χρόνων, παντρεύτηκε και μετανάστευσε στην Αυστραλία με τον σύζυγό της. Εδώ, παράλληλα με τις πολλές οικογενειακές και επαγγελματικές της υποχρεώσεις, άρχισε να γράφει τα πρώτα της ποιήματα. Παρά τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετώπισε μετά το θάνατο του συζύγου της, συνεχίζει να γράφει ατενίζοντας με αισιοδοξία το μέλλον. Έχει δημοσιεύσει το βιβλίο "Πρώτο Βήμα" και έχει έτοιμο το δεύτερο με τίτλο "Χαρές και Λύπες".

Ενσωμάτωση Δωδεκανήσου

Επρόβαλε ο ήλιος
απλώθηκε liaκάδα
σμίξαν τα Δωδεκάνησα
με τη μητέρα Ελλάδα.

Ο ήλιος της ελευθερίας
έχει τώρα προβάλει
και εστήθη η γαλανόλευκη
εις τα νησιά μας πάλι.

Επτά Μαρτίου και χαρά
ζήτω η λευτεριά μας
η μάνα Ελλάς αγκάλιασε
τα Δωδεκάνησά μας.

Γιορτάζουμε τη νίκη μας
και οι Καλύμνιοι πρώτοι
και ο Καλύμνιος πάντοτε
γενναίος πατριώτης.

Άντρια Γαριβάλδη

Η Άντρια Γαριβάλδη γεννήθηκε στην Κύπρο το 1958. Το 1974 αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη γενέτειρά της λόγω της τουρκικής εισβολής και ένα χρόνο αργότερα μετανάστευσε στην Αυστραλία. Έχει πτυχίο Φιλολογίας (BA) και Εκπαίδευσης (BEd) από το Πανεπιστήμιο Monash και Master (MA) στη λογοτεχνία της διασποράς από το Πανεπιστήμιο RMIT. Έχει εκδώσει τις βραβευμένες ποιητικές συλλογές «Ανάπλευση-Τετραλογία» (Εκδόσεις Ναυτίλος 1996) και «Κυπρίνια» (Εκδόσεις Ναυτίλος 2002), ενώ άλλα έργα της έχουν δημοσιευτεί σε λογοτεχνικά περιοδικά, Ανθολογίες και μελέτες. Μέσα από τη λογοτεχνική της δημιουργία απεικονίζεται η τραγωδία της Κύπρου, η μεταναστευτική εμπειρία και ο προβληματισμός της ανθρωπίνης υπόστασης.

Ημερολόγιο μιας Κύπριας μάνας

Τικ τακ τικ

Απόηχοι καρδιάς γαντζωμένοι στους δείκτες του ρολογιού
στον ξεβαμμένο τοίχο, θάλαμος είκοσι-έξι.

Ναι, Κύπρια είμαι. Με ρωτάς πότε ήρθαμ' εδώ;

Ένα χρόνο μετά το '74. Μη ρωτάς το γιατί,
μας ακολουθούσαν οχτροί.

Είχα πέντε παιδιά, μα όλα μου 'φυγαν,
εκτός από ένα. Τώρα πια... ολόκληρος άντρας...

Το ένα το 'χασα μωρό στη γέννα,
το άλλο αγόρι, είκοσι χρονών τότε,
διάβαζε για εξετάσεις, ονειρευόταν να σπουδάσει...
μα πέθανε με την καρδιά του.

Τα δυο κορίτσια μου ούρλιαζαν για μήνες. «Έρχονται, έρχονται...».

Μα ψυχολόγος κανένας δεν μπόρεσε να τα γιατρέψει.

«Έρχονται, έρχονται...» άκουγα στον ύπνο μου και στον ξύπνιο μου.

Έπεσε σε κατάθλιψη η μια μου η κοπελίτσα, δεκάξι και μισό ήτανε τότε.
Φωνή, χτυποκάρδι, φωνή, βουβαμάρα...
«Έρχονται, έρχονται...» μέχρι που έσβησε σε λίγους μήνες μέσα στο μαράζι.

Τ' άλλο κορίτσι μου, δεκαοκτώ, δεν πρόλαβε να μπει στο χειρουργείο,
«έσπασε η χολή», είπαν οι γιατροί
και μες στα χέρια μου ξεψύχησε κείνο το βράδυ.
Μου' μείν' αυτό, το τελευταίο αγόρι
μ' ελπίδα μόνο μια, να τ' αναθρέψω.

Ναι... είχε αδειάσει το χωριό μας
κι ήτανε Αύγουστος με τζιτζικες γεμάτος.
Η θάλασσα γυάλιζε μαρμαρωμένη, αφιλόξενη
στις ρίζες του χωριού μας στον Ποταμό του Κάμπου.
Είχανε φύγει όλοι με αυτοκίνητα, με φορτηγά, και ό,τι άλλο είδος
τροχοφόρου. Εμείς, πού να πηγαίναμε! Μέσο δεν είχαμε.
Έξω κοκκίνισε η δύση επικίνδυνα.

Και προς το βράδυ του Σαββάτου...
«Έρχονται, έρχονται...» ακούστηκαν κρότοι αλλόκοτοι,
μηχανές που βούιζαν πλησιάζοντας.
Βάλαν φωτίες στη διπλανή γειτονιά. Καπνοί, σκόνη, σύννεφο, νέκτρα...

Τα δυο κορίτσια έτρεμαν,
δεν είχα δύναμη να τα κρατήσω στην αγκάλη μου.
Πήραν τους δρόμους κι έτρεχαν,
τρέχαμε κι εμείς ξωπίσω τους με τη ψυχή στο στόμα
αφήνοντας το σπίτι ανοιχτό, και το χωριό στη σκοτεινιά.

Πήραμε τα βουνά, στενά μονοπάτια, πέτρες, αγκάθια,
τα κορίτσια ακόμα τρέχανε... και τρέμανε... «έρχονται, έρχονται...».
Τα δυο αγόρια με συγκρατούσαν και που έπεφτα,
ο άντρας μου δεν έλεγε κουβέντα.
Τα γονατά μας λύγιζαν ανήμπορα, νερό δεν είχαμε στα χείλη.
Όλα πιο πέρα απ' τις δυνάμεις του κορμιού και του λογικού.

Ρόδιζε η αυγή καθώς φτάσαμε στον Κάμπο της Τσακίστρας.
Κανένas δεν μας γνώριζε εκεί, κανέναν δεν γνωρίζαμε.
Τα κοριτσάκια μου πια δεν μου μίλησαν ποτέ, μέχρι που τα' χάσα για πάντα.
Τ' αγόρι το μεγάλο, άτυχο, κατάρρα το συντρόφευε.
Μόνο το πιο μικρό, το δωδεκάχρονο, παρέμεινε κρυμμένο στην ποδιά μου
χωρίς το βλέμμα να σηκώνει προς τον ήλιο, από φόβο μην προδοθεί.

Τικ τακ τικ

Το ρολόι χτυπά ακοίμητο. Ο γιατρός μόλις έφυγε.

Ώρα για μεσημεριανό, μα δεν το θέλω τούτο το φαΐ, ανούσιο,
πικρό κι όλο το ίδιο εδώ στην ξενιτιά.

Γιατί ήρθαμε εδώ; Γιατί μέيناμε εδώ; Κοιτάτε τα πόδια μου, δεν με
σηκώνουν, το κορμί μου, πετσί και κόκκαλο.

Πόσο θα περιμένω; Γιατί;

Τικ τακ τικ, το ρολόι χτυπά ξάγρυπνο
μετρώντας τα βήματα στο διάδρομο
τις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς.

Μου θυμίζουν: «Κυρά Ανθή»

«κουράγιο και θα πας στο σπίτι σου 'αύριο'».

Κι εγώ λαχταρώ να βγω στο μπαλκόνι
να μυρίσω τον αέρα της λευτεριάς.

Μεμβούρνη, Μάιος 2010

Σκίτσο με πέννα του Νίκου Νομικού

Κλαίρη Γαζή

Η Κλαίρη Γαζή, δημοσιογράφος/συγγραφέας, αφιέρωσε δύο δεκαετίες στη διδασκαλία της γλώσσας μας στα ελληνικά απογευματινά σχολεία. Από το 1995, επιμελείται το Λεύκωμα της Κυπριακής Κοινότητας και συμμετέχει στη διοργάνωση της ετήσιας Γιορτής του Κρασιού, για την οποία έγραψε και παρουσίασε επί σκηνής τρία θεατρικά στην Κυπριακή ντοπιολαλιά. Έγραψε επίσης δυο παιδικά θεατρικά έργα: «Οι Γαλαζόπετρες του Ιονίου» (2004) - Έπαινος Αγγελίδειο Ιδρυμα Αυστραλίας, και «Στην Κασταλία Πηγή» (2006) - (Χορηγός: VMC) - Έπαινος Αγγελιδείου Ιδρύματος. Τα «Η Διαμαντένια του Νότου» και «Κρυστάλλινα Γαλάζια Νησιά» είναι υπό έκδοση.

Από το 1996 γράφει την εβδομαδιαία στήλη «Στη Γειτονιά σας» στην εφημερίδα «Νέος Κόσμος». Το 2008 βραβεύτηκε από το Victorian Multicultural Commission με το Meritorious Service to the Community Award.

Η ελιά στην αυλή
Σκίτσο με πέννα, του Φρίξου Ιωαννίδη

Ήταν πανσέληνος...

Πέθανε πλήρης ημερών. 85 τόσων χρονών. Έτσι τουλάχιστον έλεγαν τα παιδιά της. Μήπως όμως ήξερε κανένας την ηλικία της;

Εκείνα τα χρόνια, οι γονείς, δεν κρατούσαν ημερομηνίες. Έτσι οι γεννήσεις, συνδυάζονταν με διάφορα γεγονότα ή φυσικά φαινόμενα. Από τους παππούδες τους είχαν ακουστά πως όταν το Άγιο Πάσχα συμπίπτει με την ημέρα του Ευαγγελισμού, τότε το Πάσχα μετατρέπεται σε Κύριο Πάσχα.

Σύμφωνα λοιπόν με διηγήσεις συνομηλίκων της, το Κύριο Πάσχα γιορτάστηκε το 1912. Ήταν ένας σημαντικός θρησκευτικός σταθμός, που γιορτάζεται κάθε εκατό χρόνια. Πέραν όμως από την 50ήμερη νηστεία και τον καθημερινό εκκλησιασμό, οι άσπρες φορεσιές που φόρεσαν όλες οι γυναίκες στην εκκλησία την ημέρα της Λαμπρής, φαίνεται να είναι το πιο χαρακτηριστικό της γιορτής, γιατί όλοι εκείνης της εποχής στην Κύπρο, θυμούνται πως οι εκκλησιές πλημμύρισαν στα άσπρα. Και η θεία Κακουλού, έλεγε και ξανάλεγε με καμάρι, πως γεννήθηκε χρόνο σημαδιακό, τότε που έγινε το Κύριο Πάσχα...

Στον τάφο την συνόδευσε όλο το χωριό. Βλέπετε, ήταν μια συμπαθητική γιαγιούλα και είχε την εκτίμηση όλων των χωριανών. Κρατιόταν από μεγάλο σόι και δεν έχανε ευκαιρία, να υπενθυμίζει την καταγωγή της, ακόμα και στον άνδρα της. Όμως τα τελευταία δέκα χρόνια, κλονίστηκε η υγεία της. Στα 62 της με την εισβολή, έχασε το γιόκα της.

Τις πρώτες μέρες μετά από κείνο το κακό, όλο και κάποιος τους έφερνε νέα. Όμως τα τελευταία μαντάτα που έφερε ο γιος του Χατζητοουλή του γείτονα, δεν ήταν καθόλου ενθαρρυντικά. Τον είδε, είπε, για τελευταία φορά στο βενζινάδικο του Παυλίδη στη πράσινη γραμμή, στην Λευκωσία. Αυτό ήταν μια μαχαιριά για κείνη και τη νύφη της. Δυστυχώς, όσοι έφυγαν από εκεί, χάνονταν τα ίχνη τους. Κανένας δεν ήξερε πού τους πήγαιναν.

Τις πρώτες μέρες, τους πρώτους μήνες, τα πρώτα χρόνια, έπαιρνε ανάσα, σκούπιζε τα δάκρυα και χαλάλιζε τον αγώνα για την λευτεριά του τόπου. Καθόταν σκεπτική στο σκαμνάκι της και ρωτούσε τους περαστικούς αν είδαν πουθενά τον γιό της.

«Να δείτε που θα γυρίσει», έλεγε και ξανάλεγε σαν να ήθελε να πείσει τον εαυτό της και τους γύρω της, ότι ο Δημήτρης της πήγε ταξίδι και όπου νάναι έρχεται... Και ενώ τα πρώτα χρόνια έδειχνε βράχος ακτύπητος και πίστευε ότι ο γιος της θα γυρίσει, σιγά-σιγά άρχισε να μαραίνεται. Φαινόταν κουρασμένη. Οι κουβέντες της ήταν λιγοστές.

Άλλο τόσο και το φαγητό της. Μέχρι που έπεσε σε κατάθλιψη. Η ζωή της έγινε ένας ατέλειωτος χειμώνας.

Κάποτε είδε ένα όνειρο. Ονειρεύτηκε ότι είχαν πάει για προσκύνημα στο μοναστήρι της Παναγίας της Χρυσορογιάτισσας. Το φεγγάρι μόλις είχε λειτουργηθεί και φεγγοβολούσε στο στερέωμα. Και εκεί που καθόταν στο πλακόστρωτο της αυλής της εκκλησίας, νάσου και φάνηκε ο Δημήτρης της.

Το όνειρο αυτό το μοιράστηκε με τη νύφη και τις κόρες της, αλλά και το κράτησε βαθιά στην καρδιά της. Πίστεψε μ' όλη τη δύναμη της ψυχής της, πως μια νύχτα που γιορτάζεται η μεγάλη γιορτή της Παναγίας στις 15 του Αυγούστου με την καλοφετζιά, ο γιόκας της θα ερχόταν από... το πουθενά. Πέρασαν χρόνια μέχρι που έπεσε κατάκοιτη. Ο γιατρός που την εξέταζε τακτικά, δεν μπορούσε να προσφέρει τίποτα. Η απάντησή του: «Γηρατεία».

Έτσι η γριά τελείωνε μέρα με τη μέρα. Τις τελευταίες μέρες, φαινόταν ανήσυχη. Στο παραμιλητό της επάνω, η νύφη της σαν να κατάλαβε το βουβό μουρμουρητό της. Κόντευε Δεκαπενταύγουστος. Και η γριά μάνα, αναμασούσε το όνειρο και κρατιόταν από την ελπίδα. Θυμόταν ακόμα την πανσέληνο και περίμενε υπομονετικά για να παραδώσει την ψυχή και το πνεύμα... Σιγά-σιγά έφυγαν και οι τελευταίοι στενοί συγγενείς που απέμειναν μετά την κηδεία.

Οι κόρες της, δεν είχαν δάκρυα για τη γριά. Ο καημός του χαμένου αδελφού, που για 23 χρόνια βαραίνει την οικογένειά τους, τους στέρωσε τα δάκρυα. Την κατευόδωσαν στην τελευταία της κατοικία για το μεγάλο ταξίδι, με κάποια ανακούφιση.

Όταν όμως η νύφη τους, έσκυψε στον τάφο και της ψιθύρισε, «Καλό ταξίδι εκεί που πας. Καλή αντάμωση με όσους βρεις», τότε ξέσπασαν στο κλάμα. Βλέπετε, καμιά δεν είχε ξεγράψει τον αδελφό. Η γριά μάνα με την υπομονή και την καρτερικότητά της, κατάφερε να τους μεταδώσει την ελπίδα. Ασυναίσθητα, κάθε χρόνο στη γιορτή της Μεγαλόχαρης, αγνάντευαν το φεγγάρι και περίμεναν.

Δυστυχώς, ο μαύρος πόλεμος με την Τουρκία πήρε το παλικάρι τους και δεν το ξανάδανε ποτέ...

Β' Βραβείο Λογοτεχνικού Διαγωνισμού Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτισμικού Συνδέσμου, 1997.

Vasso – Bronze sculpture by Leon Kalamaras

Μονοπάτι στο δάσος – Σκίτσο με μολύβι, του Φρίξου Ιωαννίδη

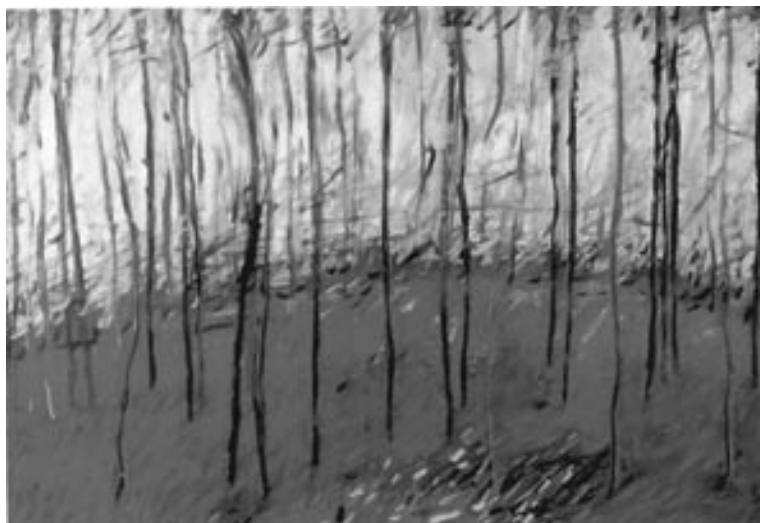
Σούλα Γκέσσα

– Λιβεριάδη

Η Αναστασία Γκέσσα-Λιβεριάδη γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Πτολεμαΐδα, όπου τελείωσε το Γυμνάσιο. Από τα τέλη του 1959 ζει στη Μελβούρνη. Είναι απόφοιτος της Ανωτάτης Υγειονομικής Σχολής Αθηνών, του College of Nursing Australia και του Πανεπιστημίου La Trobe. Γράφει από μικρή, αλλά μόνο μετά τη συνταξιοδότησή της ασχολείται εντατικά με την ποίηση και την λογοτεχνία.

Έργα της έχουν διακριθεί και βραβευτεί σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης και έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες και περιοδικά, όπως «Αντίποδες» και «Ο Λόγος». Το μυθιστόρημά της με τον τίτλο «Τασία: Μια Έπνομιούχα Ζωή» (2007) απέσπασε καλές κριτικές στην Ελλάδα και τη Μελβούρνη και βραβεύτηκε από το Αγγελίδειο Ίδρυμα το 2008.

Trees in their loneliness – Pastel drawing by Leon Kalamaras

The dandelion salad

'Culture specific Alzheimer's'

She was adrift in the pond of lost souls, in the murky depths of confusion where the light of knowledge no longer penetrates. Her reality crumbled, her memory scattered, her reservoir of lived experiences dried out.

She was a frail old lady, a shadow of her former self, her stooped body clad in black, her sparse white hair long and pulled to form a small bun at the back of an almost skeletal skull. She continued to live only because her body was programmed to maintain the vital functions such as breathing, eating, eliminating.

Busy in an absentminded way, she moved incessantly between the other patients, picking things up, putting them down. She appeared to be totally unaffected by the strangeness of her new environment with its unfamiliar smells and sounds. For her every moment was a brand new experience entering and exiting and leaving no trace on her blank mind.

Her distressed family visits but she does not see them, doesn't recognise them. No picture from the past enters her vacant eyes. The Greek nurse talks Greek to her but she doesn't hear, doesn't respond. She only looks ahead and mutters as if talking to unseen ghosts.

.....Then, one day in the yard, her movements become purposeful. She bends over and picks up the fresh green dandelions growing along the wire fence.

"Salad for my mum and my dad..." she mumbles.

She collects many. Fills up the front of her skirt. The nurses rush to clean her up and to take her precious bundle away. To them the activity has no meaning. She is collecting dirt! Then the Greek nurse arrives.

"Come" she said gently, "We'll wash and then boil them".

"And make salad for my mum and dad", said the old lady, with the glow a delighted child.

It lasted only a few minutes. Then she drifted back into the shadows, in the thick fog of dementia, the thief that steals all that's precious in life.

Αθηνά Τκινάκη

Γεννήθηκε στην Κέρκυρα. Στην Αυστραλία μετανάστευσε το 1957 όπου απέκτησε οικογένεια. Από μικρή έγραφε ποιήματα. Έργα της έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και τοπικές εφημερίδες σε Αυστραλία και Ελλάδα. Έχει λάβει μέρος σε τρεις Ανθολογίες Σονέτων στην Αυστραλία και δύο Ποιητικές Ανθολογίες στην Ελλάδα. Έργα της έχουν βραβευτεί από το «Καφενείο Ιδεών» - Διεθνές Βραβείο από την International Academy «Θεά Αθηνά», το περιοδικό «Κελαινώ» για την Παγκόσμια Ημέρα της Ποίησης και τον Λογοτεχνικό Όμιλο «Ζαλώνη» στην κατηγορία της Σατιρικής Ποίησης. Παιδικά της ποιήματα έχουν απαγγείλει μαθητές σε παιδικά θεατρικά έργα. Είναι ενεργό μέλος ψυχαγωγικών και λογοτεχνικών Οργανισμών.

Νερό, νεράκι ευλογημένο

Γάργαρα έτρεχαν νερά
στα ποταμάκια τα μικρά.
Χιλιάδες έπαιρναν στροφές
κακοτοπίες, κατηφορίες.
Κάτω από γέφυρες περνούσαν
σαν να 'ταν φίδια ξεγλιστρούσαν.
Αθόρυβα και σιωπηλά
κυλούσαν κρύσταλλα νερά.

Διάνυαν απέραντες εκτάσεις
από λιβάδια κι από δάση.
Πολλοί ρωτούσαν μ' απορία
πού παν δεξιά κι αριστερά;
Παν στην πορεία τους σωστά;
Πώς γίνεται και δε λανθάνουν;
Και 'κείνα κόντευε να φτάνουν.

Να ενωθούν με κάποιον άλλο,
τον ποταμό τον πιο μεγάλο.
Ν' αδειάσουν όσο είχανε μαζέψει
από βροχές που είχε βρέξει.
Κι αυτός, με ορμή, μεγάλη ορμή,
με μια ορμή να σε φοβίζει,
τον έβλεπες να ξεχειλίζει.

Σ' αυτόν όλα τα συσώρευαν
τα ποταμάκια όσα μάζευαν.
Τώρα στερέψαν τα νερά,
βροχές δεν ρίχνει τακτικά.
Τα αποθέματα τελειώνουν
κι αν τα ποτάμια ανταμώνουν
δεν τρέχουν άφθονα νερά,
όπως έτρεχαν παλιά.

Αυτή, τη λίγη τη βροχή,
που κάπου πέφτει εδώ και κει,
την πίνει η γης η διψασμένη
που είναι ξερή και περιμένει
το θείο δώρο απ' τον Πλάστη,
να πιει νερό να ξεδιψάσει.

Είχε καλά πολλά, η πλάση,
ο δημιουργός της είχε φτιάξει,
με τέχνη και φιλοσοφία,
διέθεσε μέρες, φαντασία.
Έφτιαξε λίμνες, ποταμούς,
κι απέραντους ωκεανούς,
δέντρα, πεδιάδες και φυτά,
τρεχούμενα άφθονα νερά.

Δημιούργησε τη Μάνα Γη,
να έχει αιώνια ζωή.
Μας έδωσε χίλια καλά,
νοημοσύνη και μυαλά.
Και 'μεις οι αχάριστοι, την πλάση
την έχουμε καταδικάσει,
με απόβλητα, πυρηνικά,
από πολέμους χημικά.

Βλέποντας τόση αχαριστία
μας στέλνει από μια τιμωρία,
γιατί στο δημιούργημά του
σκοτώνουμε την ομορφιά του.
Είδατε; Φτάσανε οι πληγές
στους ποταμούς και στις πηγές.

Κείνα τα γάργαρα νερά
στερέψανε, δε τρέχουν πια.
Η ατμόσφαιρα είναι μολυσμένη
κι αρρώστιες συνεχώς μας σέρνει.

Η λειψυδρία συνεχίζει,
η τιμωρία μας μαστίζει,
κι ακόμα δε κατανοούμε
τις συμφορές που θα μας βρούνε.
Κι όμως πολλοί το σπαταλούνε,
μια μέρα μπρος μας θα το βρούμε,
νερό, νεράκι θα το πούμε.
Δίχως ύδωρ ποιος να ζήσει;
Η ανθρωπότητα θα σβήσει.

Σ' αυτό στηρίζεται η ζωή μας,
είναι σωτήριο, η αντοχή μας.
Ω! θείο δώρο, Θεού σταλμένο,
νερό, νεράκι ευλογημένο.
Ποτέ νεράκι μη στερέψεις,
Θεέ μου, μη μας καταστρέψεις.
Να μη, στεγνώσουμε κι εμείς
όπως η διψασμένη γης.

Ρίξε βροχή, πολλή βροχή,
να έχουμε, να πιει η γης.
Να 'χουν οι λίμνες, τα ποτάμια,
να πρασινίσουν τα λιβάδια,
να βρουν να φάνε τα κοπάδια,
να ξεδιψάσουνε τα δέντρα
και όλη η φύση η αφέντρα.

Μελβούρνη 2008

Αργυρούλα Ζήφου – Χωματοπούλου

Γεννημένη από πατέρα Ρόδιο και μητέρα από τη Χάλκη Δωδεκανήσου. Μετανάστευε στην Αυστραλία σε ηλικία 16 ετών, χωρίς να συνεχίσει τις σπουδές της. Γνωρίζει τον, επίσης συμπατριώτη της, Δημήτριο Χωματόπουλο, παντρεύονται και αποκτούν τρεις κόρες.

Στα ποιήματά της διακρίνεται για την υπερβολική αγάπη της προς τη γενέτειρά της Ρόδο και την Ελλάδα. Έχει βραβευτεί πολλές φορές από Ελλάδα, Αυστρία και Ιταλία (Φλωρεντία). Ποιήματά της έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά, εφημερίδες και βιβλία και έχουν εκφωνηθεί σε ραδιοφωνικούς σταθμούς. Είναι μέλος αρκετών παροικιακών Οργανισμών.

Τοπίο στην ύπαιθρο – Σκίτσο με πένα, του Φρίξου Ιωαννίδη

Το ημερολόγιο της ζωής μου

Το ημερολόγιο της ζωής μου
πάλι απόψε ξεφυλλίζω,
πίσω σε κάποια γειτονιά
νοσταλγικά ξαναγυρίζω.

Με πάει πίσω εκεί μακριά
στη γαλανή πατρίδα τη δικιά μου,
σαν το 'γραφα κρυφά-κρυφά
μην το διαβάσει η μαμά μου.

Καθόμουν έξω στο πεζούλι
κρατώντας το χαρτί και το μολύβι,
κατακαλόκαιρο θυμάμαι,
μέσα στη ζέστη στο λιοπύρι.

Έγραφα, έγραφα συνέχεια,
τα όνειρα που έκανα θαρρούσα,
σαν θα 'φθανα στην ξένη την πατρίδα
και νόμιζα πως θα καλοπερνούσα.

Το ημερολόγιο της ζωής μου διαβάζω,
σαράντα χρόνια έχουν περάσει,
νομίζω είναι ακόμα χθες
τα όνειρα που έχω χάσει.

Διαβάζω αυτά που έγραψα
κι αρχίζω πάλι να δακρύζω,
τα όμορφα τα χρόνια μου πώς πέρασαν
και πίσω πια δεν θα γυρίσουν.

Στο πεζουλάκι που καθόμουν
έχουνε κτίσει επάνω
και μια κρύα ταφόπετρα
μεσ' τη ψυχή μου τώρα βάνω.

Το ημερολόγιο της ζωής μου
πάλι απόψε ξεφυλλίζω,
πίσω σε κάποια γειτονιά
νοσταλγικά γυρίζω.

Δέσποινα

Ιωσηφίδου-Elles

Γεννήθηκε στα Γιάννινα από Μικρασιάτες γονείς. Σπούδασε στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία, Ιωαννίνων και στο Γυμνάσιο Θηλέων και μετέπειτα στη Φιλοσοφική Σχολή (κλασσικό) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το 1968 παντρεύτηκε τον Γιώργο Elles (Ελευθεριάδη) και τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου έφτασε στο Σίδνεϊ. Σπούδασε Νεοελληνική Λογοτεχνία) στα Πανεπιστήμια Νέας Αγγλίας και Σίδνεϊ.

Το διάστημα 1991-2010 δημοσίευσε έρευνα, ποίηση, διήγημα, λογοτεχνική κριτική, παιδικό θέατρο, παιδικό σε διάφορα έντυπα σε Αυστραλία και Ελλάδα. Εργάστηκε στο ραδιόφωνο SBS και το Community Radio και σε Βιβλιοθήκες (Αυστραλία: κεντρικές βιβλιοθήκες και στο Πανεπιστήμιο Σίδνεϊ, (Ελλάδα: Ζωσιμαία Ιωαννίνων), Πανεπιστήμια: Ιωαννίνων, Κερκύρας, Κέντρο Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών). Έδωσε ομιλίες στην Παμμακεδονική και Πανηπειρωτική του Σίδνεϊ. Συνεργάστηκε με το e-magazine Anagnostis. Συμμετείχε σε Ανθολογίες σε Αυστραλία και Ελλάδα. Έχει εκδώσει 26 βιβλία (με όλα τα είδη του λόγου), στην Ελληνική (τέσσερα στην Αγγλική). Έχει βραβευτεί αρκετές φορές (θέατρο 3, ποίηση 3, γενικά 2). Στο διάστημα 1970-2010 συμμετείχε σε ατομικές και συλλογικές Εκθέσεις Ζωγραφικής. Το 2008-2009 ήταν research assistant (Dr. M. Jacklin) στο Πανεπιστήμιο Wollongong.

Νούς και Ψυχή

Η Διαφορά του Νου και της Ψυχής στο “Ο Ορέστης”, ποίημα από την “Τέταρτη Διάσταση” του Γιάννη Ρίτσου (απόσπασμα από τις ανέκδοτες Κριτικές Μελέτες)

Στο “Ο Ορέστης”, η αυθόρμητη διατύπωση των συλλογισμών του Ρίτσου, ως κύριων χαρακτηριστικών, στοχεύουν σε μορφή ορισμού, στο πλάσιμο του δικού του μύθου, με αφορμή την ανανέωση του αρχέτυπου.

Ο Ορέστης επιστρέφει στις Μυκήνες, συνοδευόμενος από τον φίλο του Πυλάδη. Το ερώτημα: “γιατί ήρθαμε, γιατί πολεμήσαμε, γιατί και πού επιστρέφουμε;” βασανίζει. Σκοπός του Ορέστη είναι η εκδίκηση για τον θάνατο του πατέρα του. Οδηγείται από τη Μοίρα του και το θέλημα των Θεών προς αυτή την κατεύθυνση. Εκτός από το πεπρωμένο και τη μοίρα που ορίζονται από ανώτερες δυνάμεις, ο ποιητής τονίζει τη διαφορά του Νου και της Ψυχής, το θυμοειδές από το συναίσθημα, τα κίνητρα πίσω από το καθήκον ή την απόρριψή του.

Ο φόβος προηγείται της δικαιοσύνης και η “εκδίκηση” φαίνεται γελοία, επιμένει ο άτυχος Ορέστης, που έχει επίγνωση τι θέλει ο ίδιος και τι επιβάλλεται εκ των πραγμάτων. Η δολοφονία της ενόχου μητέρας του, Κλυταιμνήστρας, για τον θάνατο του πατέρα του, του προκαλεί αφόρητο πόνο. Αγαπούσε τη μητέρα του για όλα όσα εκπροσωπούσε γι’ αυτόν: τον γέννησε και τον ανάθρεψε, “επιμένει να ετοιμάζει υδρομέλι και τροφές για πεθαμένους”, λέει και επικαλείται το αλάθητο των νεκρών, κι αναρωτιέται γιατί η ίδια δεν φοβάται την τιμωρία για τις πράξεις της. “Τη θαύμαζα πάντα και την τρόμαζα”, ομολογεί δυστυχισμένος. Διαισθάνεται ότι παρόμοια όπως εκείνος, η αδερφή του Ηλέκτρα, τρέφει αγάπη και μίσος για την τελευταία εκπρόσωπο του Μητριάρχικού Συστήματος, τη μητέρα τους Κλυταιμνήστρα.

Η Ηλέκτρα “δοσμένη στην άρνηση της ομορφιάς και της χαράς / ασκητική, αποκρουστική στη σωφροσύνη της μόνη κι ασύνδετη”, οδηγεί τον Ορέστη στο να σκέπτεται: “Ίσως αυτό δεν της συγχώρεσε ποτέ η αδερφή μου / την αιωνιά της νεότητα”, εννοώντας πάντα τη μητέρα τους. Θεωρεί ότι η Ηλέκτρα ίσως να φοβάται την εκδίκησή του, γιατί αν λείψει η μητέρα τους δεν θα έχει κανέναν πλέον, για να ψέγει. Η αδερφή του παρόμοια όπως εκείνος δεν θέλει την εκδίκηση. Θέλει να φύγει μακριά από τη μiasμένη γη των Μυκηνών και να έρθει στην Αττική.

Βάσω Καλαμάρα

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Μόνιμος κάτοικος Δυτικής Αυστραλίας από το 1950. Ποιήτρια, θεατρική συγγραφέας, πεζογράφος. Ομότιμη καθηγήτρια Νεοελληνικής Γλώσσας, εργάστηκε 22 χρόνια στην Σχολή CMC of TAFE στο Perth. Αρκετά θεατρικά της έργα ανεβάστηκαν στα αγγλικά και ελληνικά με επιχορηγήσεις.

Έργα της έχουν συμπεριληφθεί σε ανθολογίες σε Αυστραλία, Ελλάδα, Γαλλία, Κίνα, Καναδά κ.α. Το θεατρικό της «The Bread Trap» τιμήθηκε με το Α' Βραβείο στην ελληνική γλώσσα (Μελβούρνη 1981) και Play of The Year στην αγγλική γλώσσα (Perth 1983). Το 1992 έλαβε μέρος στο Α' Συνέδριο Ελλήνων Λογοτεχνών της Διασποράς στους Δελφούς.

Αντιπροσώπευσε την Ελλάδα στο 62ο Διεθνές Συνέδριο της PEN στο Perth. Έλαβε μέρος στην Α' Οργανωτική Συνέλευση Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ) το 1995, μαζί με άλλες 5 Ελληνίδες με τιμητική πρόσκληση της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, καθώς και στο Συμπόσιο Απόδημων Ελληνίδων Συγγραφέων στην Αθήνα το 1997.

Το βιβλίο της «Εντυπώσεις από ένα ταξίδι» έλαβε το Α' Βραβείο Γεωργίου Τσάκαλου του «Παρνασσού» (Αθήνα 1978). Τιμήθηκε με το Hellenism Award (Perth 1992) και το Hellenic Culture in Antipodes at the Dawn of 21st Century από το ΣΑΕ (Σίδνεϊ, 1999). Το βιβλίο της «The Same Light» (στα αγγλικά) έλαβε το Α' Κρατικό Βραβείο Δυτικής Αυστραλίας το 1990.

Ξελφοί

Ήταν το φως
αλλού λιγόστευε κι αλλού απλώνονταν απέραντο
ώς της ψυχής τα βάθια.
Ήταν εκείνες
οι λιγοστές κολώνες, που φιλούσανε τις άκρες σου
και τις χαϊδολογούσε ο ουρανός αψύς χωρίς στολίδια.
Ήταν οι Πυθίες
που πέρασαν στα τρίποδα ανακούρκουδες και γεύονταν
της Αράχωβας το κατσικίσιο γάλα, τ' αγριόμελι
δαφνόφυλλα, ψωμί το κριθαρίσιο.
Ήταν ο αγέρας πόφερνε ο Παρνασσός αντίκρια.
Ήσουνα συ
ήμουνα γώ π' αλάργεβα πασκίζοντας να βρω
απόκριση στα τόσα μου ρωτήματα, το νου να ησυχάσω.
Γονάτισα κάτω κι άγγιξα το χώμα δύο σβώλους
τρεις μαρμαρόπετρες πανωθέ μου στέκονταν
οι τρεις απλές κολώνες κοίταγαν τον Απόλλωνα
με της ψυχής το μάτι. Κρύβοντας ολάκερη ζωή
χρόνια και χρόνια βάλε, αγνάντευαν κάτω πέρα τις ελιές.
Θάλασσα πράσινη, γυρτή λαγκάδα ξαπλωμένη.
Μες τα κλωνιά τους κλάμμα ακούγεται,
ο χρόνος θρήνους κάνει.
Τα δέντρα γίγαντες στοιχειά, τον ουρανό αγγίζουν
παίζουν στον ήλιο τον καφτόν, φιλούν τα γόνατά του.
Γίνονται αμέτρητοι Θεοί στο φως του ανασαίνουν.
Είναι το χώμα δυνατό θεριεύει τα κορμιά τους
μένουν απείραχτα θαρρείς απ' τη φθορά του χρόνου.
Λούζονται τις βαριές βροχές γλεντούνε τις λιακάδες.
Ερωτεύονται μες τις σκιές ηδονικά φιλιούνται.
Σφιχταγκαλιάζουν τους κορμούς κρυφά παντρολογιούνται.

Ανδριανός Καζάς

Γεννήθηκε στο Νέο Ροεινό Ναυπλίου το 1935. Τελείωσε το Γυμνάσιο Άργους. Το 1959 μετανάστευσε στην Αυστραλία και εγκαταστάθηκε στο Σίδνεϊ. Εργάστηκε επί 30 χρόνια στο Κεντρικό Ταχυδρομείο και παρακολούθησε βραδινά μαθήματα Ψυχολογίας και Φιλοσοφίας για 6 χρόνια στο WEA. Διετέλεσε πρόεδρος του Παροικιακού Συμβουλίου και του Ελληνικού Φεστιβάλ Σίδνεϊ, μέλος της Οργανωτικής του Επιτροπής, μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Σίδνεϊ και υπεύθυνος των Σχολείων της. Έδωσε αρκετές διαλέξεις. Έλαβε Β΄ Έπαινο στον 7^ο Πανελλήνιο Ροδίνειο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό (Λάρισα 1997) και το Γ΄ Βραβείο της Πανελληνίας Ένωσης Λογοτεχνών (1999). Η συλλογή «Εκεί που φυσούν οι άνεμοι» απέσπασε διάκριση από το Αγγελίδειο Ίδρυμα (2000). Ποιήματά του συμπεριελήφθησαν στην «Πελοποννησιακή Ανθολογία» και δημοσιεύτηκαν σε λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες σε Ελλάδα και Κύπρο καθώς και στην «Νέα Εσπερία» Νέας Υόρκης. Ήταν επί 7 χρόνια παρουσιαστής της λογοτεχνικής-πολιτιστικής ραδιοεκπομπής «Απόπειρα Τέχνης». Τα 10 τελευταία χρόνια είναι πρόεδρος του Τμήματος Σίδνεϊ της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη.

Αντιστοιχίες

Στην Πρώτη τάξη μάς διδάσκουν
πώς να υπακούσουμε στον ομιλούντα.
Στη Δευτέρα πώς να βρίσκουμε το δρόμο.
Στην Τρίτη τάξη μάς διδάσκουν
καθήκοντα κι ευθύνες.

Στην Τρίτη τάξη γνωρίζουν
πως με κάματο βγαίνει το καρβέλι.
Στη Δεύτερη τάξη πως δεν μπορεί,
υπάρχει κι άλλος τρόπος.
Στην Πρώτη τάξη γνωρίζουν
πως το έγκλημα πληρώνει καλά.

Κωνσταντίνος Καλυμνιός

Ο Κωνσταντίνος Καλυμνιός γεννήθηκε στη Μελβούρνη, όπου εργάζεται ως δικηγόρος. Ποιήματά του έχουν δημοσιευθεί στις εφημερίδες "Βορειοηπειρωτικός Αγών" και "Λαϊκό Βήμα", στο λογοτεχνικό περιοδικό "Νέα Αριάδνη" (Αθήνα 2003) καθώς και στην Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης (Πολιτιστική Συνεργασία, Αθήνα 2004).

Το 2009 δημοσιεύθηκε το δοκίμιό του «Η Ελληνική ταυτότητα στην Αγγλόφωνη Λογοτεχνία των Ελλήνων της Αυστραλίας (Παρουσία 2009). Έχει δημοσιεύσει τις ποιητικές συλλογές "Κήπος Εσώκλειστος" (2003), "Αλεξιπύρινα" (2005) και "Άπτερος Νίκη" (2008). Επίσης, έχει μεταφράσει στην αγγλική τα βιβλία «Η Κραυγή της Καρδιάς» της Φανής Μάγγου, «Χορεύοντας Μόνος» του Νίκου Βουρνάζου και «Η Αυλαία Έπεσε» της Βακίνας Παναγιωτίδου. Ασχολείται επίσης με τη δημοσιογραφία, διατηρώντας αγγλόφωνη στήλη στην εφημερίδα «Νέος Κόσμος» με τίτλο «Διατριβή». Το 2007 ο Κωνσταντίνος Καλυμνιός τιμήθηκε με το Government of Victoria Award for Multicultural Excellence, από την κυβέρνηση της Βικτώριας.

Ηνίοχοι

Οι ηνίοχοι του τόπου μου
ευαγγελίζονται
με το πέτσινο προζύμι
των ξανασεσταμένων νεκρών
στις κασαρόλες.
Αναγράφουν στους τοίχους
των ναών τους
θρύλους από βασιλικό
και αυτοκτονούν τα άστρα
που δεν ξέρουν
να προφέρουν την Μυλήττα
Ιστάρ,
καθώς επισκιάζουν
την Αφροδίτη.

Ανδριάννα Καραμήτρου

Γεννήθηκε στο γραφικό Μικρό Σούλι Σερρών, στους πρόποδες του Παγγαίου. Σε μικρή ηλικία ταξίδεψε με τους γονείς της στη δεύτερη πατρίδα της, Αυστραλία (Μελβούρνη), όπου διαμένει.

Στην Ανδριάννα άρεσε να γράφει ποίηση από μικρή και συνεχίζει να γράφει μέχρι σήμερα. Έχει εκδώσει δύο βιβλία, το “Θέματα Χωρίς Ψέμματα” και το παιδικό “Ελάτε να Γίνουμε Φίλοι”. Και τα δύο βιβλία της τα έχει εικονογραφήσει η ίδια μιας και η άλλη μεγάλη αγάπη της είναι η ζωγραφική. Έργα της δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες, περιοδικά και Ανθολογίες σε Αυστραλία και Ελλάδα. Έχει πάρει δίπλωμα σχεδιάστριας μόδας, ενώ έχει παρακολουθήσει και μαθήματα ζωγραφικής, λαμβάνοντας μέρος και σε εκθέσεις.

Σκίτσο με πέννα του Νίκου Νομικού

Ο καλύτερός μου φίλος

Ο καλύτερος μου φίλος,
που με κρατάει συντροφιά,
στο κρεβάτι μου τον παίρνω,
και κοιμόμαστε αγκαλιά.

Πάντα μαζί στη μοναξιά,
τη φιλία του μου δίνει.
Η πιο καλή μου συντροφιά,
και ποτέ δε με προδίνει.

Φίλος μου το Βιβλίο.
Ένας φίλος, μεγαλείο.
Είναι ένας ταξιδευτής,
του μυαλού και της ψυχής.

Στον κόσμο γύρω ταξιδεύω,
ούτε και λεφτά ξοδεύω.
Όπου θέλω γω πηγαίνω,
κι απ' το σπίτι μου δε βγαίνω.

Όπου πω, αυτό με πάει,
και καθόλου δεν κουνάει.
Τίποτα δεν το φοβίζεται,
και στο σύμπαν με γυρίζει.

Στη σελήνη και στον ήλιο,
και σε όλη την υφήλιο.
Σε γαλαξίες μακρινούς,
και σε πλάνητες φωτεινούς.

Κι αν στο σήμερα υπάρχω,
πάω πίσω και στο χτες.
Με τον φίλο μου που έχω
πάμε σε άλλες εποχές.

Με τον Πλάτωνα παρέα,
αλλά και με τον Περικλή.
Γνώρισα τον Αχιλλέα,
και θαύμασα τον Ηρακλή.

Πήγα στου Νώε τον καιρό,
κι ανέβηκα στην κιβωτό.
Έμαθα για τον Θεό,
την Παναγιά και τον Χριστό.

Πήγα στους Αγίους Τόπους,
κι είδα Άγιους ανθρώπους.
Τον Αβραάμ, τον Μωυσή,
έλα! διάβασε και εσύ.

Όταν ποιήση διαβάζω,
μια γελώ, μια αναστενάζω.
Βλέπω της ζωής το χάλι,
μα και τα όμορφα της κάλλη.

Έλα! Έλα! στην παρέα,
θα περάσουμε ωραία,
μ' ένα όμορφο βιβλίο,
και στις πίκρες πες αντίο.

Για να γίνει ένα βιβλίο,
θέλει κόπο και δουλειά.
Μην σας φαίνεται αστείο,
έχει και έξοδα πολλά.

Τα βιβλία τα καλά,
κράτα τα σαν φυλακτά.
Μην τα κλείνεις στο συρτάρι,
πες να τα διαβάσουν κι άλλοι.

(2001)

Μιχάλης Κατσούλης

Γεννήθηκε στην Κρήτη. Με τη λογοτεχνία (θέατρο και ποίηση) άρχισε να ασχολείται στο πλοίο «Μαριάννα» καθ' οδόν προς Αυστραλία. Ασχολήθηκε με τα κοινά στις Κοινότητες Belmore και St. Marys. Το πρώτο του Βραβείο, με το διήγημά του «Γλαύκος, το πήρε το 1986 στο διαγωνισμό διηγήματος τού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης και Modern Greek Teachers Association of Victoria. Το 1999 το διήγημα «Το Σεντούκι του μπάρμπα Θωμά» πήρε το Γ' Βραβείο στο Διαγωνισμό τού Πνευματικού Κέντρου «Γιάννης Ρίτσος». Το 2000 πήρε εύφημη μνεία για τη συμμετοχή του στο Greater Dandenong Short Story Competition. Το 2001 πήρε εύφημη μνεία για το θεατρικό «Ελληνική Παροιμία» στο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό ΣΑΕ. Το 2007 το διήγημα «Αννούλα» πήρε το Τρίτο Βραβείο στο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό τού Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου. Το 2009 το διήγημά του «Ο Δημητρός» πήρε το Δεύτερο Βραβείο στο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό της ΕΕΛΚΑ.

Σκίτσο με πέννα, του Νίκου Νομικού

Αφιερωμένο στην αιώνια και αναλλοίωτη Γυναίκα

Γυναίκα!

Πηγή ζωής κι ελπίδας.
Φλέβα της υπομονής και της εγκαρτέρησης
Αθάνατη γυναίκα του έρωτα και του μίσους!

Γυναίκα!

Φωτιά της καρδιάς,
και των αισθήσεων.
Αθάνατη μάγισσα της ζωής και των ονείρων!

Γυναίκα σύζυγος... Σ' αγαπώ,
για ό,τι μου χάρισες, σ' ευχαριστώ.

Γυναίκα ερωμένη... Σ' αγαπώ,
σαν άρωμα των λουλουδιών σε νιώθω.

Γυναίκα φίλη... Σ' αγαπώ,
σαν στήριγμα, σαν φάρο σε γυρεύω!

Γυναίκα Μάνα... Σ' αγαπώ,
στο κόρφο σου την κεφαλή να γείρω.

6 Ιουλίου 2002
St. Marys

Antigone Kefala

Antigone was born in Romania from Greek parents. She left with her family at the end of the war for Greece and from there to New Zealand. Studied at Victoria University of Wellington and now lives and works in Sydney. She writes in English and has published a number of books of poetry and prose: "Absence – New and Selected Poems" (Hale and Iremonger), "Sydney Journals" (Giramondo Publishing) and in 2009 MAX: "The Confessions of a Cat", an English and Greek edition by Owl Publishing.

Travelling

We drove out of the city
the car sizzling
the traffic
maddened by the heat
the desert wind
through the windows.

The suburbs dark with soot
petrol stations, car yards,
two men on their brick verandah
in singlets, beers in hand
watching the traffic
in the apricot light
of the late afternoon.

But the bush
full of silence
the wind at night
the sound of sea waves
high in the gum trees.

Τεράσιμος Κλωνής

Γεννήθηκε τον Νοέμβριο του 1943 στις Πλατειές Κεφαλληνίας. Τελευταίος γιος πολυμελούς οικογένειας, έμεινε ορφανός από πατέρα 5 χρόνων. Έζησε τη φοβερή καταστροφή των σεισμών του Αυγούστου 1953 στα Ιόνια νησιά. Τελείωσε την Α' Γυμνασίου στο Αργοστόλι και συνέχισε σε νυχτερινό γυμνάσιο στην Αθήνα, ενώ την ημέρα εργαζόταν. Εθελοντής στην Αεροπορία όπου υπηρέτησε ως ασυρματιστής εδάφους.

Το 1965 μετανάστευσε στην Αυστραλία. Παντρεύτηκε την Αγγελική Αναστοπούλου και απέκτησαν δύο παιδιά. Εργάστηκε σε διάφορες δουλειές και ως ιδιοκτήτης-οδηγός ταξί για 25 χρόνια. Ενεργό μέλος του Συλλόγου Κεφαλλήνων Βικτωρίας «Ο Κέφαλος» σε όλες τις θέσεις του Δ.Σ. του οποίου υπηρέτησε συνολικά 14 χρόνια. Άρχισε να γράφει ποιήματα στα 55 του χρόνια. Η πρώτη του ποιητική συλλογή κυκλοφόρησε το 2006 με τίτλο «Ποιητικά Σύμμεικτα» Α' Τόμος. Το 2008 κυκλοφόρησε ο Β' Τόμος που βραβεύτηκε από το Αγγελίδιο Ίδρυμα. Το Μάιο του 2010 εκδόθηκε ο Γ' Τόμος. Ως γνήσιος Επτανήσιος και, μάλιστα, Κεφαλλονίτης, τού αρέσει η σάτιρα έχοντας ως πρότυπα τους μεγάλους Κεφαλλονίτες σατιρικούς Ανδρέα Λασκαράτο, Γεώργιο Μολφέτα και άλλους.

Η αδικημένη γενιά

Ο πόλεμος κι η κατοχή
που φέραν δυστυχία
κι αδελφοκτόνο σπαραγμό
για μια δεκαετία

Που άφησαν τη χώρα μας,
πανέμορφη Ελλάδα,
το λίκνο του πολιτισμού
και αξιών τη δάδα.

Σωρούς από ερείπια,
παντού καταστραμμένη,
από τους φίλους και εχθρούς
να είναι προδομένη.

Ανάγκασαν τα νιάτα της
να βρουν στον ήλιο μοίρα,
να φύγουν απ' τον τόπο τους,
πατρίδα κακομοίρα!

Με όπλα τους μοναδικά,
τα νιάτα, την ελπίδα,
να 'ρθούνε στους Αντίποδες,
στη νέα τους πατρίδα.

Οι σκέψεις τους βασάνιζαν
στο μακρινό ταξίδι
κι η γλώσσα που δεν μίλαγαν,
τους έτρωγε σαν φίδι.

Δεν ήξεραν πού πήγαιναν
και τι θα συναντούσαν
και όταν θα ξαναγύριζαν
οι γέροι τους θα ζούσαν;

Μ' αυτές τις σκέψεις φθάσανε
στον κόσμο 'δω την άκρη,
μ' ιδρώτα που την πότισαν,
με αίμα και με δάκρυ.

Στης Αυστραλίας σκόρπισαν
τα τέσσερα σημεία,
σκληρά για να δουλέψουνε
αφού δεν είχαν μία.

Δουλέψανε σε φάμπρικες
φράγματα και φυτείες,
φτιάξανε δρόμους, γέφυρες,
χωριά και πολιτείες.

Βρεθήκανε στο πουθενά,
την τύχη τους να κάνουν,
σε ορυχεία για χρυσό
χωθήκανε και ψάχνουν.

Ώρες πολλές, ατέλειωτες,
δούλευαν κάθε μέρα,
τον ήλιο δεν τον βλέπανε,
τον καθαρό αέρα.

Κάνανε οικογένεια,
μόρφωσαν τα παιδιά τους,
τους γέρους τους βοήθησαν
με τη σκληρή δουλειά τους.

Ιδρύσανε Κοινότητες,
σχολεία, γηροκομεία,
Συλλόγους, Αδελφότητες,
εκδώσανε βιβλία.

Χρόνια πολλά περάσανε,
πολλές δεκαετίες
και τώρα στα γεράματα,
πληρώνουν αμαρτίες.

Αυτά που δεν χαρήκανε
στα παιδικά τους χρόνια,
που σαν παιδιά ακούγανε
τουφέκια και κανόνια.

Που η γενιά τους γνώρισε
πείνα και δυστυχία,
κατατρεγμούς και φυλακές,
γύμνια και ανεργία.

Που δεν αξιωθήκανε
τα μάτια να τους κλείσουν
σαν πέθαναν οι γέροι τους
δυό δάκρυα να χύσουν.

Π' αυτά που αποκτήσανε
με τη σκληρή δουλειά τους,
δεν χάρηκαν μα τ' άφησαν,
προικιό για τα παιδιά τους.

Αργά το καταλάβανε
και τώρα καταριώνται
σ' αυτή την πρόσκαιρη ζωή
πως δεν ξαναγεννιούνται.

Χαρές να ζήσουνε κι αυτοί
που η ζωή προσφέρει
κι ο πόνος τους μες τη καρδιά
τους σφάζει σαν μαχαίρι.

Πού να 'ναι τώρα η γενιά
η τόσο αδικημένη
απ' της ζωής τα βάσανα
η ταλαιπωρημένη;

Είναι αυτοί που κείτονται
στον πόνο το κρεβάτι,
που τόσα χρόνια η δουλειά
κατάντησε σακάτη.

Οι ξεχασμέν' απ' τα παιδιά
εις τα γηροκομεία,

που με μπαστούνι περπατούν
και στα νοσοκομεία.

Αλλά κι αυτούς που φύγανε,
πρέπει να πούμ' ακόμα
νέους, γερόντους, έφηβους,
που πήγανε στο χώμα!...

Γεράσιμος Κλωνής, Μάρτιος 2008

Seated man – Charcoal drawing by Paul Laspagis

Αλφρέδος Κουρής – ΟΑΜ

Γεννήθηκε στη Χαλέπα Χανίων στις 10 Ιουλίου 1927. Σπούδασε Πολιτικές και Οικονομικές Επιστήμες στην Πάντειο. Το 1954 παντρεύτηκε με την Ευφημία (Μίτσι) και απέκτησαν τρία παιδιά. Στη Μελβούρνη, εργάστηκε αρχικά ως κόφτης υποκαμίσων, αλλά μετά ίδρυσε δική του επιχείρηση στον ιματισμό, ιδρύοντας σχολή Κοπτικής-Ραπτικής. Μετέπειτα ίδρυσε και αλυσίδα καταστημάτων ανδρικής μόδας. Αναμείχθηκε σε πάμπολλες επιχειρηματικές, πολιτικές και κοινωνικές δραστηριότητες. Από το 1982 διευθυντής των εφημερίδων και περιοδικών του συγκροτήματος Σκάκου. Από το 1985 εκδότης της εφημερίδας «Νέος Πυρσός» και του περιοδικού «Ομογένεια» που διατηρήθηκαν μέχρι το 1993.

Συμμετείχε ενεργά σε πάμπολλους παροικιακούς οργανισμούς και οργάνωσε πλήθος εκδηλώσεων. Πρωτοστάτης της κίνησης να παραμένουν ανοικτά τα καταστήματα μέχρι τις 9 το βράδυ τη δεκαετία του 1970 καθώς και κατά της ποτοαπαγόρευσης. Για το σκοπό αυτό κυκλοφόρησε και την εφημερίδα «The Campaigner». Το 1973 ήταν υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος Μελβούρνης και το 1976 υποψήφιος στην πολιτειακή έδρα Brunswick με τους Φιλελευθέρους. Τίμησε την Πολιτιστική Ολυμπιάδα της Διεθνούς Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών (ΔΕΕΛ) το 1999 και βραβεύτηκε το 2004. Ιστορικό είναι το βιβλίο του με τον τίτλο «Ο Μετανάστης - Το δράμα να έχεις δύο πατρίδες». Δημοσιεύει εργασίες του στην εφημερίδα «Νέος Κόσμος». Λατρεύει την όμορφη Κρήτη και είναι γνωστός ο αγώνας του για την καθιέρωση της επετείου της Μάχης της Κρήτης ως εθνικής εορτής.

Το «κρίμα» της ξενιτιάς

Όσο και να 'ναι η ξενιτιά πιο εύκολη στο νέο μας αιώνα
κι οι άνθρωποι ν' αποδημούν και στο φεγγάρι ακόμα,
η κατάκτηση του σύμπαντος, τα πλούτη και το χρήμα,
δεν επουλώνουν τις πληγές, δεν κόβουν το νήμα...
Αυτών που ξενητεύτηκαν, αφήνοντας τις ρίζες τους...
Τι Κρίμα!...

Φύγανε απ' το όμορφο χωριό, τους κάμπους και τα όρη
κι αφήσανε γονιούς καλούς, φίλους και αδερφάδες
για να μεταναστεύσουνε, να κάνουνε παράδες!
Δεν τους χωρούσε ο τόπος τους. Το πατρικό το σπίτι
και η στοργή της Μάνας τους. Τους έκαιγε τα στήθη!...
Τι Κρίμα!...

Πριν από χρόνια φεύγανε χιλιάδες με βαπόρια.
Τώρα με την εξέλιξη πετάνε με ταχύτητα, δίχως πια όρια.
Το ύψος το κατέκτησαν. Τον χρόνο τον μηδένισαν.
Περνάνε πάνω από βουνά, θάλασσες και κυκλώνες,
αφήνοντας ξοπίσω τους κάμπους με ανεμώνες.
Τι Κρίμα!...

Κρίμα, γιατί αφήσανε τον τόπο που γεννήθηκαν και πήγανε στα ξένα.
Κρίμα, γιατί γεράματα θα κάνουν πονεμένα...
Κρίμα, γιατί ο νόστος της επιστροφής θα 'ναι γι' αυτούς σαράκι.
Κρίμα, γιατί ο αιώνας μας και η μεγάλη εξέλιξη κρύβει πολύ φαρμάκι!
Κρίμα!...

Βραβευμένο από την Διεθνή Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών - 2004

Δήμητρα Κουτούλη

Η Δήμητρα Παπανδρεοπούλου - Κουτούλη γεννήθηκε στον Μελιγαλά Μεσσηνίας, όπου τελείωσε το Γυμνάσιο. Το 1951 η οικογένειά της εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, για να μπορέσει η Δήμητρα να κάνει ανώτερες σπουδές. Οι αντιξοότητες όμως της ζωής την εποχή εκείνη άλλαξαν την πορεία της ζωής της, και αντί για ανώτερες σπουδές ρίχτηκε στον αγώνα της βιοπάλης. Το 1958, μετά το θάνατο των γονιών της, μετανάστευσε στην Αυστραλία με την αδελφή της Ντίνα, με πρόσκληση από τον αδελφό τους Πολύβιο. Το 1961 παντρεύτηκε με τον Νίκο Κουτούλη, και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Γιώργο και τον Αντώνη.

Για πολλά χρόνια η Δήμητρα εργάστηκε ως δασκάλα στο απογευματινό σχολείο της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Brunswick και ως βοηθός δασκάλα στο ημερήσιο καθολικό σχολείο St Abrose, όπου δίδαξε ελληνικά. Η Δήμητρα είναι μέλος του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης και του Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλίας. Επί σειρά ετών διετέλεσε Γραμματέας της Ένωσης Ελληνίδων Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Brunswick. Η ενασχόληση της Δήμητρας με την ποίηση πηγαιίνει πίσω στα γυμνασιακά της χρόνια. Ποιήματά της έχουν δημοσιευθεί σε εφημερίδες και περιοδικά της Αυστραλίας και έχουν περιληφθεί σε ελληνικές, καθώς και σε αγγλικές, ανθολογίες. Μέχρι στιγμής δεν έχει προβεί σε ατομική έκδοση ποιημάτων της.

Στο περιβόλι της Ζωής...

Οι φίλοι μοιάζουν με λουλούδια,
δροσάτα, ωραία, μυρωδάτα.
Οι φίλοι μοιάζουν μ' αγγελούδια
που σου γελούν καλοσυνάτα.

Εσύ αν είσαι μαργαρίτα
εγώ αν είμ' ένα κρινάκι,
αυτή αν είναι ένα φύλλο,
αυτός αν είν' ένα κλαδάκι.

Ό,τι κι αν είσαι κοίτα, κοίτα,
και τη φιλία μόνο ζήτα,
μες το περιβόλι της Ζωής
όσο θα καίει το δαδί,
στην πυροστιά του Ουρανού.

Τα λουλουδάκια θέλουν Ήλιο,
τα δέντρα θέλουνε βροχή.
Και όταν έχεις έναν φίλο
έχεις παρέα στην ψυχή
που θα βοηθά να ξεπεράσεις
της μοναξιάς τη δίψα όλη,
μες της Ζωής το περιβόλι.

Όταν δεν έχεις ένα φίλο,
θα ζεις χωρίς να βλέπεις Ήλιο,
θά 'σαι στο κέντρο ενός κενού,
στα βάθη του Ωκεανού...

Στα μοιρολόγια, στα τραγούδια,
οι φίλοι μοιάζουν με λουλούδια
δροσάτα, ωραία, μυρωδάτα!

Μα δεν τα βλέπεις; Νά τα, νά τα,
υπάρχουν. Ψάξε να τα βρεις
στο περιβόλι της Ζωής ...

Yota Krili

Yota Krili was born in Kerastari, in the province of Arcadia, Greece, in 1937 and migrated to Australia in 1959. Completed high school studies at East Sydney Evening College and graduated from the University of Sydney with an Arts degree and a Diploma in Education. She taught ESL, Modern Greek and English in secondary schools and lectured part-time in Education at the University of Sydney. She wrote and edited the books *Konta sti Glossa* in the 80's. Her poetry has been published in various anthologies, journals and newspapers. Her book *Triptych: Poems*, was published in 2003 (by Owl Publishing, Melbourne) and her translation into Greek of the novel *Women of the Sun* was published in 2008 (by University Studio Press, Thessaloniki). Currently, she is working on a historical novel.

Temples of Light

In antiquity
lovers of enlightenment
built communal libraries
to protect and share their treasures of knowledge.
Even today we are enchanted by their remains
like the Villa of the Papyri at Herculaneum.

Centres of learning
like a red rag for bigots.
Pagan libraries were destroyed
by Christian fundamentalists
books burned to heat bathwater for soldiers
by jihadists
the Nazis made bonfires with them.

In this land, in this city
a public library
became patron of migrant book-lovers.
Under its roof was created
the multicoloured Temple of Light

to ward off the darkness of ignorance.

I often paid homage to this library
till I discovered that today's neo-managers
don't value history and the classics.

I returned George Finlay's book Volume I
The History of the Greek Revolution, published in 1861
and desperately searching for Volume II
when I was told:

"Those books are old, people don't like them any more
you're welcome to borrow our new ones
the series Mills & Boon is very popular.
The old books are on sale on such a day."

Volume II was not to be found.

But at the grand sale, there were thousands of books
for two dollars each.

In the Greek section, classics by Sophocles, Euripides, Plato, Aristotle
Plutarch, Kazantzakis, Palamas, Seferis, and countless others!
Translations in Greek: The Grapes of Wrath, Crime and Punishment
King Lear, War and Peace, and many, many more!

Books in hard cover, some beautifully illustrated.

For a moment, I leaned against the wall and looked.
People, myself included, falling upon them like vultures.

Useless, incapable of protecting and preserving
our communal treasure, the Temple of Light.

Ο Ναός του Φωτός

Στην αρχαιότητα
εραστές της διαφώτισης
έχτιζαν κοινοτικές βιβλιοθήκες
για να προστατεύουν και να μοιράζονται
τους θησαυρούς της γνώσης.
Ακόμη και σήμερα μας γοητεύουν τα λείψανά τους
όπως η Βίλλα των Παπύρων στην Ηράκλεια.

Τα κέντρα φιλομάθειας
κόκκινο πανί για τους μισαλλόδοξους.

Φανατικοί χριστιανοί κατέστρεψαν
τις βιβλιοθήκες των παγανιστών
φανατικοί ισλαμιστές
έκαιγαν βιβλία να θερμαίνουν τα λουτρά για τους στρατιώτες
οι Ναζήδες τα πυρπόλησαν.

Σε τούτη τη χώρα, σε τούτη την πόλη
μια δημόσια βιβλιοθήκη
έγινε προστάτιδα βιβλιόφιλων μεταναστών.
Κάτω από τη στέγη της
δημιουργήθηκε ο πολύχρωμος Ναός του Φωτός
για να αποτρέπει το σκοτάδι της αμάθειας.

Συχνά απέτισα φόρο τιμής σε τούτη τη βιβλιοθήκη
μέχρι που ανακάλυψα ότι οι σημερινοί νέο-διευθυντές
δεν εκτιμάνε την ιστορία και τα κλασσικά βιβλία.

Επέστρεψα το βιβλίο του George Finlay, τόμος Α΄
Η ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, έκδοση 1861
κι έψαχνα απεγνωσμένα για τον τόμο Β΄
όταν μου είπαν:

«Αυτά τα βιβλία είναι παλιά, κανείς δεν τα θέλει πια
μπορείτε να δανειστείτε τα καινούρια μας
η σειρά των Mills & Boon είναι πολύ αγαπητή
τα παλιά θα πουληθούν την τάδε μέρα.»

Ο τόμος Β΄ δεν βρέθηκε.
Όμως στο τρανό ξεπούλημα ήταν χιλιάδες βιβλία
δυο δολάρια το ένα.
Στο ελληνικό τμήμα, κλασσικά· του Σοφοκλή, του Ευριπίδη
του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Πλούταρχου, του Παλαμά,
του Καζαντζάκη, του Σεφέρη, κι άλλα αμέτρητα.
Μεταφράσεις: Τα Σταφύλια της Οργής, Έγκλημα και τιμωρία
Ο βασιλιάς Ληρ, Πόλεμος κι Ειρήνη, και πάρα πολλές άλλες.

Βιβλία με χοντρό εξώφυλλο, πολλά όμορφα εικονογραφημένα.

Για μια στιγμή, ακούμπησα στον τοίχο και κοίταξα.
Κόσμος, ανάμεσά τους κι εγώ, πεσμένοι πάνω τους σαν τα όρνια.

Άχρηστοι. Ανίκανοι να προστατεύσουμε και να φυλάξουμε
τον κοινοτικό μας θησαυρό, το Ναό του Φωτός.

Ιωάννα Λιακάκου

Κατάγεται από το Αίγιο, κόρη των Παναγιώτη Νικολόπουλου και Ελένης Γκαδόλου. Μετανάστευσε στην Αυστραλία το 1958. Ζει στη Μελβούρνη με τον σύζυγο και τα τέσσερα παιδιά τους. Γράφει ποίηση και πεζογραφία. Επίσης, άρθρα, επιστολές, χρονογραφήματα και κριτικές της έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες, περιοδικά και Ανθολογίες σε Αυστραλία και Ελλάδα. Έχει τιμηθεί με διακρίσεις. Η ίδια λέει για την ποίηση ότι είναι το εσώτερο της ουσίας της ζωής μας, το απάνεμο του καθενός μας, το παραθυράκι μας, μια εκ βαθέων εξομολόγηση, μια έξοδος κινδύνου, ένας ιερός τρόπος να ειπωθεί το ανεξήγητο, το δύσκολο, το μεγάλο, το παράξενο παζλ του κόσμου, ένα ρυάκι λογισμών. Το πιο πρόσφατο έργο της είναι η ποιητική συλλογή «Ρυάκι Λογισμών» (εκδ. Τσώνης, 2009).

Κανείς μας να μην έφρευε...

...είμασθ' εκεί από ώρα, πίναμε καφέ και κουβέντα, κοιτάζαμε ο ένας τον άλλον και χαιρόμαστε χωρίς να το ξέρουμε ή το ξέραμε χωρίς να το συνειδητοποιούμε, έτσι απλά, αθόρυβα κι αθώα κύλαγε μέσα μας η χαρά. Κι εμείς παιδιά μεγάλα που δε θα μεγαλώσουν άλλο, τόχαμε σκάσει απ' το σπίτι και παίζαμε παιδιάτικα παιχνίδια, κάναμε παιδιάστικα πράγματα, λόγια λογικά και παράλογα, αλλάζαμε και ανταλλάζαμε βλέμματα κι επιβεβαιώσεις.

Ήσαν εκεί όλοι σήμερα, απόψε μετά από το μάθημα, όπως παλιά που συναντιόμαστε στην πλατεία, που σταματάγαμε στη γωνία του δρόμου και πριν στρίψουμε ο καθένας για το σπίτι του και χωρίσουμε, στεκόμαστε λίγο ακόμη, ακόμα λίγο για να πούμε κι άλλα από τ' άλλα κι από τα ίδια για να είμαστε εκεί μαζί για να μη φύγει κανείς μας και χαλάσει η παρέα.

Ήσαν όλοι εκεί απόψε στο καφεενεδάκι, το ελληνικό, το δικό μας καφεενεδάκι, η Μαρία, η Ελένη, η Μαριάνθη, ο Γιώργος, η Σόνια, ο Κώστας, η Ρίτα, ο Δημήτρης, ο Θωμάς, η Βούλα, ο Αντρέας κι όλοι οι άλλοι της παρέας. Ο δάσκαλος ο Κώστας έλεγε κι αυτός τα δικά του, το χαβά του κι εμείς το βιολί μας, ο καθένας το δικό του σκοπό, το δικό

του τροπάριο, το δικό του παράπονο, το δικό του χνώτο, τη δικιά του μυρουδιά, τη δικιά του καφεδιά, γλυκόν, πικρόν γλυκόπικρο ε, γκαρσόν, ένα γλυκό εδώ και μια σπανακόπιτα φέρε για τον Πήτα... και δώστου να πηγαίνουμε και ναρχόμαστε στην Ελλάδα, στον ήλιο, στη θάλασσα, στο βουνό και στη λιακάδα, εκεί που ήταν, που είναι και θα είναι αυτός, αυτή που αγαπήσαμε, που χωρίσαμε, που μας πρόδωσε, που μας φόρτωσε ερωτήματα, σκιρτήματα, κρυφομιλήματα, γλυκοφιλήματα, πικροφιλήματα, κάτω από τον δικό μας ουρανό μια φορά κι έναν καιρό, εκεί που ο Καραμανλής, εκείνος ο κυβερνήτης της αθώας εποχής μάς άνοιξε τις θάλασσες για μας και γίναμε τα παιδιά της ξενιτιάς, της ερημιάς, της διασποράς λένε, έτσι ωραία το λένε, μας σπείρανε σε ξένους τόπους, μας ξαποστείλανε σ' άλλους ανθρώπους να μας πονέσουν, να μας δέσουν μ' άλλη πατρίδα., και πού με είδες και πού σε είδα.

...και δώστου εμείς να λέμε για το ψωμί που ήταν λίγο για τον Γιωργάκη που αγαπούσε την Κική μα δεν την πήρε γιατί ήτανε φτωχή δεν είχε προίκα και προικιά κι ας ήταν τα παιδιά αριστερά και κομμουνιστικά στην παντρεία ξεχνιούνται τα ιδεολογικά και οι σοφίες μοιάζουν λόγια χαζά και σοφιστείες.

...Και δώστου εμείς να λέμε για τον Σωκράτη και τη φιλοσοφία, για τους δούλους και της Αθήνας τα δουλικά, Φιλιππινέζες, Βιετναμέζες, Ρωσίδες, Βουλγάρες και άλλες πολλές που κάνουν όλες τις δουλειές σήμερα το 2001 στις Αθήνας, στο άστυ το κλεινόν, νέτη σκέτη δουλεία χειρότερη απ' τον παλιό καιρό, τότε τουλάχιστον ταΐζανε τους δούλους, τους ποτίζανε και στο σπίτι τους κοιμίζανε. Τώρα κοιμούνται στα παγκάκια οι Κούρδοι και τα Κουρδάκια, άσε οι Πόντιοι και οι Υπερπόντιοι... κι εδώ στη Μελβούρνη τα κακά παιδιά, μεγάλα και μικρά σκόνες, σκονάκια και βρωμιά, τατουάζ, σκισμένα ρούχα, σκουλαρίκια σε μύτες, χείλια, φρύδια και αυτιά και στα άλλα τα σημεία τα κρυφά.

...Και δώστου λέγαμε για τα πανεπιστήμια και τις σπουδές και τις άλλες αναποδιές της κοινωνίας, τα στραβά που τα βλέπουν και τα στραβά παιδιά κι όμως οι σοφοί κι οι ανοιχτομάτηδες ακόμη και των Θεών οι μάντηδες σκοτώνονται μες στους αιώνες κι ανεβάζουν και κορώνες, τίποτα, λένε, δεν πρέπει ν' αλλάξει γιατί έτσι ο Θεός τα έχει φτιάξει!

...Και δώστου, δώστου λέγαμε και λέγαμε και τελειωμό δεν είχαμε, ψάχναμε και τίποτα δεν βρίσκαμε μες στο φλιτζάνι του καφέ. Τη μοίρα μας γυρεύαμε και το νιονιό μας παιδεύαμε, ερώτηση-ερώτηση για να μας έρθει η φώτιση, τι είν' ο κόσμος του Θεού, ποιος είναι ο νόμος του καλού, κι ο δάσκαλος να θέλει σώνει και καλά την αλήθεια να πιάσει μέσα από του νου τα δίχτυα, και μας άρεσαν όλ' αυτά τα μπερδεμένα, τα στρυφνά, μας άρεσε να ψάχνουμε χέρι-χέρι τη χαρά να δράχνουμε και μες στη φούχτα να τη σφίγγουμε και μια δεκάρα να μη δίνουμε.

...Και δώστου της χαράς χαρά για τα μεγάλα τα παιδιά, που αν και έχουν παρακάμψει της καλής ελπίδας τ' ακρωτήρι κι έχουν περάσει τόσοι γύροι, εμείς εκεί στον καφενέ ωραία είναι η ζωή αδερφέ κι αν θα μας στύψει της ζωής το πατητήρι εμείς πίνουμε της χαράς ποτήρι... μακάρι να μην τέλειωνε κι ο χρόνος να μην έτρωγε παιδιά μεγάλα και μικρά παιδιά που ονειρεύτηκαν μια φορά...

...μακάρι, ας ήτανε, κανείς μας να μην έφευγε, η ώρα να μην πέρναγε, να μέναμε για πάντα εδώ να με χαρείς, να σε χαρώ, γλυκιά παρέα της στιγμής, στιγμή γλυκιάς ατέρμονης ζωής, έτσι φαντάζεσαι, για σκέψου να μένεις έτσι μες στον κόσμο μ' ένα λουλούδι, μ' ένα ρόδο κι η ρόδα ως έρχεται και πάει του κόσμου το σκοπό χτυπάει, θέλει κι αυτή ζωές να φάει και τις παρέες τις σκορπάει... σκορπάει σε λίγο η παρέα πηγαίνουν φεύγουν ένας... ένας..., μένει στο τέλος ο κανένας. Αδειάζει ο τόπος, οι καρέκλες, το μαγαζί για λίγο κλείνει, σκοτάδι πέφτει, ησυχία στους τοίχους οι φωτοσκιάσεις, αφού με τρως να μη με φτιάσεις, απόηχοι σχήματα ανάσες, και το πρωί αρχίζει πάλι το παλιό το καρναβάλι, μάσκες φτιασίδια, ψέμα, ύφος, μπογιές, ξεφτίδια, κρόσσια, γρόσια όσα κι αν έχεις φέρτα, δώστα, αλλιώς σου παίρνω το κεφάλι και από δω πάνε οι άλλοι.

...ξέρουμε της ζωής το ψέμα ξέρουμε της πληγής το αίμα, ω, μας αρέσει η ζωή όποια κι αν είναι η τιμή, καλή και η καλή παρέα κι οι βόλτες κάτω στην αλέα, παραμυθάκι ή ιστορία, όνειρο, πόθος, φαντασία, μας γοητεύουν, όπως νάναι...

...εμείς αλίμονο περνάμε, περνάμε φεύγουμε πού πάμε, και οι παρέες μας σκορπάνε, αποχωρούνε ένας-ένας, ας ήταν να μην έφευγε κανένας σταθείτ' εδώ ως το αστέρι της αυγής να σας χαρώ, λίγο ακόμη, προτού αλλάξει εκείνος γνώμη και μας χωρίσει οριστικά και τελεσίδικα ή μπορούμε μες στα παλιατζίδικα.. .ας ήτανε κανείς μας να μην έφευγε...

Βλάχης Μαυραγάνης

Γεννήθηκε στη Μάννα Κορινθίας, Παρακολούθησε Θέατρο στη σχολή Πέλλου Κατσέλη, με δασκάλους τους Μάνο Κατράκη και Μάριο Πλωρίτη. Το 1969 μετανάστευσε στην Αυστραλία. Από το 1970, με τη σύζυγο του Νέλλη, δίδαξαν στα σχολεία της Κοινότητας Richmond. Το 1976 δημιούργησαν το Σχολείο Μαυραγάνη. Παράλληλα εργάζονταν σε κρατικά σχολεία. Ποιήματά του βραβεύτηκαν το 1992 και το 1996 βραβεύτηκε με την σύζυγό του από το Σύνδεσμο Hellenic. Το 1998 εξέδωσε το βιβλίο του «Πασχαλιές».

Χρημάτισε γεν. γραμματέας της Επιτροπής Εορτασμού Εθνικής Επετείου. Το 2008 βραβεύτηκε με τη σύζυγό του από τη Multicultural Commission για το LOTE. Διευθυντής στο σχολείο Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού, διευθυντής του σχολείου της Κοινότητας Box Hill, εργάζεται στο δίγλωσσο πρόγραμμα του Lalor North Primary School, ενώ είναι και γραμματέας της Εκπ. Επιτροπής Σχολείων Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού.

Κι όμως τις έχουμε

Ωραία που 'ναι η ζωή αν ξέρεις να τη ζήσεις,
να διώξεις απ' τη σκέψη σου: όλο ν' αποκτήσεις.
Υπάρχουν τόσες ομορφιές, χαρές ολόγυρά μας,
χωρίς αγώνα και λεφτά τις έχουμε σιμά μας.

Ο άλλος δρόμος της ζωής γεμάτος αγωνία,
το μάτι στο ρολόι σου και διακοπή καμία.
Κοιτάζουμε στο αύριο, στο μέλλον τι θα γίνει,
μα ο καιρός φεύγει γοργά, τίποτα δε θα μείνει.

Αφήνουμε τότες χαρές, χωρίς να το σκεφτούμε,
ποιος ξέρει αύριο, ποιος ξέρει αν θα ζούμε,
με μια παρέα φιλική, γείτονες φίλοι όλοι,
απόλαυσε το σπίτι σου μετά από μια σκόλη.

Γονείς, παιδιά, παππούς, γιαγιά, είναι μια ευλογία
να κάθονται όλοι σιμά, είναι μια αρμονία.
Όμορφα χρόνια τα παλιά, όλοι μαζί το βράδυ,
το παραμύθι της γιαγιάς, της μάνας μας το χάδι.

Πιο κει η γιαγιά μας έπλεκε τα ρούχα του χειμώνα
Κι ο αργαλειός εδούλευε, είχαμε αρραβώνα.
Κάστανα μοσχομύριζαν, ξύλα τριζοβολούσαν,
απ' έξω τα μικρά παιδιά, φώναζαν, τραγουδούσαν.

Την άνοιξη περίμεναν τον ήλιο να ζεστάνει,
τότε να δεις εσύ χαρές, κανένας δεν τα πιάνει.
Αμέτρητες μικρές χαρές αφήσαμε να φύγουν,
Τώρ' αγωνίες έχουμε, όλο και μας τυλίγουν.

Τρέχουμε για το αύριο γεμάτοι αγωνία,
Μα πάντα θα 'ναι άυριο, πάει η ησυχία.
Όλοι μπορεί να έχουμε κάθ' ομορφιά δικιά μας,
μπορούμε να την πιάσουμε, δεν είναι μακριά μας.

Seated figure – Charcoal drawing by Paul Laspagis

Τρηγόρης Μοναστηριώτης

Γεννήθηκε στη Λευκίμμη Κέρκυρας το 1941. Στην Αυστραλία ήρθε το 1964 εγκαταλείποντας το πλοίο στο οποίο εργαζόταν. Είναι εργολήπτης ηλεκτρολόγος και πτυχιούχος Ελληνικής Φιλολογίας. Από το 1974 δίδασκε Νεοελληνικά σε απογευματινά σχολεία του Σίδνεϊ και σε κολλέγια για ενήλικες. Υπήρξε για πολλά χρόνια μέλος του Δ. Σ. του Συλλόγου Ελλήνων Εκπαιδευτικών Ν.Ν.Ουαλίας και της Κερκυραϊκής Αδελφότητας. Είναι μέλος του Προεδρείου της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών Αυστραλίας (ΕΕΛΚΑ). Με τη λογοτεχνία ασχολείται από το 1970. Το 1992 κυκλοφόρησε τη νουβέλα «Ο Γιάγκος» και έχει έτοιμα προς δημοσίευση μια συλλογή διηγημάτων, μία ποιητική συλλογή και ένα βιβλίο Λαογραφίας. Έχει, επίσης, βραβευθεί σε πολλούς λογοτεχνικούς διαγωνισμούς. Ασχολήθηκε ακόμη με την αγγλική ποίηση και το θέατρο. Έργα του έχουν αναρτηθεί στο διαδικτυακό τόπο www.lilycarahaliou-gr.monastiriotis.com

Ο Γιάγκος (Απόσπασμα)

Ο Γιάγκος έριξε ένα βλέμμα στον καταυλισμό. Του θύμισε στρατιωτικό Κέντρο Διερχομένων. Για την ακρίβεια, Κέντρο Εκπαίδευσης Νεοσύλλεκτων. Δεν πρόλαβε να απολυθεί και ξαναβρέθηκε στρατιώτης, ντυμένος πολιτικά. Το είπε σ' ένα διπλανό του. Εκείνος πέταξε χωρατεύοντας: «Λες να μας κουρέψουν κιόλας;»

Ο Γιάγκος αρκέστηκε να χαμογελάσει. «Μπονεγκίλα», σκέφτηκε. Εδώ Μπονεγκίλα. Στρατόπεδο συγκέντρωσης μεταναστών. Σταθμός απελπισίας. Αφετηρία ελπίδας. Τα πόδια ακόμα τρέμουν από το κούνημα του καραβιού. Από την πρώτη κι όλας μέρα άρχισε η εκπαίδευση.

Μαθαίνεις να πίνεις τσάι με γάλα, το φημισμένο «κάπ οφ τι» που μοιάζει σα να κατούρησε γάιδaros στο μαστέλο της μπουγάδας. Σε χαιρετούν ή σε βρίζουν, δεν ξέρεις. Εσύ χαμογελάς, δεν έχουν λόγους να σε βρίσουν. Τα λίγα Αγγλικά που έμαθες δεν αρκούν να καταλάβεις. Μετά το πρωινό τσάι, το μάθημα αγγλικής γλώσσας, τραγουδώντας πατριωτικά τραγούδια: «It is a long way to Teperery» και «Waltzing Matilda»,

σίγουρος τρόπος να μάθει κανείς μια ξένη γλώσσα, σίγουρος τρόπος να σου εμπνεύσουν το αυστραλιανό εθνικό φρόνημα.

Εδώ Μπονεγκίλα. Σταθμός μιζέριας, αφετηρία ελπίδας. Εδώ σταματά το παρελθόν. Ξεχνιούνται όλα. Στόχος: εκπλήρωση πόθων.

Όπως καθόταν έτσι σε μια γωνία του καταυλισμού, προσπαθώντας να ταξινομήσει τις σκέψεις του, τα όνειρά του, μη ξέροντας από πού να πρωταρχήσει, μια φωνή δίπλα του διακόπτει τους συλλογισμούς.

Ο Γιάγκος γύρισε το βλέμμα προς τη φωνή. Μια γέριχη σιλουέττα μ'ένα πικρό χαμόγελο στα χείλη στέκεται δίπλα του.

- Ρωμιός; Ξαναρώτησε η φωνή. Ο Γιάγκος σέφτηκε πως τούτο το παράξενο γεροντάκι πρέπει να είναι Κωνσταντινοπολίτης ή Αλεξανδρινός. Μόνο αυτοί αποκαλούν τους Έλληνες Ρωμιούς. Το πρόσωπο του Γιάγκου έλαμψε από χαρά.

- Ναι, βιάστηκε να απαντήσει.

Η φωνή συνέχισε σαν να μην είχε ακούσει την καταφατική απάντηση του Γιάγκου:

«Όταν φύγεις από 'δώ και πας εκεί, ξέρεις, έξω στον κόσμο, θάψε την ψυχή σου, θάψε ό,τι πολύτιμο έχεις. Γονιούς, πατρίδα, φίλους, αγαπημένη. Έτσι μόνο θα πετύχεις. Το βάρος είναι μεγάλο. Θα σε γονατίσει».

Ο Γιάγκος έμεινε σύζυλος. Ακίνητος μη μπορώντας να αρθρώσει λέξη, έβλεπε τη σιλουέττα να απομακρύνεται σέρνοντας τα βήματα. Εκεί στην Μπονεγκίλα ο Γιάγκος έβλεπε τα όνειρά του. Και τώρα ήρθε αυτός ο γέρος να του τα διαλύσει με δύο λέξεις. Στ'αυτιά του βουίζει η απαίσια λέξη: «Θάψε... θάψε... θάψε».

Πώς να θάψω τους γονείς μου, την πατρίδα μου, την αγαπημένη μου; Εγώ γι' αυτούς ξενιτεύθηκα. Για λίγο. Να δουλέψω όσο μπορώ για να γυρίσω όσο πιο γρήγορα μπορώ κοντά τους. Πώς μπορώ να τους ξεχάσω; Πώς μπορώ να τους θάψω;

Όχι κάποιο λάθος θα κάνει ο γέρος. Κάτι θα του συμβαίνει. Ίσως και να είναι τρελός. Ναι, αλλά γιατί τρελλαθήκε; Τι συμβαίνει; Πώς όμως; Εδώ δεν μένουν για πολύ καιρό Έλληνες. Και με τα λίγα Αγγλικά που ξέρω, ίσως να μην καταλάβουν τι θα μου πουν οι Αυστραλοί. Ίσως, να μην ξέρουν και οι ίδιοι. Ίσως να μη μάθω ποτέ τι έχει συμβεί στο γέρο για να μιλάει έτσι. Για ένα πράγμα, όμως, είμαι σίγουρος. Ποτέ δεν θα ξεχάσω τη μάνα μου, τον πατέρα μου, τους φίλους και την Κλειώ. Και περισσότερο απ' όλα, ποτέ δεν θα ξεχάσω την πατρίδα μου.

Αυτά τα πράγματα δεν γίνονται. Κανείς δεν ξεχνάει την πατρίδα του. Ποτέ!

Διονυσία Μούσουρα – Τσουκαλά

Η Διονυσία γεννήθηκε στη Ζάκυνθο. Στην Αυστραλία ήλθε με το σύζυγο και τα δύο παιδιά τους το 1967. Δίδαξε Ελληνικά στα Κοινοτικά και τα Σαββατιανά Σχολεία του Υπουργείου Παιδείας Βικτώριας. Σπούδασε Διερμηνεία / Μετάφραση στο Πανεπιστήμιο R.M.I.T. Έχει κάνει σπουδές στο Καρκινικό Συμβούλιο Βικτώριας και την Υπηρεσία Διαβητικών Αυστραλίας.

Η Διονυσία έχει γράψει Ποίηση και Πεζογραφία. Έχει δημοσιεύσει σε περιοδικά και Ανθολογίες. Το πιο πρόσφατο έργο της είναι “Εν τη πόλει της Μελβούρνης” με αγγλικό τίτλο “Words and Memories in Melbourne” (Εκδόσεις Τσώνη, 2007). Γράφει για τις ανθρώπινες σχέσεις και τη μεταναστευτική εμπειρία, μέσα από τα μάτια των χαρακτήρων στις ιστορίες της. Η Ζάκυνθος, όμως, βρίσκεται παντού στα γραπτά της. Την ακολουθεί όπως η Καβαφική Πόλις.

Rue du Dragon, Paris.
Fluid acrylic on gesso wood panel,
by Soula Mantalvanos

Χριστούγεννα στο Πέλαγος

(Απόσπασμα)

Παραμονή Χριστουγέννων, 1967...

Μουντή μέρα, δακρυσμένη. Εκατοντάδες νέων ανθρώπων, στέκονταν στην αποβάθρα περιμένοντας το «Πατρίς» να φορτώσει το ζωντανό εμπόρευμα και να σαλπάρει για την Αυστραλία. Ανάμεσά τους ο σύζυγος, ο γιος και η κόρη μας, 5 και δυόμισι χρονών, κι εγώ.

Κι έφευγαν τα καράβια γεμάτα νέους και νέες κι ερήμωνε η ύπαιθρος και τα νησιά της Ελλάδας. Οι χώρες υποδοχής δεν ήθελαν τους γέρους και τους σακάτηδες, νέους ήθελαν για να αντέχουν στις βαριές βιομηχανίες τους...

Φεύγοντας την προηγούμενη από τη Ζάκυνθο, η Μάνα δακρυσμένη μας έδωσε την κουλούρα μας να την κόψουμε στη θάλασσα... Με πόσο σπαραγμό αποχαιρέτησα γονείς, σπίτι, γειτονιά, τον τόπο μου, το νησί μου το πολυαγαπημένο...

Το σφύριγμα του καραβιού όπως ξεκινούσε, έσμιγε με τις καμπάνες από τις γύρω εκκλησίες στον Πειραιά, που σήμαιναν το Χριστουγεννιάτικο Εσπερινό... και τον απόηχο από τις παιδικές φωνές, **«Χριστού τη Θεία γέννηση να πω στ' αρχοντικό σας...»** Μόνο που όλοι εμείς, ώρες πριν είχαμε σφάλσει το δικό μας αρχοντικό... πού να βρουν το νοικοκύρη να του ευχηθούν χίλια χρόνια να ζήσει, πού νοικοκυρά να τα φιλέψει... Αμφιβάλλω αν έμεινε μάτι στεγνό εκείνη την ώρα...

Το «θεριό» έσχιζε ήδη τα γνώριμα νερά απομακρυνόμενο όλο και περισσότερο. Πώς να περιγράψεις τα συναισθήματα εκείνη την ώρα, την αγωνία για το μεγάλο ταξίδι; Θα διαρκούσε κοντά σαράντα μερόνυχτα... Κάναμε το γύρο των ωκεανών... Κοίταζα γύρω τα μικρά παιδιά, όχι μόνο τα δικά μου. Ήταν πάνω από 300 παιδάκια κάτω των 10 χρονών. Η ιδέα με τρόμαζε.

Οι περισσότεροι από μας είχαμε κουρνιαχτίσει στις στενές κουκέτες. Έπρεπε να το πάρουμε απόφαση, εκεί θα περνούσαμε πάνω από 38 νύχτες. Ξαφνικά στη σιγαλιά της νύχτας, ακούσαμε Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα... Ξαφνιασμένοι σηκωθήκαμε. Με φοβερή συγκίνηση είδαμε τον Καπετάνιο και μέλη του πληρώματος να πηγαίνουν γύρω ψάλλοντας τις γνώριμες μελωδίες της Χρονιάρας μέρας... Τα μάτια, άρχισαν πάλι να τρέχουν ασταμάτητα...

Πέρασαν πολλά χρόνια για να μπορέσω να γιορτάσω αυτή τη μέρα. Ξαναζωντάνευε τη στιγμή του φευγιού... Πονούσε, πονούσε πολύ...

Αικατερίνη Μπαλούκα

Γεννήθηκε στον Άγιο Δημήτριο Πιερίας το Μάιο του 1941. Τελείωσε το δημοτικό το 1953 και το 1963 μετανάστευσε στην Αυστραλία. Εξασκεί το επάγγελμα της μοδίστρας. Από το 1970 ασχολείται με τη λογοτεχνία και ιδιαίτερα με την ποίηση. Από το 1992 μέχρι το 1996 σπούδασε Νεοελληνική Λογοτεχνία δι' αλληλογραφίας στο Πανεπιστήμιο New England. Ποιήματά της έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες και περιοδικά σε Αυστραλία και Ελλάδα. Επτά ποιήματά της έχουν μελοποιηθεί από γνωστούς συνθέτες της παροικίας. Έργα της έχουν, επίσης, βραβευτεί σε πάμπολλους Διαγωνισμούς. Το πλέον πρόσφατο βιβλίο της είναι η δίγλωσση παιδική συλλογή «Ζορρό» (2006). Συμμετέχει ακόμα, ενεργά σε παροικιακούς θεατρικούς θιάσους. Είναι μέλος των περισσότερων πολιτιστικών Οργανισμών της παροικίας, υπήρξε μέλος της χορωδίας του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ελληνίδων Βικτωρίας και συντονίζει κατά καιρούς πολιτιστικές εκδηλώσεις της παροικίας.

Ληστεία

Πέρασε κι αυτός ο χρόνος
κι ο μισθός μικρός κι ο μόνος.
Οι λογαριασμοί σωρεία
μ' έχει πιάσει απελπισία.

Νερό, γκάζι, φώτα να πληρώσω,
πού να βρω για να τα δώσω;
Γράμμα απ' την εφορία πήρα
«Βοήθα Παναγιά Μαρία».

Βρήκα χθες τον τραπεζίτη
μου 'πε πως θα παρ' το σπίτι.
Ένα χρόνο το χρωστάω,
για το δεύτερο θα πάω.

Τα μετρώ, τα λογαριάζω
κι όλο έλλειμμα τα βγάζω.
Έχω κόψει το τσιγάρο
κι άλλο πια δεν το γουστάρω.

Μα τα χρέη αβγατίζουν
κι όλοι τους με φοβερίζουν.
Πέστε μου πώς να ξεμπλέξω;
Έτσι μου 'ρχεται να κλέψω.

Θα τ' αποφασίσω τελικά
και ας με ρίξουν στα κελιά,
έτσι που δεν έχω μία
θα με σώσει μια «ληστεία».

Βαγγέλης Μπατσάκης

Γεννήθηκε το 1929 στον Άγιο Δημήτριο Ζάρακος Λακωνίας. Έζησε σε μικρή ηλικία την γερμανο-ιταλική κατοχή και τον εμφύλιο. Το 1949 μετοίκησε στην Αθήνα και υπηρέτησε στο στρατό και την Αστυνομία Πόλεων. Το 1959 μετανάστευσε στην Αυστραλία, παντρεύτηκε την Χρυσούλα Σταματάκου και απέκτησαν τρεις γιους. Αρχικά, εργάστηκε σε διάφορες βαριές και ανθυγιεινές δουλειές. Το 1964 δημιούργησε δική του επιχείρηση που συνεχίζει με την οικογένειά του. Πάντοτε είχε αγάπη για το βιβλίο και τη μάθηση.

Η πολύχρονη επικοινωνία με τον κόσμο και οι εμπειρίες του ήταν τα κίνητρα να εκφραστεί μέσα από τα ποιήματά του. Έχει εκδώσει την ποιητική συλλογή «Τα Ποιήματά μου» (εκδ. Τσώνη, 2006).

Ο χορός της Ειρήνης

Οι άνθρωποι σκοτώνουν
ανθρώπους δυστυχώς
αιτία το συμφέρον, η κακία
και η ανθρώπινη πλεονεξία.

Με πολέμους και με βία
αρπάζουν από άλλους
την ελευθερία, την οικονομία,
όλο ψέμα και αδικία.

Αυτά στον κόσμο επικρατούν,
ο δυνατός να έχει πάντα δίκιο,
αυτά βλέπω, ακούω και πονώ
και αρχίζω το χορό, λίγο να χαρώ.

Ένα χορό συρτό, μεγάλο, κυκλικό
και όποιος θέλει στο χέρι να πιαστεί,
να χορέψουμε μαζί για την ειρήνη,
το δίκιο και την καλοσύνη.

Το χέρι πιάνει πρώτη η Ευρωπαϊά
να χορέψουμε μαζί παρέα,
ακολουθεί η Αφρικάνα
μια δυστυχισμένη μάνα.

Ο χορός συνέχεια μεγαλώνει
από τη Ρωσία, την Αραβία,
την Ασία και την Κίνα,
να μην υπάρξει άλλο πείνα.

Και από μια πικραμένη μάνα
που είναι Αμερικάνα
της σκότωσαν το παιδί
στον πολέμου τη γραμμή.

Παίχτε τραγούδια με χαρά,
να χορέψουμε όλοι ομαδικά
το συρτό χορό
για της ειρήνης το σκοπό.

Μάρω Νικολάου

Η Μάρω Νικολάου γεννήθηκε το 1958 στον Αγρό, Λεμεσού στην Κύπρο. Είναι απόφοιτος του Απενητίου Γυμνασίου Αγρού και μέλος του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Νεοελληνικών Μελβούρνης και Βικτώριας, του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου και του Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών και Συγγραφέων Αυστραλίας.

Ζει στη Μελβούρνη από το 1982. Διδάσκει Ελληνικά σε Κρατικά και Παροικιακά σχολεία της Μελβούρνης από το 1983. Ποιήματά της δημοσιεύονται σε λογοτεχνικά έντυπα και εφημερίδες στην Αυστραλία και την Κύπρο. Τον Οκτώβριο του 2006, το ποίημά της «Λιτανεία Ονείρων» τιμήθηκε με το Α΄ Βραβείο στο Λογοτεχνικό Διαγωνισμό, στο πλαίσιο των «Πνευματικών Ανθεστηρίων», του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου. Τον Νοέμβριο του 2009 δημοσίευσε την πρώτη της ποιητική συλλογή με τον τίτλο «Καρτέρεμα», η οποία τιμήθηκε σε μορφή δοκιμίων ακόμα, τον Οκτώβριο του 2009, με το Α΄ Βραβείο Αλεξάνδρου Αγγελίδη από το Αγγελίδειο Ίδρυμα.

Φθινοπωρινός πόθος

Επανέρχομαι.

Με τη γλύκα των χρωμάτων,
του προχωρημένου Μάρτη
ανέγγιχτη, τυλιγμένη
μέσα σε φως χρυσό, ζωντανό, γήινο.

Επανέρχομαι.

Καθαρόματη κι ορθοκέφαλη
πλήρης ονείρων νιογέννητων
βουτηγμένων με ευλάβεια
στα καθαγιασμένα νερά
της “Νοσταλγίας” πηγής.

Επανέρχομαι.

Αποφασισμένη
ν’ ανέβω ως του Ολύμπου
τ’ αλαφροπάτητα παλάτια.
Να κεράσω τις θεότητες της μνήμης άγιο νάμα
και να κεραστώ, άγιο νέκταρ και αιώνια γαλήνη.

Επανέρχομαι.

Μεστή σάρκα
απ’ τ’ άδυτα ψυχής πενθούσης
να μοιραστώ με σένα
του νου τα γεννήματα.

Επανέρχομαι.

Κόντρα στη γνώση
της οριστικής απώλειας
Μοναδικό σημάδι ότι κάποτε υπήρξα,
ένας βλαστός που πόθησε λίγο χώμα.

(Μελβούρνη, 23 του Μάρτη 2010)

Λίτσα Νικολοπούλου – Γκόγκα

Γεννήθηκε στο Αίγιο το 1932.

Στην Αυστραλία ήρθε το 1956 με το υπερωκεάνιο «Τασμάνια». Ζει και δημιουργεί στη Μελβούρνη. Παντρεύτηκε τον Γιώργο Γκόγκα και απέκτησαν δυο γιους και μια κόρη. Είχαν δέκα εγγόνια. Τώρα έχουν εννέα (δυστυχώς ο Γιωργάκης «έφυγε» 19 χρόνων σε τροχαίο). Πάντα αγαπούσε τα γράμματα και τα βιβλία, αλλά η ανάγκη την έσπρωξε σε άλλες επαγγελματικές ασχολίες. Έργα της έχουν δημοσιευτεί σε εφημερίδες και περιοδικά σε Ελλάδα και Αυστραλία, καθώς και Ανθολογίες. Ποιήματά της έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά. Το πιο πρόσφατο έργο της είναι το «Μας Λείπεις» (εκδ. Τσώνη, 2008). Πιστεύει ότι το βιβλίο μπορεί και πρέπει να είναι ο καλύτερος σύντροφος του ανθρώπου.

Τα χρόνια του πολέμου

Θυμάμαι ένα τσούρμο παιδιά που ζωγραφίζαμε φραντζόλες στον κορνιαχτό και μόλις το έργο τελείωνε σηκώναμε το χέρι και αρχίζαμε να τρώμε το αχνιστό ψωμί.

Η γεύση της σκόνης μας έφερνε αηδία και τότε καταστρέφαμε το έργο μας και μονολογούσαμε. Α! δεν μας πέτυχε το ψωμί, η μαγιά φταίει ή ο καινούργιος εργάτης, πάντα ο εργάτης φταίει.

Θυμάμαι σαν στρατιωτάκια τότε ξεκινάγαμε για άλλη μάχη, συγκεντρωνόμασταν σε ένα πλουσιόσιπο και πιάναμε πόστο σαν νυχτοφύλακες παρακολουθώντας τις γρίλιες. Μόλις έσβηνε το φως εμείς κάναμε επίθεση στο κάστρο. Είχαμε επισημάνει από νωρίς τα σημεία που είχαν πέσει τα φρούτα και από κάτω από το συρματοπλέγμα γλιστράγαμε να αρπάξουμε το μήλο που έπεσε από την ποδιά της Εύας, καθώς δρασκέλιζε το αυλάκι να συναντήσει τον Αδάμ.

Θυμάμαι όλους εμάς τους φτωχούς που παραφυλάγαμε στα πλουσιόσιπα την ώρα του δείπνου, τρέχαμε και χτυπάγαμε το χερούλι της πόρτας έτσι με λαχτάρα με κάποια εσωτερική δύναμη. Το είχαμε

ανάγκη να ανησυχήσουμε αυτούς τους καλοφαγάδες στο τραπέζι και ακόμα την ώρα που τριγύρω όλοι ψιθύριζαν το «Πάτερ Ημών». Και κάποτε τους πετύχαμε στο «δως ημίν σήμερον τον άρτον...».

Είχαμε τότε χτυπήσει το κουδούνι τις πρωινές ώρες που μας έστελναν οι μανάδες μας για κάποια ελεημοσύνη. Α! Τότε το χτυπούσαμε το κουδούνι με ντροπή και συστολή ίσα-ίσα που ακουμπούσαμε το χέρι μας και έκανε έναν ελάχιστο ήχο.

Τότε έβγαινε η υπηρέτρια, της λέγαμε την παραγγελία, η υπηρετριούλα αδύνατο, καχεκτικό πλάσμα, πήγαινε στην κυρία, μετά έσκυβε η κυρία στη σκάλα και μας έλεγε αδιάφορα πως ο Καλός Σαμαρείτης δεν είχε ακόμη κάτι να μας δώσει, να περάσουμε αύριο, το αύριο γινόταν την άλλη εβδομάδα.

Όταν μάθαινα μοδιστρική στη νονά μου, μιας και με γουργούλαγαν τα άντερά μου από την πείνα, πήγαινα στο συρτάρι που πάντα υπήρχε ψωμί και έκοβα τόσο λίγο, όσο νόμιζα πως δεν θα το καταλάβουν.

Οι γονείς μας τότε μας έστελναν να εξομολογηθούμε στους παπάδες με τις τουρλωμένες κοιλιές. Έτσι και εγώ παιδί αγαθό, δεκάξι χρόνων κορίτσι, είπα στον παπά την αμαρτία που με βάραινε.

«Α! Όχι παιδί μου, μην το κάνεις, είναι αμαρτία να κλέβεις το ψωμί».

Θυμάμαι πως ταραχτήκα, κοκκίνισα και θα προτιμούσα να μην υπάρχω παρά να λάβω τέτοια προσβολή. Πόση αθωότητα από την αφεντιά μου και τι απανθρωπιά από τον παπά.

Στο μυαλό μου είναι το πώς πήγαινα μια ώρα δρόμο στις θειάδες μου και η χαρά μου σε όλο το δρόμο μου έδινε φτερά, γιατί ήξερα πως θα μου έδιναν ένα καρύδι, μια χούφτα σταφίδες ή ένα μήλο ή ένα ρόδι από το μπαούλο, εκεί στο σκοτεινό δωμάτιο που έκρυβαν ό,τι πολύτιμο ήταν γι' αυτές τις βασανισμένες μοναχικές ψυχές.

Σε καλύτερες ημέρες, όταν παίρναμε ένα καρβέλι ψωμί από το Θεμιστοκλή για δέκα άτομα που ήμασταν, αυτός ο άνθρωπος πάντα μας έβαζε και ένα κομματάκι από πάνω για να το φάμε στο δρόμο.

Η χαρά μου κρατούσε μισή ώρα δρόμο, το τσιμπολογούσα και το γυρόφερνα στο στόμα μου να μην τελειώσει αυτή η θεία γεύση του ψωμιού.

Θυμάμαι που κοιμόμαστε χάμω στο χώμα στρωματοάδα τέσσερα πιτσιρίκια και τρέμαμε, τουρτουρίζαμε από το κρύο και φωνάζαμε τη μητέρα να μας ρίξει κάτι επάνω στην πλάτη μας. Τότε η άμοιρη σηκωνόταν έπαιρνε ό,τι εύρισκε και μας κουκούλωνε να γλιτώσουμε από το κρύο. Σε καλύτερες μέρες σαν έφυγαν οι Γερμανοί, αρχίσαμε σιγά-

σιγά να ξεφαντώνουμε, να μπαίνουμε στη στράτα μας· θυμηθήκαμε και τις γιορτές. Θυμάμαι το Λεωνίδα το Χαρώνη με ένα γραμμόφωνο και τον Κουλογιάννη, όπου γιορτή... τρέχανε, κουρδίζανε το γραμμόφωνο και ξενυχτάγαμε χορεύοντας όλη νύχτα με έναν κουραμπιέ ή ένα κομμάτι μήλο. Πολλές τέτοιες καταστάσεις ζήσαμε στον πόλεμο και ακόμη και ύστερα που δεν είχαμε δουλειά και ξενιτευτήκαμε.

Τώρα τα έχουμε όλα όπως τότε οι μεγάλες κυρίες και ακόμη πιο πολλά. Ναι, τόσα πολλά, που δεν έχουμε πώς να βολευτούμε, οι ντουλάπες γέμισαν φορεσιές, κουβέρτες, παπλώματα...

Και το λυπηρό είναι ότι τα παιδιά της δικής μας ηλικίας που ζήσαμε τον πόλεμο και όλοι έχουμε υποφέρει, μεγάλοι τώρα οικογενειάρχες με όλα τα καλά, τους ακούω εγώ τώρα, τους έχω εδώ απέναντί μου και μου λένε πως δεν έχουν αρκετά, και δεν τους βοήθησε η τύχη να κάνουν πολλά. Για όνομα του Θεού, γιατί ξεχνάει ο άνθρωπος;

Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως τώρα άλλα παιδιά σήμερα ζούνε στη δυστυχία όπως ζήσαμε εμείς. Και πάντα να μονολογούμε. «Θυμάμαι! Θυμόσαστε; Θυμηθείτε τα χρόνια του πολέμου που περάσαμε, τα δύσκολα χρόνια».

Τοπίο στη θύελλα – Σκίτσο με πένα, του Φρίξου Ιωαννίδη

Κωνσταντίνα Ντούνη

Konstandina Dounis was born in Melbourne, Australia, her parents having emigrated from the Greek island of Evia in 1955. She lectured for many years, during which time she convened a series of conferences on aspects of Greek-Australian literature and identity. Her publications include *From Σαπφώ to Sappho* (RMIT 1994), the anthology *Retelling the Tale* (ed. with H. Nickas, Owl 1994), the children's book *Zorro, the Adventures of an Australian Terrier* (as translator from E. Mpaloukas' story in *Greek, Pisces* 2006), a collection of poems, *Poems for my Mother* (Olive Grove Press, 2009), numerous journal articles as well as many literary translations from Greek into English of poetry and prose works. In press are her translations of Dina Amanatides' *Selected Works* as well as Nikos Ninolakis' *Poems*. She is currently completing her research for her PhD on Greek-Australian women's writing within the English Department at La Trobe University.

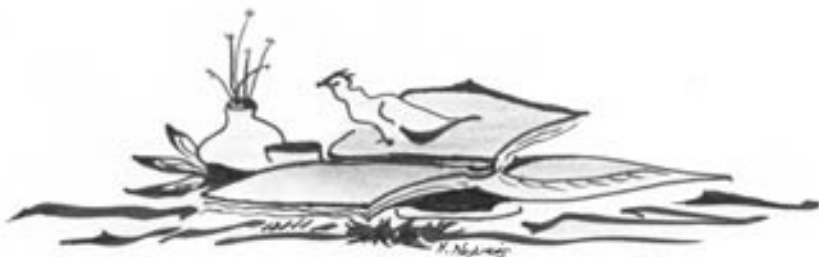

Η Συκιά

Σήμερα έφαγα το πρώτο σύκο
από τη συκιά μας.
Ο άντρας μου το έφερε
και μού το πρόσφερε με νόημα.
Εγώ ήθελα να το κόψουμε στα τρία
αλλά εκείνος επέμενε
ότι ήταν αποκλειστικά
για την κόρη μας και για μένα
η ένωση γεύσης και βεβαίωσης.
Βλέπετε
η μητέρα μου φύτεψε
το μικρό φυτανάκι
μόλις προτού πεθάνει.
Πόσο αγωνιούσα για την τύχη του
σε κάθε καταιγίδα, σε κάθε καύσωνα
ένιωθα ότι κινδύνευε

η ύπαρξή του,
το πανάρχαιο γνωμικό
αντηχούσε στ' αυτιά μου
παλλόταν στην καρδιά μου
«Ο πλούτος ενός πολιτισμού
είναι υπολογίσιμος όταν οι πολίτες του
φυτέψουν ένα δέντρο την σκιά του οποίου
δεν πρόκειται να ζήσουν ν' απολαύσουν»
Βλέπω τα χέρια του πατέρα μου
με αγάπη να σκάβουν το χώμα
τα χέρια της μητέρας μου
να το βάζουν στη θέση του με ευαισθησία
το χαμόγελό της, γεμάτο φροντίδα,
ακτινοβολούσε δέος και ζεστασιά.
Και έτσι
σήμερα είναι μέρα θαυμάτων
μια μέρα γεμάτη πιθανότητες
η γη
η αιώνια πατρίδα
προσφέρει το δημιούργημά της
καθώς και σκιά
η παλμική δόνηση
όλης αυτής της περιπλοκής
αντανακλάται στα δακρυσμένα μάτια
τα δικά μου και της κόρης μου
καθώς παίρνουμε την πρώτη γεύση.

The Fig Tree

Today I ate the first fig
from our fig tree.
My husband brought it in
holding it out to me
knowingly.
I wanted to cut it in three
but he insisted
that it should be savoured
just by our daughter and me
a conjoining of taste
and testimony.
You see
my mother planted the tiny sapling
just before she died.
How I agonised over its fate
every storm, every heatwave
I perceived as a threat
to its existence
the ancient proverb echoing in my ears
reverberating in my heart,
« the richness of a culture
can be measured
by its citizens planting a tree
whose shade they will not live to enjoy»
I can see my father's hands
lovingly digging at the soil
my mother's hands
tenderly patting it in place
her nurturing smile
radiant in its warmth and wonder.
And so today is a day of miracles
a day of possibilities
the earth
the eternal homeland
bringing forth creation
and shade
the resonant complexity of it all
reflected in the glistening eyes
of my daughter's and mine
as we take our first bite.

Νίκος Νομικός

Γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1934. Στο Γαλλικό Γυμνάσιο Αγίου Μάρκου ανέπτυξε την κλίση του στη ζωγραφική. Είναι πτυχιούχος σχεδιαστής μηχανικός. Έχει βραβευτεί από την Art Union of Victoria το 1968, το Έτος Ειρήνης του ελληνικού προγράμματος 3ΧΥ το 1986 και την Ε.Ε.Α.Μ.Α. το 1987. Τιμήθηκε από την Εταιρία Ελληνικών Σπουδών για το ποιητικό και ζωγραφικό του έργο το 1996 και το Σ.Α.Ε. Ωκεανίας το 1999.

Έχουν εκδοθεί 8 ποιητικές του συλλογές:

«Αναλαμπές» (Μελβούρνη, 1983), «Ηχορροές» (Μελβούρνη, 1990), «Οραματικές ψηφιδώσεις» (Μελβούρνη, 1990), «Η τρίτη μετάδοση» (Κώδικας, Θεσσαλονίκη, 1993), «Η όγδοη σκιά» (Κώδικας, Θεσσαλονίκη, 1993), «Το αθέατο ημερολόγιο» (Κώδικας, Θεσσαλονίκη, 1997), «Ωρες απόλυτες» (Κώδικας, Θεσσαλονίκη, 1998) και «Ροδάνθημα του δειλινού» (Μελβούρνη, 2008).

Τοπίο με ευκαλύπτους – Φωτογραφία και ψηφιακή τέχνη, του Φρίξου Ιωαννίδη

Μια σκιτσογραφία στην απεραντοσύνη των ευκαλύπτων

*Μνημόνευση στην Kath Walker, την ποιήτρια
των Αβοριγίνων*

Μέσα απ' τα αμίλητα χείλη
του ιερού σου βράχου
αντιποδικοί ψίθυροι έρχονται
σαν συρσίματα σαύρας
απ' τις ερημιές της Γιαριγκίλας
γεμάτες μοιρολόγια σκονισμένα
με καυτούς ανέμους, και σύμβολα ιερά
της Νουνακάλλας, με πετσί τριμμένο
κι άνυδρο στην μαύρη άσκηση
του πιο σκληρού μύθου, χαρακωμένου
σε πέτρες βαμμένες πυρ ερυθρό
του κίτρινου ήλιου, δείχνουν ασάλευτες
κι αιματοβαμμένες την φυλή σου
με άσματα απόμακρα, που όπως και να τ' ακούς
λεν' την αλήθεια του καημού τους.
Μέσα και σ' αυτή τη νύχτα, ακούγεται καθαρά
η φωναχτή οπτασία της μορφής σου
έτσι που να μη μάχεται πια κανείς τον άλλο
να μην υπάρχει εχθρός, αφού είν' ένα χώμα
τούτη η γη, και η ζωή κυλάει αδελφή μου
στους ευκαλύπτους με τα παράξενα μουρμουρητά
και τις χιλιάδες μίλια τα πουλιά της
που φτάνουν ασταμάτητα μέσα στα όνειρά σου.

Μιχάλης Παής

Born in the village of Lysi in Cyprus in 1945 and lived there until 1974 when, as result of the Turkish invasion of Cyprus, he lost his home and became a refugee in his own country.

In 1976 he migrated to Australia and settled in Melbourne where he resides still with his wife and three children. He has a great interest in Science and Philosophy, particularly in Cosmology, and he is an amateur astronomer.

He has published three collections of poetry, the first: in Anthology "The Work of Greek Writers in Melbourne" (1984), the second: "From the diary of the centuries" (1987) and the third: "The adventures of the Sun".

*Αντὸς ὁ κόσμος στέκει με τὸ ἓνα πόδι
Στὰ θεμέλια τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας
Καὶ με τὸ ἄλλο βουλιάζει στὴ φανλότητα
Ποὺ μας κληρονόμησε ὁ μεσαίωνας...*

Τὰ δῶρα τῶν μάγων

Ὁ δρόμος γιὰ τὴν ἀλήθεια τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ προορισμοῦ μας, εἶναι ἴσως ὁ πιο ἐλκυστικὸς στόχος γιὰ τοὺς ἐλεύθερα σκεπτόμενους ἀνθρώπους. Κι αὐτὸς εἶναι ἓνας καὶ μοναδικὸς (ὅλοι το γινωρίζουμε αὐτό). Τυχόν παρέκκλιση τῆς σκέψης, ἔστω καὶ ἐλάχιστη, ἀπὸ τὴν ὀρθὴ πορεία, μπορεῖ νὰ γίνῃ αἰτία νὰ χαθούμε στὸ ἀχανές διάστημα τῆς ψυχῆς μας. («Καλὴ ὥρα»). Κι ἔτσι οἱ πληροφορίες ποὺ θὰ ἀποστέλλουμε στὸ «κέντρο ἐλέγχου» (εγκέφαλο) θὰ εἶναι οἱ ἐντυπώσεις μας ἀπὸ τὸ χάος. Δηλαδή, σύγχυση καὶ υστερίες φόβου γιὰ τὸ ἀγνωστο. Εἶναι τότε ποὺ ἡ σκέψη χάνει τὴ μάχη με τὸ ἀγνωστο (χάος) καὶ βρῖσκει καταφύγιο στὶς παραισθήσεις τῶν δογματικῶν θρησκειῶν.

Δυστυχῶς, ἡ ἀνθρωπότητα (ἀποδεδειγμένα πλέον) πορεύεται μέσα στὴ σύγχυση καὶ τὴν ἀβεβαιότητα γιὰ τὸ μέλλον. Ἡ πορεία ποὺ ἀκολουθεῖ

είναι περισσότερο από βέβαιο ότι δεν είναι η ενδεδειγμένη. Κάπου έχει παρεκκλίνει της ορθής πορείας, με αποτέλεσμα να έχει χαθεί μέσα σ' ένα φαύλο κύκλο αβεβαιότητας.

Ο “πόλεμος” που “κήρυξε” ο άνθρωπος (με τις παροτρύνσεις της θρησκείας) ενάντια στη φύση του, απέφερε τόση σύγχυση στην έρευνα, που και σήμερα ακόμα οι επιστήμονες δεν έχουν απαλλαγεί εντελώς από αυτό το σύνδρομο της διαστρέβλωσης των πάντων.

Η αψυχολόγητη ενέργεια της θρησκείας να μπει ανάμεσα στον άνθρωπο και τη φύση του και να προκαλέσει, κατά κάποιο τρόπο, τη διάσπασή τους, είναι η αιτία που ο άνθρωπος παρέκκλινε της πορείας του και ξέφυγε από την «ατμόσφαιρα» της φυσικής του οντότητας, με αποτέλεσμα η πρόοδος που πέτυχε (σε αρκετούς τομείς) να είναι εις βάρος της φύσης και του περιβάλλοντος που τον φιλοξενεί. Το «παιχνίδι» για τον άνθρωπο έχει πάρει αρνητική τροπή από τότε που αυτό απωλέσθη από την «αγκαλιά» της φύσης του και αφού πρώτα του είχε επιβληθεί μια θρησκεία, που είχε για φιλοσοφία της, τις παραισθήσεις και τις οφθαλμαπάτες, ενός δυστυχισμένου και ταλαιπωρημένου στην έρημο λαού.

Είναι ολοφάνερο ότι εδώ που βρισκόμαστε η έλξη και η βαρύτητα της επίγνωσης των ευθυνών μας, είναι υποτυπώδεις, τόσο που οι πράξεις επιπλέουν στα λόγια, το καθήκον και οι υποχρεώσεις εκπληρώνονται με ευχές και τα πιο δύσκολα «δεν αφορούν εμάς (;!) αλλά τους «ουρανούς»!

Συζητούμε, διαφωνούμε, διαπληκτιζόμαστε, υποστηρίζουμε με επιχειρήματα και πάθος τις θέσεις μας και, όμως, ποτέ δεν καταφέραμε να καταρρίψουμε ο ένας τα επιχειρήματα του άλλου, γιατί απλούστατα όλα αυτά διαδραματίζονται στο κενό του χάους, που μας οδήγησαν οι λάθος επιλογές μας. Σ' ένα χάος, που δεν έχει, ούτε πάνω, ούτε κάτω, ούτε πίσω, ούτε μπρος, ανίκανοι να προσδιορίσουμε την ορθή στάση των πραγμάτων. Σ' ένα χάος, που οι έννοιες και ταρέποντα δεν έχουν διακριτικά και ό,τι οικοδομούμε, για έναν καλύτερο κόσμο, τ' απορρίπτει στην πορεία η φύση των πραγμάτων. Μοιάζουμε με ηθοποιούς που δεν γνωρίζουν το ρόλο τους και την υπόθεση του έργου που παίζουν και αυτοσχεδιάζουν σενάρια της στιγμής.

Όλοι οι σχεδιασμοί για να σωθεί ο πλανήτης μας δεν έχουν πρακτική εφαρμογή και μένουν μετέωροι στα κενά της ασαφούς πορείας του κόσμου, χωρίς ώθηση από κάποια ουσιαστική σταθεροποίηση στόχων προς την ορθή κατεύθυνση. Είναι φορές που αναρωτιέται κανείς, αν η κυριαρχία στον πλανήτη μας, έχει περιέλθει σε χέρια «στασιαστών» που προτιμούν να είναι καπετάνιοι «σε πειρατικό καράβι» παρά «ναύτες» νομοταγείς στη νομοτέλεια της παντοδύναμης φύσης.

Καίτη Σαμαρά

– Πάυλου

Από το Τσοτύλι Κοζάνης, ζει μόνιμα στη Μελβούρνη. Έχει τελειώσει τη Μέση Εκπαίδευση. Ασχολείται με την ποίηση και την πεζογραφία. Έργα της έχουν δημοσιευθεί σε διάφορες εφημερίδες, περιοδικά και Ανθολογίες καθώς και στα Mixed Company of New Writers και Looking in Looking Out. Ποιήματά της απαγγέθηκαν σε παροικιακές εκδηλώσεις και ραδιοφωνικά προγράμματα. Έργα της έχουν, επίσης, βραβευθεί. Μέλος διαφόρων οργανισμών σε Αυστραλία και Ελλάδα. Διετέλεσε πρόεδρος της Αδελφότητας Τσοτυλίου και Άνω Βοΐου Μελβούρνης και Βικτωρίας, όπου σήμερα είναι γραμματέας. Έχει εκδώσει τα βιβλία «Άσβηστη Ελπίδα» και «Ελληνο-Αυστραλέζας Απανθίσματα» στα Ελληνικά και Αγγλικά, ενώ ετοιμάζει νέο βιβλίο.

Απορρέοντα διαπλοκής

Όλα επιφανειακά κυλούσαν ήρεμα
Κανένα σύννεφο δεν επισκίαζε
Την αίγλη της απεραντοσύνης
Λευκό χαρτί εμπιστοσύνης
Στο πέρασμα του χρόνου
Όλοι μας είχαμε ντυθεί
Της περηφάνειας το μανδύα
Με της ανεξέλεγκτης χλιδής
Τώρα αποστομοθήκαμε
Επικράτησε η ανομία
Τι να πούμε;
Η απόγνωση στα ύψη
Όλα αναποδογυρίστηκαν

Γυμνοί κολυμπάμε στα θολά νερά
Σωστό ξεγύμνωμα
Μπερδεύτηκαν οι αισθήσεις μας
Οι απορίες σωρηδόν
Ακαταμάχητες αμφιβολίες
Όλα ναρκωμένα στη συνείδηση
Ποιος όμως θα σηκώσει
Το λάβαρο της Δικαιοσύνης;
Ποιος θα νικήση τη σιωπή;
Ποιος θα πάρει το φως
Για να λάμψει το σκοτάδι;
Ποιος;...

Νίκος Πιπέρης

Γεννήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 1938 στα Καρνεζέικα Ναυπλίου. Τελείωσε το Γυμνάσιο στο Ναύπλιο και ένα χρόνο αργότερα μετανάστευσε στη Μελβούρνη. Εργάστηκε ως εργάτης σε διάφορες βιομηχανίες. Το 1958 άρχισε σπουδές στο Τμήμα Μηχανολογίας του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Μελβούρνης από όπου αποφοίτησε το 1964 με το πτυχίο του Μηχανολόγου-Μηχανικού. Εργάστηκε για 9 χρόνια ως μηχανολόγος στη στρατιωτική αεροναυτική βιομηχανία και το 1973 επέστρεψε οικογενειακά στην Ελλάδα για μόνιμη εγκατάσταση. Ύστερα από ένα χρόνο, όμως, επέστρεψε στην Αυστραλία και για τα επόμενα 19 χρόνια εργάστηκε σε εταιρία κατασκευής όπλων.

Η αγάπη του για τη ποίηση και γενικά τη λογοτεχνία, άρχισε από τα μαθητικά του χρόνια και δημοσίευσε τις πρώτες του εργασίες στις τοπικές εφημερίδες του Ναυπλίου. Τα θέματά του έχουν συνήθως θέμα τη μετανάστευση και τον αγώνα του μετανάστη για τον επαναπατρισμό, αλλά και την ελληνική φύση και τις αρχές της ζωής: αγάπη, χαρά και ευτυχία. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές “Το χρώμα της χαράς” (1997), και “Πυγολαμπίδες των Ονείρων” (2010) καθώς και τη συλλογή διηγημάτων “Εδώ κι εκεί” (2002).

Είναι κάτι πράγματα

Είναι κάτι πράγματα
που ποτέ τους δεν πεθαίνουν
και που πάντα επιμένουν
της καρδιάς τα τραύματα
να γρατζουνίζουν
και παλιές πληγές να ξανανοίγουν.

Θεοδώρα Πουλοπούλου

Γεννήθηκε στη Μελβούρνη από Έλληνες γονείς με καταγωγή από Πύλο και Ολυμπία. Σπούδασε Ελληνικά και κατέχει τέσσερα πανεπιστημιακά πτυχία Κοινωνιολογίας, Φιλολογίας, Εκπαίδευσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων. Έκανε περαιτέρω σπουδές σε Κριτική Κινηματογράφου και Ζωγραφική. Διδάσκει από το 1988. Το 1990-1993 γράφει την καλλιτεχνική στήλη στην εφημερίδα “Νέος Πυρσός”. Το 1994-2002 ζει στον Πειραιά και εργάζεται ως καθηγήτρια Αγγλικών, συγγραφέας, διορθώτρια και επιμελήτρια αγγλικών βιβλίων. Το 2002 επιστρέφει στην Αυστραλία όπου εργάζεται ως καθηγήτρια και συντονίστρια Ελληνικών για το Victorian School of Languages.

Ποιήματά της δημοσιεύονται σε περιοδικά όπως “Νέα Αριάδνη”, “Εκφραση” και “Αντι-παραθέσεις” στην Ελλάδα και “Αντίποδες” και “Ο Λόγος” στην Αυστραλία. Ποιήματά της έχουν βραβευτεί από τον Ελληνο-Αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο.

Rue de Poitou, Paris.
Fluid acrylic on gesso wood panel,
by Soula Mantalvanos

Χειμέρια Καρδιά

Χειμέρια Καρδιά
ζεματάει αυτό το καλοκαίρι...

Απορώ με τους χαρταετούς
που χαράσσεις απ' αυτή
και διανέμεις
σ' ανθρώπους που θεωρείς πεζούς
στη ζωή σου,
από την αρχή.

Ενώ αυτοί διψούν
για ένα κάλεσμα χαδιού
Με τρικυμία στα χείλη
αγωνιούν για μια αύρα στο μέτωπο—
Μια Οικουμένη, μέσα τους να δουν.
Έχουν πληρώσει ακριβά το ταξίδι...

Στέκω και σε θωρώ.

Με ρηχτά μαλλιά
και ηλιοκαμένα χέρια
οργίζεις τους χαρταετούς
ν' ανέβουν πιο ψηλά,
καρφιά να γίνουν
να ορμήξουν πιο δυνατά
κοντά στο κύμα στα μέτωπα,
στα χείλη τα τρεμουλιαστά.

Και όσο, δυναμώνει ο αγέρας,
κρυφογελάς...
με τα έρημα "Ψαροκάικα"
που αναποδογυρίζουν.

"Λάβετε, φάγете
τούτο μου εστί το σώμα
πίετε εξ' αυτού πάντες
τούτο μου εστί το αίμα",
Θαρρείς να τους λες.

"Νίκησα λυγμούς,
στου ακρογιαλιού το βυθό!",
ιστορείς σε φίλους,
και,
"Άρα αρκούμαι – αξίζω!"
από μέσα σου θες
... για τη νύχτα
που φύσηξε πολύ.

Και όπως έστεκα και θωρούσα
από μακριά
τη Χειμέρια Καρδιά,
είδα να σπαρταρούν
οι ηλιοακτίδες στο νοτιά.

Αθόρυβα τώρα τα νερά.
Θανατωμένα.
Και στην αμμουδιά –
η Σωρός –
ένας χαρταετός είχε καρφώσει
"Αχίλλειο Πτέρνα"...

Μύκονος, Αύγουστος 1988

Κώστας Ρόρρης

Γεννήθηκε το 1940 στο Βρονταμά της Λακωνίας, με καταγωγή από τον Κοσμά Κυνουρίας. Αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Αρρένων Σπάρτης και στις αρχές του 1960, στα 19 του χρόνια πήρε το δρόμο της ξενιτιάς. Διετέλεσε γραμματέας της Παναρκαδικής Ομοσπονδίας Σίδνεϊ για 15 χρόνια και γραμματέας της Λέσχης της Παναρκαδικής Ομοσπονδίας για 10 χρόνια. Το 1990-92 ήταν αντιπρόεδρος και το 1992-94 πρόεδρος της Παγκόσμιας Παναρκαδικής Συνομοσπονδίας.

Βασικό στέλεχος του Θεάτρου Τέχνης Αυστραλίας. Μέλος της Ένωσης

Ελλήνων Λογοτεχνών Καλλιτεχνών Αυστραλίας. Αριστίνδην μέλος της Πανελλήνιας Ένωσης Λογοτεχνών για το συγγραφικό του έργο, που το περισσότερο παραμένει ανέκδοτο. Κέρδισε βραβεία Ποίησης, Διηγήματος, Νουβέλας και Θεατρικού, στην Ελληνική και στην Αγγλική γλώσσα σε Ελλάδα, Αυστραλία και ΗΠΑ. Παντρεμένος με την Βασιλική Τσολομίτη από τον Κοσμά Κυνουρίας, έχουν 2 αγόρια και 6 εγγόνια.

Το ποίημά του **Όρτσα πανιά** γράφτηκε το 2008. Μελοποιήθηκε από τον γνωστό μουσικοσυνθέτη της Μελβούρνης Σπύρο Παπουτσή και συμπεριελήφθη σε CD μαζί με άλλα μελοποιημένα ποιήματα γνωστών λογοτεχνών της Μελβούρνης.

Όρτσα πανιά

Όρτσα πανιά κι ο νους έχει μεθύσει,
βάλτε στην πλώρη χάντρα θαλασσιά,
δώστε και στην ανέμη μια κλωτσιά,
καινούριο παραμύθι ν' αρχινήσει.

Ελπίδες κι όνειρα χορεύουν αγκαλιά,
του Αιγαίου φύσα, φύσα μαϊστράλι,
ν' αράξουμε σε απάνεμο ακρογιάλι,
πέρα απ'το βράχο του κάβο-Μαλιά.

Στη δροσερή της αγκαλιά ο νους μερεύει,
γύρω μας άσπροι γλάροι θα πετούν,
γυμνόστηθες Γοργόνες θα ρωτούν,
ο Μέγα-Αλέξαντρος αν «ζει και βασιλεύει».

Γλυκόλαλες Σειρήνες στο νησάκι
θα γνώφουνε. - «Συντρόφοι να χαρείτε!
Λύστε μου τα λουριά που με κρατείτε,
σήμερα χάνουμε για πάντα την Ιθάκη!»

Τρέμει ο νους, γυρεύει αραξοβόλι,
πνίγεται, χάνεται στις θλίψης την αντάρα,
είναι του θεού, του Ποσειδώνα η κατάρα,
της Τροίας που κουρσέψαμε την πόλη.

Κι αν έτσι το θελήσει η ζωή,
τάφος υγρός το κύμα του να γίνει,
ας σβήσει της ζωής μας το καμίνι,
στου γαλανού Αιγαίου ένα φιλί.

Σίδνεϊ 2008

Θέκλα Σκαρσέλλα

Η Θέκλα Σκαρσέλλα γεννήθηκε το 1944 στην Αθήνα. Μεγάλωσε στην Αγία Παρασκευή Αττικής, όπου πήγε Δημοτικό και Γυμνάσιο. Το 1965 μετανάστευσε στην Αυστραλία. Το 1967 παντρεύεται και έχει δύο κόρες, έναν γιο και τέσσερα εγγόνια. Στην Αυστραλία έκανε VCE. Στο Πανεπιστήμιο Νέας Αγγλίας έκανε Ιταλική και Ελληνική Λογοτεχνία.

Πολλές από τις λογοτεχνικές εργασίες της Θέκλας έχουν πάρει βραβεία από διάφορους φορείς που είχαν κηρύξει Διαγωνισμούς. Ασχολείται με το θέατρο και ιδιαίτερα το παιδικό. Έχει ανεβάσει 4 θεατρικά ως συγγραφέας, σκηνοθέτης και παραγωγός. Έχει βραβευτεί δυο φορές για τις εθελοντικές της εργασίες από την Πολιτεία της Βικτώριας και μία από την Αυστραλιανή Κοινοπολιτεία.

Rue Des Guillemites, Port Rouge, Paris
Fluid acrylic and ink on wood panel,
by Soula Mantalvanos

Το Λαχείο

(Αποσπάσματα)

Η Λυγερή τις κοιτούσε πάνω από το μπαλκόνι της πολυτελέστατης βίλας. Πίνοντας τον καφέ της, σκεφτόταν αν η Δέσποινα εκεί κάτω στην Αυστραλία, είχε λάβει το γράμμα της. Έγειρε νωχελικά το κεφάλι της στην πολυθρόνα και ο νους της γύρισε μερικά χρόνια πίσω...

Είχε νυχτώσει και η βροχή είχε δυναμώσει. Στο αεροδρόμιο του Ελληνικού τις περίμεναν οι συγγενείς τους για τον τελευταίο αποχαιρετισμό...

Ήταν ακόμη μια ομάδα από 130 κορίτσια που θα ταξίδευαν με το αεροπλάνο για την Αυστραλία. Τις είχαν εκπαιδεύσει για υπηρέτριες. Ως υπηρέτρια, της είχαν δώσει την εντύπωση ότι θα δούλευε σε αυστραλέζικο σπίτι όπου θα μάθαινε Αγγλικά, θα μάζευε χρήματα και θα 'παιρνε και χούγια αγγλοσαξωνικής αριστοκρατίας...

Εκείνο το βράδυ, στο αεροδρόμιο του Ελληνικού, ο σπαραγμός τού αποχαιρετισμού είχε πάρει τη θέση του.. Ακόμη δεν είχαν φύγει και ονειρεύοντουσαν κιάλας τον γυρισμό...

- Αγαπημέne μου κρίμα τη θυσία... τα δολάρια... όχι δεν είναι εύκολα να μαζευτούν... Λυπάμαι...

Πάνω στην απελπισία της, που δεν την έδειχνε σε κανέναν, άρχισε ν' αγοράζει κάθε Πέμπτη ένα λαχείο και να το τοποθετεί μπροστά στην εικόνα της Παναγίας. Της έταξε μάλιστα, αν την βοηθούσε, μια χρυσή εικόνα... .

...Όπου μια Πέμπτη η Παναγία τη θυμήθηκε πως ήρθε η σειρά τής Λυγερής. Πήρε το cheque με τρεμάμενα χέρια. Αντί να πάει στην Τράπεζα πήγε πρώτα στο σπίτι και τ'όδειξε της Παναγίας, την ευχαρίστησε και την επόμενη μέρα πήγε και το κατάθεσε. ...Ύστερα από ένα μήνα η Λυγερή μαζί με τη μητέρα της έφυγαν για την Ελλάδα...

- Θα πάω να δω το νησί μου...

Εδώ ο άνεμος φέρνει το μυρωμένο αεράκι που μυρίζει θάλασσα και η βροχή αναδίδει τη μυρωδιά του εδάφους. Οι ψαράδες φέρνουν τα φρέσκα ψάρια και οι κυνηγοί τ'άγρια πουλιά και οι παραλίες τη μοσχοβολιά του καμένου γύρου... Πράσινες κοιλάδες από τη μια μεριά, караβάκια από την άλλη, να ταξιδεύουν ανέμελα γύρω στο ακρογιάλι...

Το έργο της Θέκλας Σκαρόελα 'Το Λαχείο' απέσπασε το 2ο Βραβείο στο διαγωνισμό του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης το 2001.

Λούλα Σπυρίδωνος – Παπαζώνη

Πεζογράφος και ποιήτρια. Γεννήθηκε στο Καλονέρι Σιατίστης Κοζάνης. Το 1957 μετανάστευσε στην Αυστραλία με το πλοίο «Μπεγκόνια», μετά από πρόσκληση του αδελφού της. Το 1958 παντρεύτηκε τον Σωκράτη και απέκτησαν δύο αγόρια, τον Τριαντάφυλλο (Λάκη) και τον Φώτη. Ζει στη Μελβούρνη. Έχει σπουδάσει Νεοελληνική Λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο New England. Έργα της έχουν δημοσιευθεί σε εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά σε Αυστραλία, Ελλάδα και Κύπρο. Επίσης, έργα της έχουν συμπεριληφθεί στη Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια Χάρη Πάτση. Έχει εκδώσει τέσσερις ποιητικές συλλογές («Ροδοπέταλα» 1997, «Κυκλάμινο του Νότου» 2000, «Χελιδονοφωλιά» 2003 και «Κοράλλια Ωκεανίας» 2004).

Εκείνος ο Σεπτέμβρης... του 1922

(Στη μνήμη της προσφυγιάς και του πατέρα μου)

Κάθε φορά που ο καινούργιος χρόνος φέρνει τον Σεπτέμβρη, φέρνει μαζί του και κείνη την τραγική ημέρα του ξεριζωμού και της πικραμένης προσφυγιάς των Ελλήνων της Μικράς Ασίας.

Κλάματα, δάκρυα πικρά, φαρμακωμένα. Πόνοι και βαθύτατοι στεναγμοί, από όσους μπόρεσαν να γλιτώσουν από την φρικτή σπάθα του «Αττίλα» του Σεπτέμβρη του 1922.

Πόσοι γέροντες και γερόντισσες αρπάχτηκαν από τις πατρογονικές τους εστίες και σφαγιάστηκαν από την αιματηρή χαντζάρα του αιμοβόρου «Αττίλα»! Κοπέλες ατιμάστηκαν και τους νέους όλους τους μάζεψαν και τους έστειλαν στην εξορία. Κάθε Σεπτέμβρη, πατέρα μου, σε βλέπω να τριγυρνάς στα σοκάκια της Καισαρείας και να ζητιανεύεις μια μπουκιά ψωμί, για να μπορέσεις να σταθείς στα ματωμένα πόδια σου. Είχες κρεμάσει δυο τορβάδες στον ώμο. Στον ένα, τα κομματιασμένα όνειρα της νιότης και, στον άλλον, τις θρυμματισμένες ελπίδες για το

σκοτωμένο μέλλον σου. Διωγμένος από τον τόπο που γεννήθηκες, πατέρα μου, από την πανέμορφη ζαφειρένια πόλη της Ιωνίας, τη Σμύρνη σου, που η θηριωδία των Τούρκων την έκανε πυροτέχνημα μαζί με τόσες χιλιάδες Χριστιανούς. Φλόγες, ντουμάνι και καπνοί, τη Σμύρνη περικυκλώσανε. Εκείνο το φθονερό μάτι του Νουρεντήν κι η αιμοβόρα σπάθα του, σκόρπισε παντού φρίκη και αιματοχυσία. Αλήθεια, πώς το άντεξες καλή μου Σμύρνη, κείνο το μαρτύριό σου; Πατρίδα του πατέρα μου! Πού πήγε ο ένδοξος πολιτισμός σου; Πού ήσαν οι σύμμαχοί σου; Κανείς δεν έδειξε συμπόνια μπρος στο κατάντημά σου! Κανείς δεν έσπευσε να σε προστατεύσει! Κανείς, μα κανείς!...

Η θάλασσα κι οι ποταμοί κοκκίνισαν από το αίμα των αθώων Χριστιανών. Αχ! Μαύρη Προσφυγιά, μες στα κουρέλια τύλιξαν τα όμορφά σου κάλλη!

Κάθε Σεπτέμβρη, σε βλέπω μπροστά μου, προσφυγιά, μ' έναν μπόγο στη μασχάλη, τυλιγμένη μες στα κουρέλια... και στην καταφρόνια, να σέρνεσαι στους κακοτράχαλους δρόμους για πού; Κανείς δεν γνώριζε το πού...

Σεπτέμβρης και φέτος, πατέρα μου, σε αντικρίζω μπροστά μου, να διηγείσαι εκείνα τα φρικτά μαρτύρια της προσφυγιάς. Και το πυρωμένο δάκρυ να κυλά από τα μάτια σου, για την γενοκτονία των 1.500.000 Ελλήνων και τον ξεριζωμό 2.000.000.

Τα μάτια σου βουρκώνανε και το ματωμένο δάκρυ κυλούσε ποτάμι συνοδευόμενο από ατελείωτους αναστεναγμούς. Αχ! Και πάλι Αχ! Έλεγες και ξανάλεγες πατέρα μου. Ενώ το κλειδί του νεόκτιστου σπιτιού σου καρτέραγε στην τσέπη, να ανοίξει ξανά την πόρτα του.

Εκείνες οι σπαρακτικές κραυγές, τα κλάματα των παιδιών και των μανάδων, κομμάτιαζαν τις καρδιές!... Έλεος!... Θεέ μου!... Έλεος... Βοήθησέ μας Αγία Φωτεινή!... Σώσε τους Χριστιανούς σου... Δεν άκουγες τίποτε άλλο.

Σεπτέμβρης του 2009 ας ξαναθυμηθούμε και πάλι, εκείνο το κτηνώδες φέρσιμο του «Αττίλα» κι ας κλείνουμε το γόνυ για τις ψυχές του ξεριζωμένου Ελληνισμού της Μ. Ασίας. Μ' ένα κερί στη μνήμη τους. Ας πιούμε ξανά κι αυτή τη φορά ένα πικρό ποτήρι, για τις χαμένες, αλλά όχι λησμονημένες πατρίδες... Τις αλησμονητες πατρίδες, του ακμαίου Ελληνισμού.

Ιωάννα Σταματέλου

Η Ιωάννα Σταματέλου γεννήθηκε στην Αυστραλία. Έχοντας αδυναμία στην πατρίδα των γονιών της, σε ηλικία 20 ετών αποφασίζει να εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα. Οι δυσκολίες προσαρμογής και η θέληση του να κατανοήσει τους γύρω, ξυπνάνε μέσα της το πάθος για ζωή. Με τα χρόνια ανακαλύπτει μια νέα αγάπη, την Ποίηση. Ποιήματά της έχουν βραβευθεί και δημοσιευθεί σε εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά.

Σήμερα, μητέρα τριών παιδιών, σε ηλικία σαράντα και κάτι, ζει σ' έναν ξέφρενο ρυθμό. Ζώντας τα καθημερινά σκαμπανεβάσματα που φέρνει η οικογένεια, σε συνδυασμό με τις πολυάριθμες, κοινωνικές ασχολίες, ασχολείται με το θέατρο, τον παραδοσιακό χορό και το τραγούδι. Μπορεί να θεωρηθεί ρομαντική, γιατί συνηθίζει να γράφει για αισθήματα και όχι αντικείμενα. Έχοντας γυρίσει πίσω μια δεκαετία, δηλώνει ότι βρίσκεται σε μόνιμη διαδικασία προσαρμογής.

As a bilingual poet, Jenny Stamatelos is equally expressive in both, her mother tongue and that of her birth right.

A Year Less

No turning back
The time goes on
Briefly it remains
Borrowed! With no-return
Years from all it claims.

Con-man's bag of lies
Day by Day it sends.
The most was thought
The Sweetest . . .
His own to be, he claims.

Beating without rhythm
The day and month, are found.
Emerging Sun, precisely
On the clock, the minute sounds
A Blur . . . he cannot see.

Month of a year, Less
Your fragrance lingers, where it fell
No perfume, the flowers bloom
Gathered round, the well
Without water, reflecting moon.

From fierce winds, a shelter
A sentence! Mid-air dropped
Not a word forming
Still to go unfinished
Still to say. . .

Suddenly Stopped!

Ένας Λιγότερος

Αγύριστος περνά ο καιρός
σε τόπους λίγο μένει.
Δανεικά και αγύριστα
χρόνια απ' όλους παίρνει.

Απατεώνας με ψευτιές
μέρα – ημέρα στέλνει
τις πό, εσκέφτηκε, γλυκές
δικές του να 'ναι, παίρνει.

Χωρίς ρυθμό εκτύπαγε
η μέρα του μήνα εβρέθη
ρολόι ο ήλιος πρόβαλε
θαμπός, κοιτά δε βλέπει.

Μήνα του χρόνου, άοσμα
τα άνθη σου αδέρφι,
πηγάδι γύρω στόλισαν
χωρίς νερό, καθρέφτη.

Η φράση δε τελείωσε
ο άνεμος να πέφτει
απάγκιο τώρα βρέθηκε
κι ασχημάτιστη η λέξη.

Xenia Toul

Born and raised in Cyprus. In 1977, 18 years old, she came with her family to Melbourne. She got married in 1979 and had three sons. In 1996 went to Kangan TAFE where she completed VCE. In 1997 began studying at La Trobe University for a degree majoring in Modern Greek which she completed with Honours, in 2001. In 2002 began a Diploma in Education majoring in ESL and LOTE. In 2003 she completed an Integration Aide course specifically designed to help students with special needs. She works at Mill Park Secondary College since 2005 helping students with special needs and learning difficulties and at Brunswick Saturday school VSL teaching Modern Greek to primary school students. She enjoys writing about experiences from everyday life because she believes everyone has something to say

Moulamein's Abos (An extract)

...while the others were playing on the machines and drinking at the bar.

I took a casual look towards the seated people, when I noticed them staring in my direction. Their faces didn't look happy. Not only they looked unhappy but they seemed to be upset. I couldn't help but stare back at them. Then I took a look around behind me to see who were these people staring at? No one was anywhere near me. I realised it was me they were staring at, but why? I hadn't ever met any of these people before.

I didn't know them, but these strangers appeared to be angry at me. I felt uneasy for a moment, so I approached Leanne and whispered in her ear.

"Leanne, why are these people staring at me?"

She turned around and looked towards the people for a moment. I did the same.

"Let's go," Leanne said, while getting out of her seat.

"Dad let's go."

We walked outside. Rosy and Maureen followed.

"Leanne, why were those people staring at me like that?" I asked while walking towards the car. I heard Leanne explaining to her parents what just happened inside the club but no one wanted to say anything to me. Silence, while we walked to the car. I got frustrated so I demanded answers from Leanne. We got in the car and drove off. Leanne turned to me, "The people in the club thought you are an Abo," she explained. "That's why they were staring at you like that."

"What's that?" I asked.

"You know Xenia, an Aboriginal".

"Why are you calling an aboriginal, Abo?" I asked again.

"Because that's what they are; Abo is short for aboriginal."

OK, now I get it. I look like an Aboriginal; it makes sense, my long dark hair, my sort of flat nose and dark skin. I have an Aboriginal complexion, I admit, even though I've never been told, or thought of that myself, before.

"And so what, so what if I look like an Aboriginal?"

Leanne stopped the car.

"Look Xenia, we'll go for a short drive, I like to show you where these Abos live and you'll realise what an annoying bunch of people they are. They don't appreciate anything. The government built houses for them, brand spanking new, would you believe it? Not only they don't look after them, they trash them, they drink, get drunk and throw glass bottles at each other. All the windows are broken. They are very loud, particularly at night. We can hear them yelling and screaming at each other."

We drove out of town for about ten minutes. It was still daylight. I could see that the buildings were small new units made of brick veneer and red tile roofs. It's true most of their windows were broken and there were piles of rubbish outside their front yards. The place looked depressing to me.

I wouldn't like to live there, I thought to myself.

"Where are they?" I asked, "Where are the aboriginals? How come no one is here?"

"Oh, you wouldn't like to see those people," Maureen said, "they are filthy, they never wash. Most of the time they are drunk, that's why they argue amongst themselves, even punch each other up."

This is a page from my short story Moulamein's Abos. It won the first prize and was published in the magazine Antipodes (issue number 54-2008).

Nick Trakakis

N.N. (Nektarios Nikolaos) Trakakis was born in 1972 in Melbourne from Cretan parents. He studied Philosophy and Theology at undergraduate level, and was awarded his PhD in philosophy from Monash University in 2005. He is currently a lecturer in Philosophy and Religious Studies at Monash University and Deakin University, and has published two books and many journal articles on philosophical and theological themes. He has also published three collections of poetry and prose (*Tears*, 2005; *Silent Transfigurations*, 2006; and *Via Dolorosa*, 2008), and is now at work on his fourth collection, *From Dusk to Dawn*.

Frascati Restaraunt, Paris.
Fluid acrylic on gesso mdf panel, by Soula Mantalvanos

.....

so much for the sunshine
it's complicated
it always is
still have time for summer
but how many winters will it take
who knows
the love of loving
with cold coffee
shoulders with boulders break
the bread
and a mouthful drink
with coffee-stained fingers
"Describe the aroma of coffee. – Why can't it be done?"
(Wittgenstein, *Philosophical Investigations* 610)
God everywhere
always begging
now begging the question
but no more concepts can fit in the grave
there are no pockets in a shroud
but enough is never enough
graces gone
goals left behind
no place to find
the light in winter
all wrapped up in layers of clothes
brightest at midnight
searching for the weather
reeling from decomposing
the wanting of more, now needing less
that's the beauty of confessing
the simple is always the sign of the true
horizon stepping away
no-thing appears, as if to say
"And I won't be quoting him again for at least two years."

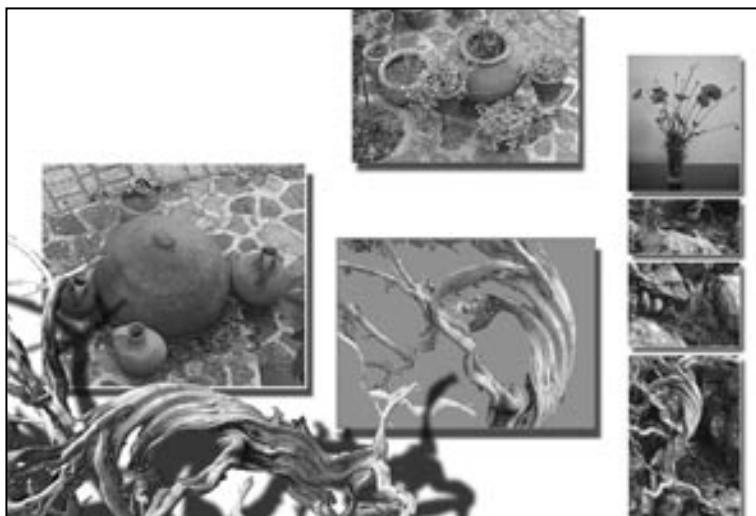
Δημήτρης Τρωαδίτης

Ο Δημήτρης Τρωαδίτης γεννήθηκε το 1959 στην Αθήνα. Σπούδασε δημοσιογραφία και εργάστηκε ως υπάλληλος βιβλιοπωλείων και εκδοτικών. Συμμετείχε σε μουσικό συγκρότημα και ομάδα Θεάτρου Σκιών.

Στην Αυστραλία εγκαταστάθηκε το 1992. Από το 1995 εργάζεται σε ομογενειακό Μέσο Ενημέρωσης, ενώ υπήρξε και συμπαραγωγός και συμπαραουσιαστής ραδιοφωνικής εκπομπής. Με την ποίηση ασχολείται 3 δεκαετίες. Το 1997 εξέδωσε το ποιητικό βιβλίο με τίτλο “Η Ζωή, το Όνειρο και η Οργή”. Ποιήματά του βραβεύτηκαν σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς και έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και blogs σε Ελλάδα και Αυστραλία. Ασχολείται επίσης με την κοινωνική ιστορία και τη μετάφραση ιστορικών και πολιτικών κειμένων. Είναι γενικός γραμματέας του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου και συντονιστής του περιοδικού “Αντίποδες”.

Φώτο: Π. Κακάλιας

Κυπριακά μοτίβα – Φωτογραφία και ψηφιακή τέχνη, του Φρίξου Ιωαννίδη

Η μοναξιά του χρόνου

(απόσπασμα)

Οι λυγμοί είναι αρχέγονοι
το ίδιο κι οι απελπισίες
όλα είναι αρχέγονα
οι αρρώστιες
τα χρέη
και τα δανεικά
ο εαυτός μου ίσως...
κι έτσι δεν μπορεί να βουβαθεί
με σκόρπιες λέξεις.

Οι πόλεμοι δεν κηρύσσονται
σιγοβράζουν μέσα μας
οι ήρωες δεν εμφανίζονται
υπάρχουν ως αναμνήσεις
τα γεγονότα ρέουν
αλλά είναι τα ίδια
με άλλους πρωταγωνιστές
κι οι ελπίδες είναι ίδιες
κι η κατάδοση μυστικών
κι η λιποταξία από τ' όποιο χρέος
όταν ανασαίνουμε στον ύπνο
όταν φεύγουμε
αφήνοντας σκόνη

δεν απέμεινε καμιά ευωδιά
οι καμπάνες δεν ηχούν
το σκoinί μάς περιμένει
κι εμείς σκυλιά τεμπέλικα
αλυχτάμε στις σκιές
η μαύρη πέτρα είναι εκεί
μαχαίρι μπηγμένο στο στομάχι
γάγγραινα χωρίς τύψεις

Να ψάχνεις τις λέξεις
να τις ταιριάζεις στον αφρό
του σκοταδιού τεράστιο φορτίο

το σπρώχνεις μπροστά σου
κι αντί για τους τροχούς
ακούς ν' αναστενάζουν τα πουλιά
οι στίχοι ψαρεύονται
κι ας μας βρίζουν τα ρυάκια
άλλοτε είμαστε τυχεροί
άλλοτε αγκομαχάμε
να αλιεύσουμε μια τόση δα
λεξούλα

Το κόκκινο δεν πληγώνει
συνταιριάζει με τόσα πράγματα
τη φύση και την ανατολή
τη δύση και τον αγώνα
την ανθρωπότητα που
αντιστέκεται

κάνει παρέα με το μαύρο
της θλίψης και της οργής
κάνοντας τα σκοτάδια να λάμπουν.
Ευνοεί ακατονόμαστες πράξεις
εξεγέρσεις στα σάπια βάθρα
και γκρεμίσματα θρόνων.

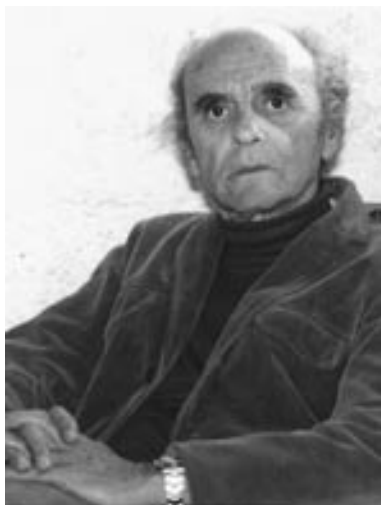
Τους τραχείς αιώνες να απαλύνεις
τ' αφρούρητα όνειρα
να εξαργυρώσεις
με αγάπες στη δύσβατη ζωή
τα γυμνά πόδια των ρακένδυτων
να ντύσεις
με ρόδινες φλόγες
σε ήλιο ελεύθερο
ο πύρινος χορός να συνεχιστεί
η ιριδίζουσα αυγή
ν' αντιστέκεται στην πέτρινη
πηγή του λόγου.

Δημήτρης Τσαλουμάς

Ο Δημήτρης Τσαλουμάς γεννήθηκε στη Λέρο το 1921. Τελείωσε το ελληνικό ημιγυμνάσιο και το ιταλικό γυμνάσιο στο νησί του και λίγο αργότερα, τα πρώτα χρόνια του πολέμου, το ιταλικό Κλασσικό Λύκειο της Ρόδου.

Ζει από το 1952 στην Αυστραλία, όπου σπούδασε Αγγλική και Γαλλική φιλολογία και δίδαξε ως το 1982 στα κρατικά σχολεία μέσης εκπαίδευσης στη Μελβούρνη. Δίδαξε, επίσης, σε διάφορα πανεπιστήμια ως επισκέπτης συγγραφέας. Τιμήθηκε με έξι από τις σημαντικότερες διακρίσεις της Αυστραλίας τόσο για τα αγγλόγλωσσα βιβλία του, όσο και για έναν τόμο που μεταφράστηκε από τις ελληνικές του συλλογές από τον Philip Grundy με τον τίτλο *The Observatory* (Το παρατηρητήριο). Τα τελευταία χρόνια μοιράζει το χρόνο του μεταξύ Λέρου και Μελβούρνης. Δύο νέες συλλογές ποιημάτων του (γραμμένες στα Ελληνικά), δημοσιεύτηκαν πρόσφατα στην Ελλάδα.

Port Bleue, Le Marais, Paris
Fluid acrylic and ink on wood panel,
by Soula Mantalvanos

ΑΣΩΤΟΣ

Φανατικό κουνούπι κι επίμονες ανεδοσιές
επικρατούν απόλυτα στα δειλινά
της μπουνάτσας. Τα βράδια έρχονται νωρίς,
όλο μουρμούρα. Οι μέρες μας
δεν είτανε ποτέ πλούσιες – μα τώρα!

Το βόδι πετσί και κόκαλο
και η γίδα δε φτάνει ούτε για το μωρό.

Γι' αυτό να λάβεις τα μέτρα σου.

Χτες είδανε τον Έρωτα στο παζάρι
αγνώριστο μες στ' αποφόρια, γερασμένο.

Να 'ρθείς φυσικά, αφού τ' αποφάσισες,
μα ό,τι θυμάσαι να το ξεχάσεις.

ΑΣΩΤΟΣ Β'

Χρειάζεται νοικοκυριό και μάτια τέσσερα.

Σου το 'πα κι άλλοτε. Περνάμε
απάνθρωπους καιρούς, ακόμα και οι τράπεζες
θα ζοριστούν, κι έχει πολλούς
που ψάχνουν κιόλας στα παλιά τους τεφτέρια.

Δεν είναι ώρα για δάνεια.

Βολέψου όπως μπορείς. Στα περιθώρια
της αγρυπνίας και του ύπνου τα σύνορα
περιφέρονται ύποπτα σχήματα και σκιές,
κι αν βάνεις τ' αφτί σου κι αφουγκραστείς
στης νύχτας τις ρωγμές θ' ακούσεις ψιθύρους
θανάσιμους. Άκου που σου μιλώ.

Πάρ' τα παιδιά σου και πήγαινε στην εξοχή.

Περάσανε τα χρόνια της σπατάλης.

Από τη σειρά των ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (1963-1983)

Βασιλική Τσολομίτη

– Ρόρρη

Γεννήθηκε στον Κοσμά Κυνουρίας Αρκαδίας το 1946. Αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Θηλέων Σπάρτης το 1964 και λόγω οικογενειακών δυσχερειών στα 18 της χρόνια μετανάστευσε στην Αυστραλία. Χωρίς καμία επιλογή την εποχή εκείνη, εργάστηκε σε διάφορα εργοστάσια και, συγχρόνως, δίδασκε Ελληνικά στα απογευματινά σχολεία του Σίδνεϊ. Παντρεύτηκε τον Κώστα Ρόρρη το 1965 και απέκτησαν 2 αγόρια και 6 εγγόνια. Παρακολούθησε Αγγλικά, Λογιστικά και Computer. Διετέλεσε ενεργό μέλος περισσότερο από 40 χρόνια του Συλλόγου “Πάρνωνας”, βοήθησε τον σύζυγό της στην Παναρκαδική Ομοσπονδία, ενώ πρόσφερε υπηρεσίες και στα πολιτιστικά. Άρχισε να ασχολείται με τη λογοτεχνία το 2004, κερδίζοντας βραβεία Διηγήματος και Πόησης. Είναι μέλος του Ελληνο–Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συλλόγου (Μελβούρνη), της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών Αυστραλίας (Σίδνεϊ) και της Εταιρείας Φίλων Ν. Καζαντζάκη (Σίδνεϊ).

Ιαυτική Λαίλαπα

Τι τάχα περιμένεις; Ήρθε ο καιρός να φύγεις.
Το ξέρω, την ώρα τούτη συλλογιέσαι,
πού θα βρω τη δύναμη να προχωρήσω μπροστά,
αν όλα χαθούν;
Πρέπει να μείνω, να πολεμήσω,
να σώσω τα πάντα γύρω μου.
Θα τα καταφέρω;

Σήμερα η κόλαση μπροστά μου, τα πάντα θα σαρώσει.
Το αισθάνομαι. Μα εγώ εκεί παλεύω.
Αρνούμαι να εγκαταλείψω τις επάλξεις.
Νιώθω αν θα φύγω, θα αφήσω την ψυχή μου πίσω
μαύρη και απανθρακωμένη, μέσα στα χαλάσματα
της συμπαραλιασμένης πια ζωής μου.
Μια φωνή με επιμονή μου φωνάζει. Μη στέκεις,
μπες στης ζωής το μαγικό το ρεύμα.
Τρέξε μακριά, ο καπνός δεν κάνει γνέμα.

Έχει η ζωή σου αξία μπροστά,
μην δίνεις το κορμί σου στα επίγεια αγαθά.

Η φωτιά ρούφηξε το οξυγόνο απ' τα δένδρα,
κι άπλωσε μια μαυρίλα στα κλαδιά.
Πουλιά, τζιτζίκια, ζώα αποτεφρώθηκαν,
και οι μυρωδιές του δάσους εξαφανίστηκαν,
και μετά.... ήρθε η σιγαλιά,
που άφησε ένα πάγο στην καρδιά.

Κάποιο ρολόι στο σκοτάδι
στο απανθρακωμένο σπιτικό,
στέκεται μόνο στον μαυρισμένο τοίχο
και συνεχίζει να χτυπάει σαν τρελό.

Και εσύ, εκεί δίπλα του στέκεσαι βουβός,
χωρίς να δίνεις σημασία,
που συνεχίζει να χτυπάει τα λεπτά,
αψηφώντας την δική σου απελπισία.

Τώρα νιώθεις ότι βρίσκεσαι στον Άδη,
μπροστά στην Δαντική καταστροφή.
Είσαι ένα μονάχο, τσακισμένο, αλλά ζωντανό κορμί
που στέκεται στα συντρίμια και αναπολεί.

Ανησυχείς για τον συγγενή, τον γείτονα,
τον άγνωστο, τον φίλο.
Τι άραγε να έγιναν; Πού τάχατες να είναι;
Μην γίνανε στατιστικές;
Μα.... Ο συγγενής αγκάλιασε τον συγγενή, ο γείτονας τον
γείτονα,
κι ο ξένος προς τον ξένο άπλωσε την αγκαλιά
και γίναν όλοι ένα μπρος στη μεγάλη συμφορά.

Και από όλη αυτή τη λαίλαπα...

Ένα μεγάλο δίδαγμα, βγήκε από τις στάχτες.
Ποτέ δεν πρέπει να χάνουμε του αύριο την ελπίδα.
Γιατί ο κόσμος γύρω μας, τρέχει γοργά κοντά μας
και σταθερά μάς οδηγεί, βγάζοντάς μας στο ξάγναντο,
μπροστά στην χαραυγή.

Και κει πάνω στην οδύνη μας, θωρούμε την ΕΛΠΙΔΑ...

.....

Όταν στην ανθρωπότητα υπάρχει αλληλεγγύη,
με το που της φύσης τα θεριά
ξεχύνονται μπροστά μας,
ξεχνάμε ολότελα τα μίσση μας και τις διαφορές μας,
και η λέξη «συμπαράσταση»
φωλιάζει στην καρδιά μας.

Και όλοι μαζί δενόμαστε με μια φιλία αγνή,
που κανένας όσο και αν θα προσπαθήσει
δεν μπορεί να την γκρεμίσει.

Για τις καταστροφές από τις φωτιές στη Βικτώρια το 2009.

Η επομένη μέρα – Σκίτσο με μολύβι και πένα, του Φρίξου Ιωαννίδη

Θύμιος Χαραλαμπίδης

Γεννήθηκε το 1946, από αγρότες γονείς, δίπλα στο βαθύ μπλε του Ιονίου, πλάι σε μια ομηρική ακτή και κοντά στη γειτονιά της μαγευτικής Νέδας, του μόνου θηλυκού ποταμού της Ελλάδας, στο χωριό Καρυές Μεσσηνίας. Σε ηλικία 9 χρόνων γίνεται εσωτερικός μετανάστης στον Πειραιά και από 12 χρόνων εργάζεται ως καστανάς, λαχειοπώλης, λουστράκος κ.λπ., την ημέρα και παρακολουθεί νυχτερινό Γυμνάσιο.

Εγγράφεται στην Πάντειο, αλλά δεν πάει ποτέ. Το 1967 – περίοδο της ξενόδουλης χούντας – ως στρατιώτης περνάει στρατοδικείο και καταδικάζεται σε 4 μήνες φυλάκιση.

Στην Αυστραλία ήρθε το 1968. Σπούδασε Ελληνική Λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο New England. Καταδικάζει κάθε μορφή δουλείας, διαμαρτύρεται για τις κοινωνικές πράξεις αναληγσίας, γυμνότητας, βίας και πνευματικής τύφλωσης που μεταμορφώνουν τους πολίτες αυτού του κόσμου σε πάροικους και παρεπίδημους πάνω στην πατρίδα γη τους. Ποιήματα και διηγήματά του έχουν βραβευτεί στον αυστραλιανό, ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο. Έργα του: “Απουσίες” (ποίηση, 1967), “Τέφρες και Οδύνες” (διηγήματα, 1968) και “Φωνές” (ποίηση, 1994). Συμμετείχε επίσης σε αρκετές ποιητικές Ανθολογίες. Είναι πρόεδρος του Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών και Συγγραφέων Αυστραλίας.

24 ώρες από τη ζωή ενός ξενιτεμένου

Κουρασμένος από την σκληρή δουλειά της ημέρας και τσακισμένος από την ρουτίνα της ζωής, γυρνώ με βαρύ και αργό βήμα στο σπίτι μου.

Στο νου μου σαν ανεμοστρόβιλος γυρνούν σκέψεις εφιαλτικές, οι οποίες δεν με αφήνουν να ησυχάσω. Διάφορα ερωτήματα, εξίσου εφιαλτικά, με βασανίζουν.

Ποιος με προσμένει στο σπίτι μου; Ποιον θα βρω να συζητήσω και να περάσει η ώρα; Και πλήθος άλλων ερωτημάτων, εξίσου εφιαλτικών. Και σ' όλα αυτά, απάντηση δίδει μια αόριστη απαίσια φωνή και σε τόνο ειρωνικό: Ξένε, κανείς, κανείς δεν υπάρχει για να σε νιώσει και να σε

παρηγορήσει. Όλοι όσοι σε αγαπούν βρίσκονται χιλιόμετρα μακριά σου. Σας χωρίζουν απέραντοι ωκεανοί. Με αυτές τις σκέψεις βρίσκομαι, χωρίς να τα καταλάβω, πεσμένος στο κρεβάτι μου.

Μόνος ανάμεσα σε τέσσερις τοίχους. Προσπαθώ να κοιμηθώ, μα ο ύπνος φεύγει από κοντά μου και οι σκέψεις μου τρέχουν στα άγια χώματα της Πατρίδας μου. Εκεί όπου έκανα τα πρώτα μου βήματα. Τρέχει κοντά στα αγαπημένα μου πρόσωπα. Τους γονείς μου, στ' αδέλφια μου, στους φίλους μου. Σαν κινηματογραφική ταινία προβάλλονται στην οθόνη της μνήμης μου, όλα τα περιστατικά και εκδηλώσεις ζωής 20 ετών.

Χαρές, λύπες, αγάπες, συντροφιές, πανηγύρια, περιπέτειες χωρίς σημασία. Όλα όσα συνέβησαν στην όμορφη, μακρινή πατρίδα μου και που τώρα με δένουν μ' αυτήν. Θυμάμαι τα παιδικά μου χρόνια, το σχολείο, τα παιχνίδια, τις τρέλες. Και αργότερα την πρώτη μου συγκίνηση. Το πρώτο τρελό και άτακτο τικ-τακ της καρδιάς μου.

Και τόσα άλλα δυσάρεστα ή ευχάριστα. Όλα όμως αυτά ανήκουν στο παρελθόν. Και είναι τόσο όμορφο το παρελθόν, εν συγκρίσει με το παρόν. Τώρα ξένος ανάμεσα σε ξένους, άγνωστος μεταξύ αγνώστων. Η ζωή κατάντησε ρουτίνα. Σπίτι-δουλειά, δουλειά-σπίτι. Αυτός είναι ο κύκλος γύρω από τον οποίον είμαι αναγκασμένος να περιστρέφομαι ποιος ξέρει για πόσον καιρό. Ίσως και για όλη μου την ζωή. Και στην σκέψη αυτή ένα ρίγος και μια ανατριχίλα διαπερνούν το κορμί μου.

Τρομάζω κυριολεκτικά και υποφέρω στην σκέψη ότι μπορεί να αφήσω τα κόκαλά μου στο ξένο χώμα. Φοβερό το μαρτύριο και προσπαθώ να απαλλαγώ απ' αυτό. Και η σκληρή μου μοίρα σαν να με λυπήθηκε – μάλλον με ειρωνεύτηκε – απλώνει στην μνήμη μου ένα λευκό πέταλο. Ο ύπνος ήλθε για να με ξεκουράσει...

Η ώρα είναι 5 το πρωί όταν ανοίγω και πάλι τα μάτια μου. Για μια στιγμή θαρρώ πως βρίσκομαι στην Ελλάδα. Αλλά, αλίμονο! Οι ωραιές, φανταστικές παραστάσεις γύρω από το περιβάλλον και την ζωή της αγαπημένης μου πατρίδας παραχωρούν την θέση τους στην πραγματικότητα. Στην σκληρή πραγματικότητα της ξενιτιάς, της Αυστραλίας. Το γλυκό όνειρο έσβησε αφήνοντάς με και πάλι στις θλιβερές μου σκέψεις. Δύο χρόνια αυτές οι σκέψεις με καταδιώκουν σαν Ερινύες. Δύο χρόνια από τότε που εγκατέλειψα για μια καλύτερη μοίρα την όμορφη, φτωχή μου πατρίδα, την μικρή, τιμημένη Ελλάδα, ένα θλιβερό πρωινό του Οκτώβρη. Θεέ μου, δώσε μου κουράγιο, δύναμη και ελπίδα.

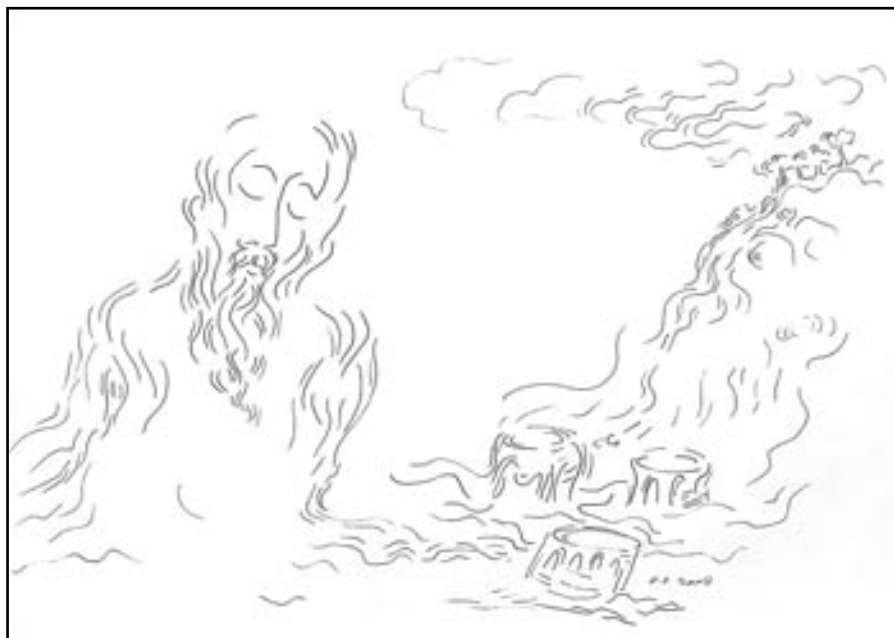
Λίγες λέξεις που φεύγουν από τα χείλη μου για τον ουρανό. Στείλε Θεέ, παντοδύναμε, τον άγγελό σου, να με βάλει στα φτερά του και να πετάξω σαν Δαίδαλος, πάνω από την πατρίδα μου. Πάνω από τα βουνά και τα

γαλανά νερά της. Και τότε; Ας πεθάνω κι ας με σκεπάσει το ελαφρό της χώμα. Μόνο να ξαναβρεθώ για λίγο κοντά της και να περπατήσω στα δρομάκια και στις λαγκαδιές όπως περπατούσα στα 16 μου χρόνια, τότε με τους φίλους μου και τότε με την αγαπημένη μου.

Αλήθεια; Τι κάνει αυτή; Παντρεύτηκε; Ή μήπως με περιμένει ακόμα; Με θυμάται; Με αγαπά; Περιμένει μήπως να γυρίσω κοντά της; Και οι φίλοι μου; Τι κάνουν, με θυμούνται; Οι γονείς μου; Οι συγγενείς μου; Είναι καλά; Θα προλάβω να τους ξαναδώ; Και όμως σ' όλα αυτά τα ερωτήματα δεν μπορώ να δώσω απάντηση. Αφήνω να απαντήσει σ' αυτά ο Μεγαλοδύναμος κι εγώ ψυχικά κουρασμένος, με μικρή, αλλά δυνατή, σπίθα ελπίδας μέσα στην στάχτη του ψυχικού μου κόσμου, ξεκινώ για την δουλειά μου.

Δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στο περιοδικό "Ελληνίς" στις 9 Οκτώβρη 1970, τη χρονιά που ιδρύθηκε ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος και γι' αυτό το διάλεξα. Είναι μια από τις πολλές συνεργασίες μου με το περιοδικό "Ελληνίς" εκείνης της εποχής.

Όνειρο - Σκίτσο με πέννα, του Φρίξου Ιωαννίδη

Αλήστου Μνήμης

Ομογενείς λογοτέχνες και συγγραφείς

Ως ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς τους στα ελληνικά Γράμματα, ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος αναφέρεται σε έντεκα αείμνηστους λογοτέχνες και συγγραφείς, για τη ζωή, τις δραστηριότητες και το έργο των οποίων έχει επαρκή στοιχεία, ώστε να δοθεί μια σφαιρική εικόνα για την ιδιάζουσα συμβολή του καθενός στον ζωτικό αυτό χώρο της ελληνικής παροικίας.

Αλέκος Δούκας (1900-1962)

Ο Αλέκος Δούκας γεννήθηκε το 1900 στα Μοσχονήσια της Μικράς Ασίας, απέναντι από το Αϊβαλί (Κυδωνιές). Οι διωγμοί της Ελλήνων της Δυτικής Μικράς Ασίας κατά τη διάρκεια του 1914 ανάγκασαν την οικογένειά του να καταφύγει, αρχικά, στη Μυτιλήνη και, στη συνέχεια, στη Θεσσαλονίκη.

Το 1919, μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, επέστρεψαν στα Μοσχονήσια, όταν όμως λίγους μήνες αργότερα ξέσπασε ο Μικρασιατικός Πόλεμος, ο Αλέκος Δούκας κατατάχθηκε εθελοντής στον ελληνικό στρατό, πήρε μέρος στις πολεμικές επιχειρήσεις και τραυματίστηκε δύο φορές.

Το 1927 μετανάστευσε στην Αυστραλία, όπου τα πρώτα χρόνια εργάστηκε σε εποχιακές εργασίες στην ύπαιθρο. Το 1932 επέστρεψε στην Ελλάδα, αλλά μετά από ένα χρόνο επέστρεψε εκ νέου. Το 1937 έφερε στην Αυστραλία τη μητέρα του και την οικογένεια της αδελφής του και όλοι εγκαταστάθηκαν στη Μελβούρνη. Το 1962 σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα στη Μελβούρνη, καθώς επέστρεφε από διαδήλωση για την ειρήνη.

Ο Αλέκος Δούκας έκανε την εμφάνισή του στα ελληνικά γράμματα από νεαρή ηλικία. Στη Μελβούρνη συνεργάστηκε με την εφημερίδα «Νέος Κόσμος» από τα πρώτα χρόνια της έκδοσής της. Υπήρξε σημαντικός στέλεχος του Εργατικού Συνδέσμου «Δημόκριτος» και του Πανελλήνιου Συλλόγου «Ορφεύς».

Μετέφρασε στην ελληνική γλώσσα λογοτεχνήματα από τα ρωσική, τουρκικά, γαλλικά, κινέζικα και αγγλικά. Έργα του δημοσιεύθηκαν σε ελληνικές εφημερίδες και περιοδικά της Αυστραλίας και της Ελλάδας.

Εξέδωσε τα βιβλία «Στην πάλη – στα νιάτα», Coronation Press, Μελβούρνη 1953 και «Κάτω από ξένους ουρανούς (μεταθανάτια έκδοση) Australian Greek Publications, Μελβούρνη 1963.

«Όχι. Στο Πελέτ Κιόι κείνη την εποχή κι οι μικροί κι οι μεγάλοι, και κείνοι που προσκυνούσαν τον Μωχάμετ και κείνοι που λάτρευαν το Χριστό, δείχνανε ο ένας στον άλλο γυμνή την ψυχή τους». («Στην πάλη – στα νιάτα», σ. 35).

Κώστας Μαλαξός–Αλεξάντερ (1902-1973)

Ο Κώστας Μαλαξός-Αλεξάντερ γεννήθηκε το 1902 από γονείς Καστελλορίζιους στη μικρή πόλη Φοίνικας της Μικράς Ασίας.

Το 1911, όταν ο Κώστας ήταν μόλις 9 ετών, ο πατέρας του, πιστεύοντας ότι θα ξεσπούσε πόλεμος μεταξύ της Τουρκίας και της Ελλάδας, τον έστειλε με έναν αδερφό του 11 ετών στην Πέρθη της Δυτικής Αυστραλίας, κοντά στον καπνοβιομήχανο θείο τους Πέτρο Μιχελίδη.

Ο μικρός Κώστας την ημέρα δούλευε και το βράδυ πήγαινε στο σχολείο. Στις αρχές του 1930 γράφτηκε στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αυστραλίας, όπου σπούδασε Φιλοσοφία, Αρχαία Ελληνικά, Γαλλικά και Ιταλικά, αποφοιτώντας με το πτυχίο Bachelor of Arts (Honours).

Για λίγα χρόνια δίδαξε ως καθηγητής σε γυμνάσια της Δυτικής Αυστραλίας και της Μελβούρνης. Κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου υπηρέτησε στον αυστραλιανό στρατό ως διερμηνέας.

Μετά τη λήξη του πολέμου πήγε στην Ελλάδα και δίδαξε την αγγλική γλώσσα στις στρατιωτικές σχολές Ευελπίδων, Ικάρων και Ναυτικών Δοκίμων. Από την Ελλάδα ταξίδεψε στις Η.Π.Α., τον Καναδά και την Ευρώπη. Το 1963 επέστρεψε στη Μελβούρνη.

Γνωρίστηκε με ομογενείς λογοτέχνες και το 1963 ίδρυσαν το Σύλλογο Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλιανής Συμπολιτείας (ΣΕΛΑΣ).

Έγραψε ποίηση και πεζογραφία στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Ποιήματά του δημοσιεύτηκαν σε ελληνικές εφημερίδες και περιοδικά

*Σκίτσο του Κώστα Μαλαξού
από τον Νίκο Νινολάκη*

της Αυστραλίας, και πεζογραφήματα, ποιήματα και άρθρα στην αγγλική γλώσσα σε περιοδικά της Αυστραλίας και της Αγγλίας. Μεγάλο μέρος του έργου του παραμένει αδημοσίευτο.

Εξέδωσε τα έργα «Whisperings in the Twilight», Αθήνα 1957 και «Στενάγματα στην καταχνιά» (με επιμέλεια και πρόλογο Νίκου Νικολάκη) Μελβούρνη 1965.

Στο Καστελλόριζο

Στη θύμησι της καταχνιάς σε βλέπω
Σαν άστρο μακρινό θα τρεμοσβήνης!
Αχ! Πώς σε παίδεψε του χρόνου η απονιά!
Με κούρασι τα μάτια μισοκλείνεις
Σαν νάθελες να κοιμηθής παντοτεινά.

Στ' αδεια σου σπίτια τραγουδά ο άνεμος
Το μοιρολόγι φτώχειας, γύμνιας, μοναξιάς.
Σ' άφησαν τα παιδιά σου γι' άλλους τόπους
Σαν στη ζωή τα όνειρα μιανής καρδιάς
Για να θαφτούν στο δάκρυ και σε κόπους.

Στο σύθαμπο παλιών χαρών σε βλέπω
Νησί μου όμορφο, νησάκι των γονιών μου
Και στην υπόκρουσι του φλοίσβου τ' ορφανού
Με της ψυχής τ' αυτή και τον βαθύ καημό μου
Ακούω λαλιές του τραγουδιού σου του τρανού.

Νησί μου όμορφο, νησάκι των γονιών μου
Κουράσθηκε κι εγέραςες μαζί μου
Σαν άστρου της αυγής το φως σου σβήνει
Και σαν του κόσμου την αγάπη στην ψυχή μου
Προσμένοντας τον Ήλιο που λαμπρίνει.

Από τη συλλογή "Στενάγματα στην καταχνιά", Μελβούρνη, 1965, σελ. 7. Δημοσιεύτηκε στο "Νέο Κόσμο" στις 18 Οκτωβρίου 1965, σελ. 8.

Νίκος Νινολάκης (1923-1982)

Ο Νίκος Νινολάκης γεννήθηκε στη Χρυσοπηγή Χανίων το 1923. Το 1941, όταν ήταν ακόμα μαθητής Γυμνασίου στα Χανιά, συνελήφθη από τους Γερμανούς, κλείστηκε στις φυλακές Αγίας και κατόπιν Αγίων Αποστόλων, από τις οποίες κατόρθωσε να δραπετεύσει.

Το 1956 μετανάστευσε στην Αυστραλία και εγκαταστάθηκε στη Μελβούρνη, όπου εργάστηκε σε διάφορα εργοστάσια, σε ελληνική βιοτεχνία χρυσοχοΐας, ενώ για ένα διάστημα είχε δικό του εμπορικό κατάστημα σε κεντρικό δρόμο της Μελβούρνης.

Επιδόθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία στην ελληνική λογοτεχνία, καλλιεργώντας με την ίδια επιτυχία έμμετρο και πεζό λόγο.

Μέλος του Συλλόγου Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλιανής Συμπολιτείας (ΣΕΛΑΣ), του οποίου υπήρξε αντιπρόεδρος και μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού Αντίποδες.

Διηγήματα και ποιήματα του Ν. Νικολάκη απέσπασαν πρώτα βραβεία σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς στη Μελβούρνη και το Σίδνεϊ, ενώ το ποίημά του «Αιγαίο», μελοποιημένο από τον αείμνηστο μουσικό Κώστα Τσικαδέρη, πήρε το πρώτο βραβείο στο Φεστιβάλ Ελληνικού Τραγουδιού της Ελληνικής Εβδομάδας το 1981. Ποιήματα και διηγήματα του Ν. Νικολάκη δημοσιεύθηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά της Αυστραλίας και της Ελλάδας.

Τον Μάιο του 1967 συστάθηκε στη Μελβούρνη η Επιτροπή Αποκατάστασης της Δημοκρατίας στην Ελλάδα, της οποίας ο Νινολάκης ήταν ιδρυτικό μέλος.

Ταλαιπωρήθηκε από προβλήματα υγείας στα τελευταία χρόνια της ζωής του και ο άνθρωπος αυτός των γραμμάτων μόνο με ισχυρή ισχύος μεγεθυντικό φακό μπορούσε να διαβάσει. Απεβίωσε το 1982 στη Μελβούρνη και η σωρός του μεταφέρθηκε στην αγαπημένη του Κρήτη.

Εξέδωσε τα βιβλία «Ο Αβασίλευτος Ήλιος» ΗΛΙΟΣ, πεζογράφημα. Μελβούρνη 1963 (όπου περιλαμβάνεται το βραβευμένο διήγημα «Εγώ, ο Οδυσσεάς του καιρού μου») και «Έφριξεν η Γη», Μελβούρνη 1967 (αντιχουντική ποιητική συλλογή). Το 1986 κυκλοφόρησε στην Αθήνα (εκδ. «Πύρινος Κόσμος») σε επιμέλεια Χρήστου Ν. Φίφη, με εκτενή σχόλια για τη ζωή και το λογοτεχνικό έργο του Νίκου Νικολάκη το βιβλίο «Ο Αργοναύτης του Νότου (τα ποιήματα)».

Ο Υπάρχων

Αόριστος ονειρικός φόβος
σε κόσμο μακρινό κυριεύει την ψυχή μου
και με παρασύρει, θολός χείμαρρος
στη θάλασσα των ατέλειωτων αποχωρισμών!
'Ό,τι αγάπησα με εγκαταλείπει
κι η φωνή μου πλανάται οδυρόμενη
στη χώρα των ακέφαλων πτωμάτων.
Μακρινοί γόοι, για χαμένες ευτυχίες
που ποτέ δε θα γυρίσουν
ραγίζουν τις αδύναμες καρδιές των Αγγέλων.
Λυγμοί και ανέκφραστη μυστική θλίψη
φουντώνει στις κορφές των καλαμιών της λίμνης,
που σκεπάζει με γκρίζα σιγή επιθυμίες Αιώνων...
Ολούθε γέλια ηχηρά.
Και ένα κίτρινο μάταιο φως
σαν άρρωστος Ήλιος
ψυχανεμίζει μέσα μου το φόβο
ότι δεν υπάρχει ελπίδα...
Και οι άνθρωποι, μακρινές αλλοτινές σκιές.
Λουλούδια του αγρού χωρίς σπόρο,
που τ' αρνήθηκε η Άνοιξη!
ρευστές πήλινες μορφές
ζεμένες στο άρμα της ανυπαρξίας
καταποντίζονται ασταμάτητα
στη σιωπή και στον Έρεβο!
Κυκλικό ραγισμένο Καστρότοιχο
όπου εγκλωβισμένα τρίζουν
τα κόκαλα των άλλοτε ισχυρών
και κονιορτοποιούνται
σε δύσσομα νέφαλα τεράτων..
Και το όλο τίποτα!
Σφαιρικό
άβαρο
άχρωμο
άπιαστο...
που χωράει το Σύμπαν ως πέρα
από τα πέρατα των περάτων του ύπνου...
Διαλύθηκε, με μιας!
Είχε φανεί
Ο Υπάρχων!!!

Κώστας Γιαμιαδάκης (1905-1983)

Ο Κώστας Γιαμιαδάκης γεννήθηκε στα Αλάτσατα Μικράς Ασίας.

Νεαρός ακόμη γνώρισε δύο διωγμούς, τον πρώτο το 1914 και το δεύτερο και οριστικό το 1922, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Αποφοίτησε ως δάσκαλος από το Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης Αθηνών το 1927. Την περίοδο 1927–1945 υπηρέτησε στη Λήμνο και τιμήθηκε με το παιδαγωγικό γέρας. Το 1939, ύστερα από εξετάσεις, πέτυχε δίχρονη παιδαγωγική μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, την οποία

αποπεράτωσε το 1946 (λόγω του πολέμου).

Εργάστηκε για ένα χρόνο στο Αμερικανικό Κολλέγιο Αθηνών και από το 1948 για 13 μήνες στα αναμορφωτικά σχολεία εξορίας Ικαρίας και Μακρονήσου. Στο τέλος αυτής της περιόδου έχασε τη θέση του δασκάλου και για δύο χρόνια έμεινε άνεργος.

Το 1951 μετανάστευσε με την οικογένειά του στην Αυστραλία, όπου τα πρώτα χρόνια εργάστηκε στους σιδηροδρόμους, σε εργοστάσια, αλλά και ως δάσκαλος.

Το 1964 εγκαταστάθηκε στη Μελβούρνη, όπου εργάστηκε σε απογευματινά σχολεία της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Μελβούρνης και Βικτώριας. Το 1967 προσελήφθη ως βοηθός γραμματέα στην Κοινότητα και το 1970 ανέλαβε καθήκοντα οργανωτικού γραμματέα. Για ένα διάστημα τού είχε ανατεθεί η διεύθυνση των Κοινοτικών σχολείων. Η επιστημονική του συνέπεια, όμως, δεν του επέτρεψε να συμβιβαστεί με την επικρατούσα τότε αντίληψη διοίκησης της Κοινότητας και παραιτήθηκε από τα καθήκοντά του και από τη θέση του δασκάλου, λόγω της εισαγωγής ακατάλληλων, κατά την άποψή του, σχολικών βιβλίων. Απέφυγε να δημιουργήσει ιδιωτικό σχολείο για λόγους αρχής και από σεβασμό στους κοινοτικούς θεσμούς.

Εκτενής η αρθρογραφία του στις ελληνικές εφημερίδες και περιοδικά της Μελβούρνης, όπου εξέφραζε ευθαρσώς τις απόψεις του σε εκπαιδευτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και γλωσσολογικά θέματα.

Μέλος του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου και επί σειρά ετών μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, που συχνά συνεδρίαζε στο σπίτι του.

Το 1980 εξέδωσε το βιβλίο «Όψεις και Απόψεις από τη ζωή της Ελληνικής Παροικίας Μελβούρνης». Πέθανε στη Μελβούρνη το 1983.

Γλώσσα το σωσίβιο

Η γλώσσα δεν αποτελεί μόνο το εκφραστικό μέσο ενός λαού. Είναι και η συνισταμένη του εθνισμού του.

Για τον Ελληνισμό της Διασποράς που ζει έξω, μακριά από τη θαλπωρή της μητέρας Ελλάδας, είναι το σωσίβιο. Η σανίδα σωτηρίας στη φουρτουνιασμένη και άξενη θάλασσα της άλλης χώρας, όπου σα ναυαγός θαλασσοδέρνεται, ο άμοιρος μετανάστης. Σ' αυτήν, την εθνική του γλώσσα ακουμπά όλες τις ελπίδες για επιβίωσή του. Γι' αυτό τη φυλάει και την φροντίζει σαν «κόρη» οφθαλμού.

{...} Περιφρούρηση λοιπόν, της μητρικής, της ελληνικής μας γλώσσας, η οποία είναι ο φρουρός και ο συνεχιστής της ελληνικής μας παράδοσης, της ελληνικής μας ταυτότητας, του εθνισμού μας.

(Από το βιβλίο των «Όψεις και Απόψεις», Μελβούρνη 1980)

Αλέκος Αγγελίδης (1927-1993)

Γεννήθηκε στο Κίτρος Πιερίας όπου και τελείωσε το Δημοτικό. Τελείωσε το Γυμνάσιο στην Κατερίνη. Φοίτησε στην Πάντειο. Ήρθε στην Αυστραλία με τη σύζυγό του Δήμητρα και απέκτησαν δύο γιους, τους Νίκο και Βασίλη. Από τα μαθητικά του χρόνια άρχισε τα φροντιστήρια σε συμμαθητές του, αλλά και σε μαθητές ανώτερων τάξεων και τότε εξέδωσε τα πρώτα του βοηθήματα Φυσικοχημείας και Μαθηματικών. Συνέχισε με τα φροντιστήριά του για εισαγωγικές εξετάσεις σε Πανεπιστήμια μέχρι τον ερχομό του στην Αυστραλία.

Έγραψε 22 βιβλία ποικίλου περιεχομένου, πληθώρα άλλων εργασιών και άρθρων καθώς και το δίτομο ιστορικό βιβλίο «Αναδρομή στην Ιστορία της Μακεδονίας». Επίσης, το τεχνικό του βιβλίο «Ξύλινη Σκεπή. Κοπή και Συναρμολόγηση» εισήχθη από τον ΕΟΜΕΧ ως διδακτική ύλη σε Πολυτεχνεία και Τεχνικές Σχολές. Πήρε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από τις ΗΠΑ για τον Τριχοτόμο, τον Πεντοτόμο γωνίας και άλλες εφευρέσεις. Στην ιδιαίτερη πατρίδα του μετά το θάνατό του η οδός Αγίου Κωνσταντίνου μετονομάσθηκε σε οδό Αλέκου Αγγελίδη. Στη θέση «Λουλούδια» του αγροκτήματος Κίτρος, όπου υπέδειξε ο ίδιος, έγιναν ανασκαφές και βρέθηκε μεγάλος Βυζαντινός ναός, χτισμένος πάνω σε αρχαία ερείπια. Ως συνήθως, δεν συνεχίστηκαν περαιτέρω. Όταν είχε πλησιάσει ο θάνατός του έλεγε: «Δεν λυπάμαι που θα πεθάνω, αλλά έχω πολλή δουλειά ακόμη». Πέθανε το 1993 σε ηλικία 66 χρόνων.

Το μνῆμα μου

Διαβάτη που περαστικός το μνῆμα μου αντικρίζεις
και το θωρείς στοχαστικός, με δέος το ατενίζεις,
στάσου και σκέψου μια στιγμή και κρίνε τη ζωή σου
και δεσ απ' τα εγκόσμια σαν τι παίρνεις μαζί σου.

Όσο μπροστά του στέκεσαι την ανθρωπιά αγγίζεις,
μα σαν τα νώτα του διαβείς, την πλάτη τής γυρίζεις.
Μ' αυτό που τώρα ένιωσες, αγάπη και συμπόνια,
κράτα το, σφίξτο στην καρδιά στα υπόλοιπά σου χρόνια.
Βγες πια απ' το απύθμενο της ύλης σου το έλος.
Ζήσε μ' αγάπη κι ανθρωπιά, γιατί ιδού το τέλος.

Σάββας Ζουμής (1925-2000)

Ο Σάββας Ζουμής γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1925, από πατέρα Έλληνα από την Πάρο και μητέρα Ιταλίδα. Μετανάστευσε στην Αυστραλία το 1955. Ήταν από τα ιδρυτικά μέλη του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης και Βικτωρίας, χρημάτισε δε και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Το 1996 απέκτησε το Πτυχίο Ελληνικής και Ιταλικής Φιλολογίας από το Πανεπιστήμιο Monash. Με την ποίηση ασχολήθηκε από το 1972 πάντα με έμμετρο στίχο και νοσταλγικό, κοινωνικό και σατιρικό περιεχόμενο. Συχνά έγραφε με δεύτερο επώνυμο ή με το ψευδώνυμο Παριανός. Ποιήματά του δημοσιεύθηκαν σε λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες. Το 1983 εξέδωσε την ποιητική συλλογή «Της Ψυχής τ' Αναβλυτήρι», με επαυξημένη επανέκδοση το 1985. Ποιήματά του συμπεριλήφθηκαν στην Ανθολογία «Ποιητικές Ωρες», που εκδόθηκε το 1998, καθώς και στην Ανθολογία Σονέτου πρώτο βιβλίο 2001 και δεύτερο βιβλίο 2002. Ο Σάββας έγραφε σονέτο και μαζί με τους φίλους Γ. Λιάσκο, Γ. Κατσαρά, Β. Μύρωνα και Α. Τριανταφυλλόπουλο εξέδωσαν την πρώτη «Σύμπλευση - Σονέτο» το 1998. Οι φίλοι του συμπεριέλαβαν τον Σάββα στις εκδόσεις της «Σύμπλευσης» 2001 και 2002. Η Σύμπλευση II είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Σάββα, αφού ο ίδιος εγκατέλειψε τα εγκόσμια στις 13 Οκτωβρίου 2000.

Αξέχαστη παρέα

Νοσταλγώ κάποια παρέα πούφαγα ψωμί κι αλάτι
απ' τα χρόνια του θρανίου πούταν η ζωή ραχάτι.
Τι καλά τα χρόνια κείνα, πόσα άξιζ' η φιλία,
ζούσαμ' όλοι σαν αδέλφια δεν μας σκιάζαν μεγαλεία.

Μα μας χώρισε μια μέρα του πολέμου η αντάρα
που κορμιά δεν λογαριάζει και Θεού είναι κατάρα.
Έτσι σκόρπισ' η παρέα μέσ' του πόλεμου τη βράση
διάλεξε και πήρε φίλους που για πάντα έχω χάσει.

Και σαν ήλθε η ειρήνη, ξανασμίξαμε και πάλι
κι είχαμε τόσα να πούμε που γεμίσαμε τσουβάλια.
Ξαναρχίσαμε σαν πρώτα στα παλιά γνωστά μας πόστα
με τον Γιώργο, τον Μιχάλη, τον Αργύρη και τον Κώστα.

Πόσο διαφορετική αλήθεια ήταν τότε η ζωή μας
απ' τους κόπους της ημέρας εξαλάφρωνε η ψυχή μας.
Μια βολτίτσα με τους φίλους, μια ωρίτσα εδώ κι εκεί
μια μπυρίτσα, ένα ούζο ή καφέ γλυκύ βαρύ.

Σερβιανά μέσα στο νου μου χρόνια εδώ στη ξενιτειά
έσβυσαν τα βήματά της, χάθηκαν μέσα στη νυχτιά.
Κι έμειν' η ψυχή μου άδεια απ' το φιλικό το χάδι
που το κέρναγε η παρέα στη ζωή μου κάθε βράδυ.

Αριστείδης Παραδείσης (1923-2005)

Ο Αριστείδης Παραδείσης γεννήθηκε στην Τσίφου (Γιαντάι) της Σαντούνγκ της Κίνας, στις 14 Ιουλίου 1923. Η εκπαίδευσή του ήταν στην αγγλική γλώσσα, στο China Inland Mission School της Τσίφου. Από το 1932 φοίτησε στο St. Joan of Arch's College και στο St. Francis Xavier's College στη Σαγκάη. Στο διάστημα 1940-1943 σπούδασε Οικονομικά και Νομικά στο γαλλόφωνο Πανεπιστήμιο της Σαγκάης L' Aurora. Το διάστημα 1947-1949 διδάξε στα βρετανικά σχολεία της Αλεξάνδρειας και του Πορτ Σάιντ της Αιγύπτου.

Το 1949 μετανάστευσε στην Αυστραλία και δίδαξε αγγλικά και γαλλικά στην Τασμανία και τη Μελβούρνη. Ταυτόχρονα, συνέχισε και τις πανεπιστημιακές του σπουδές στο

Πανεπιστήμιο Λονδίνου, με αλληλογραφία και αργότερα στο Πανεπιστήμιο Μελβούρνης, από όπου αποφοίτησε με B.A. Honours 1958, M.A. Honours 1960, και Ph.D. στη γαλλική Λογοτεχνία, 1965. Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο La Trobe ως Lecturer και Senior Lecturer (1967-1985).

Έγραψε ποιήματα, διηγήματα και μυθιστορήματα στην αγγλική, γαλλική, ισπανική καθώς και ελληνική γλώσσα. Μέλος του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου. Απεβίωσε στη Μελβούρνη στις 23 Δεκεμβρίου 2005.

Έργα του: Studies on the Origins of Balzac's Humour and Satire (1971), A Tree at the Gate: Poems (1980), The City of The Tree (A series of poems) (1983), The Bing Book of Verse (1994), El Espejo Encantado (The Enchanted Mirror) Poems in Spanish with English parallel text (1995), Dragonsleep – A novel published in New York by Vantage Press, Inc. La Harpe Qui Resonne (The Echoing Harp) with English parallel text, τα Φύλλα nov Ψιθυρίζουν (The Whispering Leaves) with English parallel text (1996), Pale Shadow On The Road (various poems), The Balzac Stories: From Paris to Parramatta and other tales (1998), The Shanghai Chronicles – The Day After Pearl Harbor and Other Stories.

Οι ψηλές ακτίνες

λένε πως για μερικούς ποιητές
ο θάνατος ζει στον ουρανό
προφητευόμενος πέταξε στον Αισχύλο
του ποιητή το κεφάλι που άστραφτε
και που είχε νοιώσει τους σπασμούς
ενενήντα θεατρικών έργων
έγινε φαλακρή πέτρα κάτω από
τα θαυματοουργά μάτια του νικηφόρου αετού
ανυπόμονος να τσακίσει τη ζωή
χελώνα που πετούσε στα νύχια του
και στην Κίνα το λυρικό ποτάμι του Λι Πο
είχε ορμήσει μέχρι την εκβολή του σχεδόν
όταν ο ποιητής το ήπιε όλο
μαζί με το φεγγάρι που χόρευε
αλλά σαν όλους μας
απλώς άπλωνε το χέρι
για να πιάσει τις ψηλές ακτίνες
που παρακολουθούν το ποτάμι έως τη θάλασσα.

Λεωνίδας Ριζκάλλα (1917 – 2006)

Ο Λεωνίδας Ριζκάλλα γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, γόνος ελληνικής οικογένειας, οι πρόγονοι της οποίας πήγαιναν πίσω στον 18^ο αιώνα.

Λόγω των διαζουσών συνθηκών που επικρατούσαν στην Αίγυπτο την περίοδο εκείνη, οι πρόγονοί του άλλαξαν το επίθετό τους από Θεοδώρου στο αντίστοιχο στην αραβική γλώσσα Ριζκάλλα.

Στους ελληνικούς κύκλους της Αλεξάνδρειας ο Λ. Ριζκάλλα ήταν γνωστός ως «ο δάσκαλος», καθότι ως βαθύς γνώστης της αραβικής γλώσσας, αλλά και διακεκριμένος αιγυπτιολόγος, είχε διδάξει γενιές ολόκληρες ελληνόπουλων της Αλεξάνδρειας, αλλά και στελέχη των Διπλωματικών Αρχών της Ελλάδας στην Αλεξάνδρεια, την αραβική γλώσσα και τον αιγυπτιακό πολιτισμό. Για μεταφράσεις επισήμων εγγράφων από την ελληνική στην αραβική γλώσσα, και αντιστρόφως, το Ελληνικό Προξενείο κατέφευγε στις υπηρεσίες του Λ. Ριζκάλλα.

Το 1966 ο Λεωνίδας, η σύζυγός του Μαίρη, και ο γιος τους Αλέξανδρος μετανάστευσαν στην Αυστραλία και εγκαταστάθηκαν στη Μελβούρνη. Γλωσσομαθής καθώς ήταν, ο Λεωνίδας δίδαξε Γαλλικά σε δημόσια σχολεία της Μελβούρνης.

Ο Λεωνίδας Ριζκάλλα, πάντα με τη σύζυγό του Μαίρη στο πλευρό του, δεν έλειπε ποτέ από τις εκδηλώσεις του Πολιτιστικού Συνδέσμου. Ευπροσήγορος, καλοσυνάτος, με το χαμόγελο στα χείλη, ήταν ο προσφιλής πρεσβύτερος της παρέας.

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος, εις αναγνώριση των πολλαπλών υπηρεσιών του ζεύγους Λεωνίδα και Μαίρης Ριζκάλλα, το 2003 τον τίμησε με ιδιαίτερη μνεία.

Misquoted Quotations

We often hear the saying “Beware of Greeks bearing gifts”, which is spoken when an unexpected gift is offered by someone, especially if the giver happens to be Greek.

Usually it is not the receiver who quotes the saying, but a third person, either jokingly, or hinting that there is an alternative motive. Most of the time sayings and proverbs are quoted without knowing their origin. Besides, sometimes they are misquoted or used in the wrong way. The above quotation is a good example of misquoting.

The saying refers to a scene in Homer's "Iliad", in which the epic poet Homer narrates the war between the Greeks and the Trojans.

After a ten year siege, the Greeks were still unable to take the city of Troy. Odysseus, one of the Greek heroes, and renowned for his cunning, thought of the following way to enter the city. He had the Greeks build a huge wooden horse, and told the Trojans it was a gift to goddess Athena, who was worshipped by the Greeks as well as the Trojans. Then the Greeks pretended that they were sailing away.

The Trojans took the horse into the city with joy and celebrations. Late into the night, when the Trojans went to their homes, the Greek soldiers who were hidden inside the horse, got out and opened the gates of the city. The Greek army, which in the meantime had returned to their former positions, entered the city, which they sacked.

The quotation in question comes from the following verse of the epic poem "Aeneid", composed by the Roman poet Virgil or Virgil (70-19 B.C.): "Timeo Danaos et dona ferentes", which translates as follows "Fear the Greeks when they bear gifts". Danaos in Latin is another word for Greeks.

It is thus apparent that the quotation as used is not an accurate translation of the original Latin verse.

Γιάννης Κατσαράς (1937-2009)

Ο Γιάννης Κατσαράς γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια τον Οκτώβριο του 1937. Η καταγωγή των γονέων του ήταν από τη Σύμη και την Λήμνο. Στην Αλεξάνδρεια τελείωσε το ελληνικό γυμνάσιο το 1955. Φοίτησε για ένα χρόνο στην Ανωτάτη Εμπορική Σχολή Θεσσαλονίκης. Το 1957, για οικογενειακούς λόγους επέστρεψε στην Αλεξάνδρεια, όπου φοίτησε στο St George Commercial College. Πήρε το πτυχίο του το 1959. Το 1965 μετανάστευσε οικογενειακώς στην Αυστραλία και τον επόμενο χρόνο μετέβη στην Κύπρο όπου εργάστηκε ως διευθυντής ξενοδοχείου στη Λεμεσό. Από το 1968 εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Μεμβούρνη.

Με την λογοτεχνία ασχολήθηκε από τα νεανικά του χρόνια, δημοσιεύοντας κατά καιρούς ποιήματά του σε εφημερίδες της Ελλάδας και της Κύπρου. Στην Αυστραλία, τα τελευταία χρόνια δημοσιεύτηκαν ποιήματά του και άρθρα σε εφημερίδες και στα περιοδικά "Αντίποδες"

και "Ο Λόγος". Το 1992 εκλέχθηκε μέλος του Δ.Σ. του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης και από το 199 μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών και Συγγραφέων Αυστραλίας. Ποιήματά του απέσπασαν βραβεία σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς. Το 1996 συμμετείχε στην έκδοση της ποιητικής συλλογής «Τετραλογία» με άλλους τρεις λογοτέχνες. Συνεργάστηκε με τον λογοτέχνη Γ. Λιάσκο για την επιμέλεια της Ανθολογίας «Ποιητικές Ώρες - Ελληνική Ποίηση στην Αυστραλία» (1998). Συμμετείχε με άλλους λογοτέχνες στην "Σύμπλευση Ι" (1998), "Σύμπλευση ΙΙ" (2001) και "Σύμπλευση ΙΙΙ" (2003) - όλες από τις εκδόσεις "Υδροχόος" - στις Ανθολογίες Σονέτου 1, 2 και 3, (2001, 2002 και 2003 αντίστοιχα) καθώς και στην ανθολόγηση του Κ. Αθανασίου «Ελληνο-Αυστραλοί Λογοτέχνες της Μελβούρνης», Big Tree Publ., Μελβούρνη 2008. Πέθανε στη Μελβούρνη τον Ιούνιο του 2009.

Η γωνιά

Σ' εκείνη τη γωνιά του δωματίου
καμπάνιζαν σήμαντρα
κι έπαλλε η καρδιά,
εκείνη η γωνιά
αγκάλιασε το μεγαλείο της φυλής μου
και στον κόρφο της κλείνει την πληρότητα.

- ματόπετρα στον τοίχο το ταψί
πάνω σ' ένα σεντούκι το κανίσκι
κοντά σ' ένα πιθάρι,
ένα λιθάρι σμιλεμένο στρογγυλό
και στο παράθυρο του τόπου μου τ' άπλετο φως
περήφανα λαμπρύνει έν' ακρογιάλι -.

Καμάρωνα εκείνη τη γωνιά
με τα απλά στολίδια
που φορούσε
μακάρια εκείνη η γωνιά
που κλείνει,
απ' άκρη σ' άκρη την Ελλάδα.

Ευθύμιος Κοντός (1916 - 2002)

Ο Ευθύμιος Κοντός γεννήθηκε στο χωριό Δίβρη, της επαρχίας Δελβίνου της Β. Ηπείρου, όπου τελείωσε το σχολείο. Το 1930 μετανάστευσε οικογενειακώς στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Παρακολούθησε Μηχανουργία στο ιταλικό Ινστιτούτο Τεχνολογίας «Ντον Μπόσκο» και για δύο χρόνια, επίσης, Μηχανουργία στη Βιοτεχνική Σχολή Αθηνών. Επιστρέφοντας στην Αλεξάνδρεια, εργάστηκε για πολλά χρόνια σε μηχανουργεία, φτάνοντας στη θέση του αρχιμηχανικού Βαριάς Βιομηχανίας.

Το 1958 μετανάστευσε οικογενειακώς στην Αυστραλία. Η απασχόλησή του με τις τέχνες και τα γράμματα ήταν μακρόχρονη και πλούσια. Στον καλλιτεχνικό τομέα κατασκεύασε πολλά έργα μεταλλογλυπτικής και έλαβε μέρος σε πολλές εκθέσεις, αποσπώντας τιμητικές διακρίσεις. Ως λογοτέχνης έγραψε πεζογραφία, ποίηση και στοχασμούς. Μέρος του έργου του δημοσιεύτηκε σε περιοδικά και εφημερίδες της Αυστραλίας. Συνέβαλε στα παροικιακά δρώμενα της Μελβούρνης μέσα από παροικιακούς οργανισμούς και συνδέσμους. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση σχολείων, στο South Melbourne το 1963, και στο Port Melbourne το 1964. Ιδρυτικό μέλος της ΕΕΑΜΑ και του Συλλόγου Ηλικιωμένων. Μέλος του Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου και του Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών Αυστραλίας. Συμμετείχε στην Ανθολογία «Ποιητικές Ώρες» των Γ. Κατσαρά-Γ. Λιάσκου, και στην Ανθολόγηση του Κ. Αθανασίου, «Ελληνο-Αυστραλοί Λογοτέχνες της Μελβούρνης», Big Tree Publ. Μελβούρνη 2008.

Έργα του: «Μετανάστευση: Διέξοδος στην Απόγνωση.» (1979), «Σαλπίσματα απ' τον Νότιο» (1982), «Μετανάστευση Β' και η Ζωή της Ερίκας Ντάλη» (1983), «Εποχιακά Περιμαζέματα. Τον Χρόνον Θέματα» (1990), «Συλλογισμοί και Στοχασμοί» (1997), *Κρυμμένες Αλήθειες* (1999) και «Το Οδοιπορικό μιας Ζωής» (2001).

Η προσταγή

Ο δείκτης δεν σταματά να μετρά το χρόνο
κι είμαστε όλοι βιαστικοί, τρέχουμε.
Τρέχουμε να μη χαθεί ούτε στιγμή
μας περιμένουν να μπούμε στη γραμμή.
Αν αργήσεις το δικό σου εξάρτημα θα λείψει.
Η γραμμή κυλά δεν περιμένει
η μηχανή με λειψό εξάρτημα
Σταματημένει μένει.

Δικαιολογία δεν χωράει
η παραγωγή θα βγει ελαττωμένη.

Κι αυστηρή ακούει ο εργάτης προσταγή
απ' τον εργοδότη με οργή,
“μια ακόμα ν’ αργήσεις φορά
θα προστεθείς κι εσύ, στων ανέργων την ουρά”.

Στάθης Ραυτόπουλος (1921 - 2003)

Ο Στάθης Ραυτόπουλος γεννήθηκε στο χωριό Κολλιερή της Ιθάκης. Το 1934, σε ηλικία 13 χρόνων, ο πατέρας του τον πήρε στην Αυστραλία, όπου ζούσε από χρόνια. Το 1937 μετακόμισε με τον πατέρα του από την επαρχιακή Βικτώρια στο Abbotsford όπου ο πατέρας του άνοιξε κατάστημα.

Το 1939 μετακόμισαν στο Kew κι εκεί ο Στάθης έφτιαξε δικό του τυπογραφείο, πρώτα με αγγλικά στοιχεία και αργότερα με ελληνικά. Υπηρέτησε στον αυστραλιανό στρατό, στο ψυχαγωγικό τμήμα, ως φακίρης, με το καλλιτεχνικό ψευδώνυμο “Rafto the Magician”. Ανήσυχο πνεύμα, το 1946 παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικής στο Πολυτεχνείο της Μελβούρνης. Το 1947-1951 εργάστηκε ως δάσκαλος στο ελληνικό σχολείο της Ελληνικής Κοινότητας Μελβούρνης.

Το 1949 ίδρυσε κινηματογραφική εταιρία, που ως το 1956 ήταν η μόνη που πρόβαλλε ελληνικές ταινίες σε ολόκληρη την Αυστραλία. Το 1954 γύρισε το ντοκιμαντέρ «Για να γνωρίσετε την Ελλάδα». Από την εποχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου συνήθιζε να αυτοσχεδιάζει και να απαγγέλλει στίχους, ως λαϊκός ποιητής, σε διάφορες παροικιακές εκδηλώσεις.

Το 1943 κυκλοφόρησε η ποιητική του συλλογή, με τίτλο «Ελευθερίας Απάνθισμα», η πρώτη ελληνική ποιητική συλλογή που στοιχειοθετήθηκε και εκδόθηκε στην Αυστραλία.

Πρόεδρος του Φιλανθρωπικού Συνδέσμου Ιθακησίων και για χρόνια εκδότης της εφημερίδας του «Οδυσσεύς». Υπατος πρόεδρος ΑΧΕΠΑ, αντιπρόεδρος Ελληνο-Αυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου και μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού “Αντίποδες”, μέλος Επιτροπής Αλληλεγγύης στην Κύπρο και άλλων οργανισμών. Το 1982 τιμήθηκε από τη βασίλισσα της Αγγλίας με το M.B.E.

Περιλαμβάνεται στην Ανθολόγηση του Κώστα Αθανασίου, «Ελληνο-Αυστραλοί Λογοτέχνες της Μελβούρνης», Big Tree Publications, Μελβούρνη 2008.

Εξέδωσε τις ποιητικές συλλογές “Ελευθερίας Απάνθισμα”, Μελβούρνη 1943, “Νοσταλγίες και Όνειρα”, 1952, “Καημοί της Ξενιτιάς”, Μελβούρνη 1971, “Αδούλωτη Κύπρος”, Μελβούρνη 1974 (τα έσοδα από τις πωλήσεις προσφέρθηκαν για τον κυπριακό αγώνα), “Η Μπαλάντα του Ξενιτεμένου”, Μελβούρνη 1979 και “Το Τραγούδι της Ιθάκης”, Μελβούρνη 1986. Επίσης, το οδοιπορικό “Κολλιερή”, Μελβούρνη 1990. την επιλογή ποιημάτων με τίτλο “Καράβια, Λιμάνια και Θάλασσες” (από τις εκδόσεις του Ελληνο-Αυστραλιανού Αρχείου Μελβούρνης Πανεπιστημίου RMIT, και Χαιρετισμοί,” εκδόσεις Τσώνη, Μελβούρνη 2004.

Αν τους στίχους μου κανένας, κατά τύχη τους διαβάσει
κι αν ποτέ απ’ το Παρίσι συμπτωματικά περάσει,
από τα πολλά γεφύρια που περνούν τον Σικουάνα,
ας με θυμηθεί κι εμένα στη ζωή αυτή την πλάνα.

Ιχνογραφία πάρκου – Σκίσο με πένα του Φρίξου Ιωαννίδη

Εις Μνήμην

Πέτρος Πετράνης (1930-2009)

Ο Πέτρος Πετράνης γεννήθηκε το 1930 στο χωριό Κοσσοβίτσα Βορείου Ηπείρου.

Ο Πέτρος ήταν μόλις επτά ετών, όταν ο πατέρας του, φοβούμενος ότι οι Αλβανοί θα τον έστελναν εξορία, τον εμπιστεύτηκε σε μια φιλική οικογένεια Αλβανών σε ένα άλλο χωριό, για να μην μείνει χωρίς προστάτες.

Μετά την κατάληψη της Αλβανίας από τους Ιταλούς το 1939, την κηδεμονία του Πέτρου ανέλαβε αριστοκρατική οικογένεια Αλβανών στα Τίρανα, για μεγαλύτερη ασφάλεια. Οι νέοι προστάτες του τον έστειλαν σε τεχνική σχολή της πόλης. Στα Τίρανα ο Πέτρος έμεινε μέχρι το 1944, όταν τυχαία συνάντησε έναν ηλικιωμένο συγχωριανό του, ο οποίος τον πήρε μαζί του στην επιστροφή στο χωριό τους.

Το 1946 ο Πέτρος, με άλλα μέλη της οικογενείας του πέρασαν μυστικά τα ελληνο-αλβανικά σύνορα, τα οποία χώριζαν στη μέση το χωριό του, και βρέθηκαν μόνοι και άγνωστοι στην επικράτεια της Ελλάδας.

Τελικά, πήγε στα Γιάννενα, όπου εργάστηκε σε μια ελληνική εφημερίδα, μαθαίνοντας την τέχνη του λινούτυπη. Παράλληλα, απέκτησε και γνώσεις ηλεκτροτεχνίτη, εξασφαλίζοντας έτσι το 1952 θέση μηχανοτεχνίτη στο Εργοτάξιο Υδροηλεκτρικών Έργων Λούρου.

Το 1956 μετανάστευσε στην Αυστραλία. Από το 1959, όπως ήταν ο Πέτρος, με τη σύζυγό του Λουκία, άνοιξαν το δικό τους τυπογραφείο, αρχίζοντας μια προσφορά πάνω από σαράντα χρόνων στα ελληνικά Γράμματα. Κατά την περίοδο αυτή ο Πέτρος και η Λουκία συνέβαλαν σημαντικά στην κυκλοφορία ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών και στην εκτύπωση των βιβλίων πολλών ομογενών συγγραφέων.

Μετά από έναν χρόνο παλιννόστησης στην Ελλάδα (1976-1977), η οικογένεια Πετράνη επέστρεψε πάλι στη Μεμβούρνη, όπου συνέχισε την επαγγελματική της δραστηριότητα.

Έντονο υπήρξε το ενδιαφέρον του Πέτρου Πετράνη για το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα. Σε συνεργασία με τον συμπατριώτη του, αείμνηστο Σπύρο Σταμούλη, και τη συμμετοχή άλλων ομογενών, ίδρυσαν την Επιτροπή Συμπαράστασης Ελλήνων Βορείου Ηπείρου,

η οποία ανέπτυξε σημαντική δραστηριότητα στον τομέα αυτό, και απέστειλε βοήθεια \$250.000 για την ίδρυση Τεχνολογικής Σχολής στην Βόρειο Ήπειρο.

Το 2003 εκδόθηκε το βιβλίο Οι Ηπειρώτες στην Αυστραλία, με βιογραφία του Πέτρου Πετράνη από τον Κυριάκο Αμανατίδη, National Centre for Hellenic Studies and Research, La Trobe University, Μελβούρνη.

Αντί Προλόγου

Πριν είκοσι δύο χρόνια έφτασα σ' αυτή τη χώρα,
δίχως όνειρα κι ελπίδες. Έτσι μ' έφερε η μπόρα.
Κι από τότε όπου ήρθα στων αντίποδων τα βάθη,
από τότε τον γνωρίζω, τον Ραυτόπουλο το Στάθη.

.....
Αγαπάει την Ιθάκη, την πατρίδα που τον γέννα,
την Ελλάδα, τα μνημεία, πιο πολύ απ' τον καθένα.
Κι είν' ο πόθος του μεγάλος, στου χωριού την κρύα βρύση,
στο νησί του Οδυσσέα κάποια μέρα να γυρίσει.

*(Πρόλογος στην ποιητική συλλογή του Στάθη Ραυτόπουλου «Η μυαλλάνια του Ξενητεμένου»,
Μελβούρνη 1979)*

Christopher Teo (1938-2010)

Christopher Teo was born in Kluang, Johore, Malaysia, of Chinese parents. He lived and studied in Singapore, where he started working in various positions and companies.

In 1964 he came to Australia and began studying accounting to get his Australian accreditation as a Certified Practising Accountant (CPA).

Chris met his future wife, Koula, in 1968 and they married very soon after. They have two wonderful boys-Michael and Jason, both talented musicians.

Chris worked in different companies and eventually set up his own successful accounting practice.

He sold his business in 1995 and began an "active retirement" by trying his hand at fishing, gardening, theatre, woodwork and commencing a degree in Fine Arts which included painting, drawing, sculpture, pottery, lithography and many other areas.

Thus begins the next chapter of Chris' life, a chapter that took him away from the world of numbers, money and figures-the regulated and prescriptive, to a world of developing the mind, the aesthetics and coming in touch with the inner self.

In 2006, the Glen Waverley Arts Society held their annual Art Show and Sales where Chris won first prize with his superb and striking lithograph portrait of "Man" in the category of Other Medium.

Not content with his completed degree in Fine Arts, Chris undertook lessons by well known teachers and developed further his oil painting and pastel drawing skills. He was also involved in the U3A (University of the Third Age) by becoming a teacher himself and offering his broad knowledge and expertise to others. He is a true example of Solon's philosophical saying..."I learn with age" ("γηράσκω αεί διδασκόμενος").

His marriage to Koula brought him in contact with the Greek traditions, the culture and of course the Greek language which he spoke with fluency. Chris was a most inspired and willing "student" absorbing all things Greek, thus concluding with his own words... "I am not only a philhellene, I feel Greek."

Chris passed away in April 2010, after a long and debilitating illness. At his funeral ceremony, his oldest son, Michael Teo gave a eulogy in honour of his dad and we include some extracts...

... My father was kind and gentle, humble and modest, moral but not dictatorial, generous, loving without limit and without condition, tolerant, patient and forgiving; a friend to all people, seeing all as equal.

He was determined and persistent; not resting until his goals were achieved; practical and resourceful; always finding a way to do whatever needed to be done,... adventurous, courageous, creative, intrinsically strong and willing to make himself vulnerable to show his feelings, devoted to his tasks with conviction, fiercely competitive but fair and just, ethical, honest, responsible and accountable...

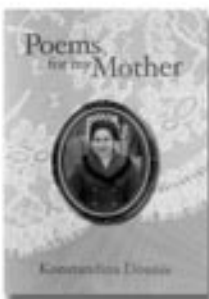
I believe that my father achieved everything that he aspired to. He built a successful business and personal empire. He married the woman that he fell in love with and started a family. He raised us providing for our every need. He excelled in everything that he did. He was a champion fisherman and an award-winning artist. He traveled the whole world. He closed his eyes for the last time in the arms of the woman he loved.

Από έκδοση

σε έκδοση

Εξώφυλλα βιβλίων Ελληνο-Αυστραλών συγγραφέων που εκδόθηκαν τον τελευταίο χρόνο

Ευχαριστίες

Ο Ελληνο-Αυστραλιανός Πολιτιστικός Σύνδεσμος Μελβούρνης θα ήθελε να ευχαριστήσει τους χορηγούς και όλους όσους προσέφεραν χρήματα ώστε να καλυφθούν τα έξοδα εκτύπωσης του περιοδικού "Αντίποδες" 2010.

Ευχαριστίες στην Επιτροπή Πολυπολιτιστικών Υποθέσεων Βικτωρίας (Victorian Multicultural Commission) και τον επικεφαλής της (Chairman) κ. Γιώργο Λεκάκη, για τη συνεχή πολύπλευρη υποστήριξη του ιδίου και της Επιτροπής της οποίας ηγείται.

Ευχαριστούμε τα μέλη μας, λογοτέχνες και ποιητές, που συμμετέχουν στο εορταστικό-αναμνηστικό αυτό τεύχος με χαρακτηριστικό δείγμα εργασίας τους καθώς και για τη χρηματική τους συνεισφορά.

Επίσης, δεν θα μπορούσαμε να μην ευχαριστήσουμε ιδιαίτερως τον φίλο και συνεργάτη από το προηγούμενο τεύχος του περιοδικού, Φρίξο Ιωαννίδη, ο οποίος σχεδίασε και φιλοτέχνησε εξ ολοκλήρου το ανά χείρας τεύχος. Ο Φρίξος Ιωαννίδης υπήρξε η ψυχή του τεύχους του περιοδικού "Αντίποδες" 2010, θέτοντας στην πράξη τις ασύγκριτα πολύτιμες γνώσεις του στο στήσιμο του περιοδικού.

Ευχαριστούμε για την πολύτιμη συνεισφορά τους, τους καλλιτέχνες Νίκο Νομικό, Απόστολο Λασπατζή, Λεωνίδα Καλαμάρα, Φρίξο Ιωαννίδη και Σούλα Μανταλβάνου, που σχέδια και έργα τους κοσμούν τις σελίδες του παρόντος τεύχους.

Ευχαριστούμε την Ματίνα Παναγιωτοπούλου για το αποφασιστικό χέρι βοήθειας στην ανεύρεση στοιχείων και φωτογραφιών για το αφιέρωμα στους λογοτέχνες και ποιητές, εκείνων που προσέφεραν αποφασιστικά επί σειράν ετών στο Σύνδεσμο και στο περιοδικό και που πλέον δεν υπάρχουν ανάμεσά μας.

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσουμε το Διοικητικό Συμβούλιο του Παναρκαδικού Συλλόγου Μελβούρνης και Βικτωρίας «Ο Κολοκοτρώνης» που τόσο απλόχερα μας προσφέρει τον χώρο του κτιρίου για τις συνεδριάσεις και τις άλλες μας εκδηλώσεις.

Καίτη Αλεξοπούλου (Πρόεδρος)

Δημήτρης Τρωαδίτης (Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής)

Acknowledgements

The Greek-Australian Cultural League of Melbourne would like to thank the sponsors and supporters who donated financial assistance towards the publication of the periodical *Antipodes* 2010, and all those who graciously contributed in any form towards the League's forty year celebration.

Our deepest gratitude and appreciation goes to the Victorian Multicultural Commission and to its Chairperson, Mr George Lekakis, for his unwavering and continued support in the publication of this special celebratory issue.

We thank our members, the writers and poets, who participated in the 40-year commemorative issue of *Antipodes*. We thank them for their literary contribution as well as for their financial support.

We would also like to thank our friend and colleague Frixos Ioannides who undertook the task of designing and producing this year's issue of *Antipodes* expertly and putting into practice his long and varied experience in desktop publishing and the graphic arts.

We wish to express our sincere thanks to the following artists whose work is included in this issue of *Antipodes*: Leonidas Kalamaras, Frixos Ioannides, Paul Laspagis, Soula Mantalvanos and Nikos Nomikos.

We thank Matina Panagiotopoulos for her significant contribution in researching information about the writers and poets who had been members of GACLM but who are now deceased.

Finally, we extend our sincere thanks to the committee of the Panarcadian Association of Melbourne and Victoria "O Kolokotronis" for allowing us to use their premises in North Melbourne as a venue for our meetings and other functions.

Cathy Alexopoulos (President)

Dimitris Troaditis (Co-ordinator, Editorial Committee)

Λογοτεχνικός Διαγωνισμός

Literary Competition

Αποτελέσματα Λογοτεχνικού Διαγωνισμού 2010
Results of the 2010 Literary Competition

Αυστραλία

Ποίηση

Α' Βραβείο «Βρόχινη σιωπή» Γεώργιος Ε. Τζαβάρας
Β' Βραβείο «Βασίλισσα των στεναγμών» Καίτη Σαμαρά-Παύλου

Δήγημα

Έπαινος «Πατρίς του ευκαλύπτου Αυστραλίας»
Χριστίνα Ιατρού-Σοϊταρίδη

Θεατρικό Μονόπρακτο

Έπαινος «Η Θεώνη και το Δαιμόνιο» Μιχάλης Ι. Κατσούλης

Poetry

3rd prize «The City Sleeps» Stefanie Giannis

Short story

1st Prize «The bystander's guilt» Soula Liveriadis

Μαθητική συμμετοχή

Θέμα: «Πώς η ελληνική γλώσσα και καταγωγή μου με βοηθάει
να είμαι άξιος πολίτης στην παγκόσμια κοινωνία»
Έπαινοι Κωνσταντίνος Νησιώτης, Χριστόφορος Ράϊος,
Ζαφειρία Σταμπουλίδη, Στεφάνια Παναγιωτοπούλου,
Μαρίνα Φερμάνη, Μαρία Ιωάννου

Κριτική Επιτροπή

Συντονίστρια: Καίτη Αρώνη, αντιπρόεδρος ΕΑΠΣΜ
Μέλη: Μαρία Δικαίου, καθηγήτρια γυμνασίου/ λυκείου
Άντρια Γαριβάλδη, εκπαιδευτικός και ποιήτρια

Panel of Judges

Coordinator: Kathy Aronis, vice president, GACLM
Members: Maria Dikaίου, high school teacher
Andrea Garivaldis, educationalist, poet

Ελλάδα-Κύπρος

Ποίηση

Α' Βραβείο	«Εμείς» Μαρία Ανδρεαδέλλη
Β' Βραβείο	«Παρουσίαση» Μαρία Δασκαλάκη
Γ' Βραβείο	«Λανθάνουσα Μνήμη» Αθανάσιος Νάκας
Έπαινος	«Το Λεξικό» Δήμητρα Καραφύλη
Έπαινος	«Είμαι η Ζωή» Μαρίνα Ξένου-Κασσιανού

Πεζό

Α' Βραβείο	«Ο Τοίχος με το Ζωγραφισμένο Παράθυρο» Μαρία Δασκαλάκη
Β' Βραβείο	«Το Μαξιλάρι» Γιώργος Μαρινάκης
Γ' Βραβείο	«Κωνσταντίνος Θεοτόκης» Λεωνίδας Μερτύρης

Θεατρικό Μονόπρακτο

Γ' Βραβείο	«Κρόλεν vs Μπομ» Βασίλης Χαραλάμπους
------------	--------------------------------------

Poetry

1st Prize	«Burning Flowers (Vienna)» Γιώργος Νικολόπουλος
Encouragement award	«Dispositions» Μαρία Ανδρεαδέλλη

Short story

Encouragement award	«The Silence of the Deep» Χρήστος Μαρούλης
---------------------	---

Κριτική Επιτροπή

Συντονιστής:	Δημήτρης Τρωαδίτης, γεν. γραμματέας ΕΑΠΣΜ, συντονιστής περιοδικού «Αντίποδες»
Μέλη:	Εύα Αναγνώστου-Λαουτίδου, λέκτωρ και υπεύθυνη Κλασικών και Νεοελληνικών στο Monash University. Ελένη Τσεφαλά, φιλόλογος, υποψήφια διδάκτωρ

Panel of Judges

Coordinator:	Dimitris Troaditis, general secretary of GACLM, co-ordinator «Antipodes» periodical
Members:	Eva Anagnostou-Laoutides, lecturer and convener of Classical Studies and Modern Greek at Monash University Helen Tsefala, philologist, doctoral candidate

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Πρώτο βραβείο - ποίηση

Βρόχινη σιωπή

Ατέλειωτη βρόχινη σιωπή
σαν ένα πέπλο ορφάνιας τύλιξε την πόλη
σ' ένα απόγευμα που έμοιαζε σχεδόν ειρωνικό
υγρό και παγωμένο σαν τα πρόσωπα στο δρόμο.

Στιγμές γαλάζιες χαμογελαστές
με μάτια σαν μικρού παιδιού που ελπίδα αποζητούν
η άγνοια που σκόρπισε ρωγμές
κι αδιάκριτα πληγές θα μας γεμίσουν

Απόψε η μοναξιά μας πιο σκληρή από ποτέ
την πόρτα της ψυχής μας θα ανοίξει
σαν ένα κάδρο δίχως ζωγραφιά
και στον λευκό καμβά τ' αρχικά του ονόματός μας

Ο έρωτας στους δρόμους περπατά
σκυφτός και σκυθρωπός χαμόγελα μοιράζει
και η γεύση του πικρού καφέ στο στόμα ξενυχτά
σαν μελωδία που η πρωινή βροχή μαζί της θα μας φέρει

Σαν ένα απρόσμενο θαύμα η παρουσία σου ξανά
θα με ξυπνήσει απ' το λήθαργο της θλίψης
κι όπως η βρόχινη σιωπή θα ξεμακραίνει
ο έρωτας σαν μυστικό γλυκό μαζί του θα μας πάρει.

Γεώργιος Ε. Τζαβάρας

First prize – short story

The bystander's guilt

Marina's phone call annoyed me. She had left my place an hour ago and now she was telling me with an agitated voice that she had to see me urgently. "I'm on my way," she shrieked and put the phone down before I had time to object.

What now? I thought feeling exceedingly resentful. I can't allow Marina to monopolise every single moment of my life. I'm working and have a family too. I promised I'd be there for her, but she took it literally. Surely she knows that everything has its limit. I must find a way to remind her of that.

*

My friendship with Marina started many years ago, when we were first year students at the university. I was studying law and Marina chemistry. We were country girls from different parts of rural Greece, and the crowds, together with the frenetic life of the big city had shocked us. We spoke about it as we happened to sit close to each other on the steps of the university, and in no time at all we decided to find a place to rent together.

Our fields of study were different, but soon we became inseparable, sharing our most improbable dreams, every single flutter of our young hearts.

Oh, those magic years of Athens, during the '50s! Its glorious sunsets, its open-air theatres, its halcyon days in the middle of winter! Those were the halcyon days of our youth that passed so quickly.

Late in the afternoons, we loved to promenade after school in Zappio, in the splendour of the gradually fading light and the intoxicating aromas of hyacinths, jasmine and gardenias. From somewhere nearby, Attick's song 'της μιας δραχμής τα γιασεμιά' (a drachma's jasmines), would make our heart ache with sweet melancholy and Vempo's mournful song 'τα πλούτη αυτά και καλά τι να τα κάνω...' (what am I to do with the riches and the good life here) would bring tears to our eyes. Then, we would be transported to some fairytale faraway places with the vibrant 'Volare...O..O..O...O., il kantare, O..O..O...O'.

Returning to our flat after the summer break prior to my final year at university, I found Marina's room empty and all her things gone. Her brief note on the kitchen table informed me that she had got married and gone to live with her husband in South Africa. That was all. No forwarding address, no married name, not even the city to which she was going. I was dumbfounded. How could she do such thing to me? How could she do such thing to herself and her studies? She was a good student and nearing

graduation. I felt cheated, betrayed, abandoned. Gradually I had to accept the fact that you can't expect people to behave the way you want them to. Somehow I managed to complete my studies, eventually I got married, and for the sake of my family I spend most of my working life in Athens, hidden behind a desk in a government department.

*

Six months ago Marina came suddenly back into my life. She had lost her husband and decided to return to Athens. I'm not sure how she managed to find my address after all these years and to ring my doorbell. I opened and found a shrivelled up old lady, a complete stranger, looking expectantly at me. She had to tell me who she was before I invited her in. I was shocked to see how much she had changed. I knew I also had changed over the years but not to the same extent.

She was well groomed but looked depressed and lost. She was fidgety and wanted to talk and soon she told me all I needed to know about her life. She married Kosmas, a childhood friend, who had returned to the village from South Africa, and lived in comfort and luxury for many years. Kosmas was very loving and treated her like a queen. But after a number of years he started to change. He always wanted children and as there were no children coming he became resentful. Eventually he made her solely responsible for the lack of children, at the same time refusing vehemently to be examined himself. As the distance between them increased she was left simmering with indignation, and feeling depressed and lonely. Kosmas, in the meantime started to neglect his business, to drink, to gamble and to stay away from home. They were in the process of separating when he died suddenly leaving her loaded with guilt and what little was left from their considerable wealth.

I felt very compassionate and protective towards my disloyal old friend who many years ago had left me seething with hurt. But she was no longer that Marina. I had in front of me a vulnerable and frail old woman, approaching the sunset of her life, unfulfilled and bitter. My heart ached to see her in that condition and, spontaneously, I offered her my unmitigated support.

But she had become a nuisance. She was on the phone several times a day and many times, returning home from work, I would find her waiting for me in front of my door, every encounter sucking me, like an emotional vampire, leaving me spent and empty.

*

There she was again! I opened the door to a very distraught Marina, her colour ashen grey.

"Do you remember Aphrodite?" were the first words she uttered.

Did I remember Aphrodite? She was the only dark cloud in our early cohabitation days in Athens, such a long time ago.

*

Aphrodite appeared in the dining-room of the students' club, where occasionally we had our evening meal, and all eyes turned on her. She was stunning. More beautiful than Botticelli's Venus: tall, slim, with perfect proportions, long blond hair and alabaster neck and shoulders. She wore a soft silky dress that emphasised the smallness of her waist and walked on high heel shoes with grace and assurance. She glanced dismissively around the tables and walked straight to our table.

"May I join you?" she asked pulling out one of the two empty chairs.

"Of course! Please do!" we were both surprised that she had chosen to sit at our table while there were many empty seats next to very handsome young men.

"You are new in Athens," she observed. "Have you settled yet? Have you found a place to stay?"

She was such a warm and friendly girl! Soon we were talking like long time friends. She was a country girl also, but knew all about life in the big city because she was in the second year of a fine arts course, which perhaps explained her fancy attire.

The conversation was pleasant, free and easy and before we knew it, we were offering her to stay with us for two or three days sleeping on a sofa, in a corner of our small sitting room, till her own place was ready to move in.

Days turned into weeks with the space around her sofa filling with bags and boxes from exclusive department stores. Aphrodite was a wild girl with no routine or program in her life. She would come and go at any odd time and some nights wouldn't come home at all! She was always loaded with presents and flowers, ready to show them to us in a coquettish way.

It was apparent that Aphrodite was everything else but the nice girl she pretended to be. She was shameless and with no qualms she took advantage of our good will. I was worried that our own reputation would be compromised. Marina seemed reluctant to support me in my decision to ask Aphrodite to go and I decided to do it alone. I had enough! Tonight I was going to tell her that she had until the end of the week to move out.

But, Aphrodite didn't come home that night. She didn't come home the night after, and the following evening we found her corner empty. She

vanished without a trace, not even a 'Thank you' note! What can you say? You live and learn. Never again will I be that sort of stupid victim to anybody.

Time marched on and Aphrodite faded in my memory. When I heard many years later that she had died I was totally indifferent. Why now was Marina so upset about the long dead Aphrodite?

*

"Yes, I remember Aphrodite," I answered, pulling her to sit next to me on the cool entrance steps. "But as far as I know, she is dead."

"Yes, I know! I came to see her when she was nearing death," Marina said, trying to control her shiver.

"What do you mean?" I demanded. "You happened to be here and bumped in to her?"

"No! She wrote to me and begged me to come. And I came!" she answered in a spiteful way. I was shocked. Marina had given her address to Aphrodite and had kept in touch with her but not with me.

"I can't believe it! I can't believe it!" I mumbled all confused.

"I saw Aphrodite many times after she left our place," Marina continued provocatively.

"You did? I can't believe it! I can't believe it!" I shook my head in disbelief.

"Look, I liked Aphrodite. I liked her liveliness, her spontaneity, the way she looked at life. Aphrodite was an original human being, a free spirit. She had no time for outmoded petty ideas but knew how to live her life to the full. Oh, how much I understood her! I admired her. And to be honest, I married Kosma because I was scared I'd follow Aphrodite's path. I hung on to Kosmas to save myself from that temptation."

I was speechless. I couldn't believe my ears. It can't be true! It's not possible! It took some time to regain my composure and to realise that there was no connection between what had happened in the past and Marina's current state of mind.

"Well, That's past. What does it have to do with you today?" I tried to make her see reason.

"That's true! I agree," she answered. "But the devil puts his grubby fingers into everything."

"What do you mean?" I asked mystified.

"I decided to follow your advice, to change direction, to get rid of my

emotional baggage, to look ahead," she said moving her head with resignation.

"That's good! And?"

"I took it literally. I thought I'd start by getting rid of all the useless junk I brought with me: letters, photos, papers. I opened a box and there staring at me was the last letter Aphrodite wrote to me few days before she died. You know that she died from cirrhosis of the liver, related to her vagrant way of life?" She stopped to take her breath.

"I'm not surprised!" I commented. "But why has that letter upset you so much?" I asked full of curiosity.

"Don't cry for me', she wrote. 'I've lived my life to the fullest. I emptied the whole glass with one gulp down to the bottom. I have no regrets. And if I had another life I would have lived it exactly the same way,'" Marina said and started sobbing.

"I can't understand why this letter has upset you so much. That's the way she saw life. There are many other ways you know." I tried to bring her to her senses.

"I know there are many other ways," she answered stubbornly. "But I look at my life. What can I say about my life? Did I enjoy it? Have I drunk to the bottom the full glass with one gulp? Can I say that I have no regrets? What have I done to make me feel happy and whole? The only thing I did was to live like a parasite hidden behind Kosmas' back. I have lived a meaningless, boring and useless life. No profession, no children, no dogs or even cats! And you are advising me to look ahead! Ahead where? There is nothing ahead for me but a bottomless pit," she said, got up and ran to her car. I hesitated for a minute before running after her. But she had started the car. Looked at me in a strange way and stepped on the gas.

I shouldn't have hesitated. I shouldn't have let her go. She was not fit to drive. But I was upset and selfish. I was thinking more about my own comfort than her disturbed mental state. I should have spent more time with her, promenading in Zappio, going to the theatre, showing her the cultural richness, the beauty of the world, the splendour of sunsets, the song of birds, a baby's smile...

But I let her go. I saw her step on the gas and free as a bird plunge into the deep waters of the sea. I shouldn't have let her go. Now, her untimely death will weigh heavily on me. It will torment me every minute to the end of my life.

Soula Liveriadis

ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ

Πρώτο βραβείο - Ποίηση

Εμείς

- Σε νεφελώδη νου σκέψεις σπάζουν και αντανακλούν –

Με δέντρα αιώνια μοιάζουμε
με τις ρίζες κατάσαρκα χωμένες
κι ένα προορισμό που δεν δεχόμαστε.

Ο φλοιός σκληραίνει
καθώς οι αγέρηδες γδέρνουν
τα φύλλα μας,
κάποια παρασύρονται εύκολα ενώ
άλλα τα παίρνουμε μαζί μας
ως τη μεγάλη φωτιά.

Αυτές τις ημέρες σουρουπώνει γρηγορότερα
- δεν είναι ότι γεράσαμε, όχι ακόμα, -
είναι που επιθυμούμε να βολευτούμε στα σκοτεινά,
νωρίτερα...

Τη νύχτα κοπάζει ο αέρας
κι εμείς
λησμονούμε ό,τι χάσαμε.

Το πρωί
όταν βλέπουμε τα φύλλα λιγότερα
θυμόμαστε ξανά,
γι' αυτό και η βιασύνη της σκοτεινής σιγαλιάς
μας κυριεύει.

Την αγαπάμε τη νύχτα
με την αμυδρή συντροφιά των άστρων
και δη την καλοκαιριά
με τα ρομαντικά τζιτζίκια·
κι ας μην μας παίρνει ο ύπνος
και ας μας τυραννά το ξενύχτι
κι ας βυθιζόμαστε κάποτε σε
αγριεμένα όνειρα.

Οι ρόζοι μας ξέρουν καλά τις τσαπιές της ημέρας,
γνωρίζουν τι κάνει ο άνθρωπος στη νιότη και στη βιάση·
τα δίχτυα ακόμα παραμονεύουν τους καρπούς μας.

Ελιές μας είπανε
και λάδι μας τραβάνε
απ' το προσκύνημα της Άνοιξης ως
τις βέργες του Χειμώνα.

Αγαπάμε τη νύχτα
κι ας μην κοιμόμαστε ποτέ
κι ας μην χάνουμε τα φύλλα σαν τους άλλους.
Αγαπάμε τη νύχτα γιατί μας κρύβει
και μπορούμε ευκολότερα να πεθάνουμε.
Μαρία Ανδρεαδέλλη

First prize - Poetry
Burning flowers (Vienna)

Night train to Vienna
riding through the foggy countryside;
outside the darkness and the rain,
inside the shadow and the pain
you' ve forgotten the fire
but the flames still burn in the night so bright
it has happened before
so it can happen again.

Burning flowers
in the empty streets at midnight
whatever happens
it has happened before, long ago
we were just burning flowers
while the shadows gathered among us
we were just burning flowers
right before the storm.

Another night on the road
from Berlin to Vienna
all the way to Vienna
we were dreaming of the past.
The past lies ahead
the future's left behind us;
no room for the present
in this glorious scheme of things.

Well, these flames still burn in the night so bright;
has it happened before?
or will it happen again?

Γιώργος Νικολόπουλος

Πρώτο βραβείο - Διήγημα

Ο τοίχος με το ζωγραφισμένο παράθυρο

Η αυλή μας ήταν η μεγαλύτερη αυλή της γειτονιάς. Αποτελούσε αναμφισβήτητα, λοιπόν, κεντρικό σημείο συνάντησης για μικρούς και μεγάλους. Εκεί μαζευόμασταν όλα τα πιτσιρίκια και παίζαμε τα καλοκαιρινά απογεύματα. Βρισκόμασταν, βέβαια, υπό την «αυστηρή» επιτήρηση μαμάδων και γιαγιάδων που έβγαιναν έξω με τις καρέκλες τους και τα κεντήματά τους, μαζεύονταν σε μια γωνιά όλες μαζί και τάχα μας πρόσεχαν. Περισσότερο, δηλαδή, να σκοτώσουν την ώρα τους ήθελαν κι αυτές, παρά που κοίταγαν τι κάναμε. Αφού, καμιά φορά, τις απορροφούσε τόσο πολύ η κουβέντα και το κουτσομπολιό που τις τρύπαγαν τα βελόνια χωρίς να το καταλάβουν. Από τα «αχ» και τα «άουτς», το παίρναμε είδηση κι εμείς και κρυφογελοούσαμε, ενώ τις χαζεύαμε που πιπιλάγανε τα δάχτυλα στο στόμα τους για να σταματήσει το αίμα. Έπειτα, επιδίδονταν ξανά στις απογευματινές τους κουβέντες.

Αν, τώρα, τύχαινε και χτύπαγε κανείς από μας, σηκώνονταν όλες κι έτρεχαν προς το μέρος μας τσιρίζοντας και μοιρολογώντας «πάει το παιδί», καθώς αντίκριζαν τα αίματα που έτρεχαν ποτάμι, συνήθως από τα γόνατα ή τους αγκώνες μας. Ύστερα, όταν έριχναν νερό στην πληγή και συνειδητοποιούσαν πως δεν ήταν τίποτε σοβαρό, άφηναν κατά μέρος τα μοιρολόγια κι έπαιναν τις απειλές: «Θα σε σκοτώσω», «εσύ θα με πεθάνεις», «θα σε τσακίσει ο πατέρας σου». Κι όταν εν τέλει τα πράγματα ηρεμούσαν, ξαναγυρίζαμε εμείς στο παιχνίδι μας κι εκείνες στο πλέξιμό τους.

«Μα μπροστά στα μάτια (1) μας θα σκοτωθούνε;» ρώταγε η μία.

«Μπα κακό χρόνο να μην έχουνε, μου κόψανε τα ήπατα τα καλόπαιδα...», απάνταγε η άλλη.

Έπειτα, ξανάπιαναν το κουτσομπολιό. Συνέχιζαν τη συζήτηση για την κόρη της φουρνάρισσας «που μαζεύτηκε πάλι χαράματα χτες το βράδυ η σουσουράδα». Ανεξάντλητο θέμα η κόρη της φουρνάρισσας και οι «αγαπητικοί της», όπως έλεγαν. Να 'ναι καλά η κοπέλα όπου και να βρίσκεται, τις κρατούσε αρκετή ώρα απασχολημένες, για να μην ασχολούνται με μας και με τις αταξίες μας.

Κάπου εκεί στις αρχές του Αυγούστου, ήρθε ένας καινούριος στη γειτονιά, ο Παναγιωτάκης, που νοίκιασε το πιο μικρό και το πιο σκοτεινό δωματάκι της αυλής μας. Αυτό το δωματάκι, κανείς δεν ήθελε να το νοικιάσει και τον πιο πολύ καιρό ήταν άδειο. Αλλά κι όποιος ερχότανε, δεν έμενε για πολύ. Ή έφευγε γιατί έπαινε μια καλύτερη δουλειά, έβγαζε περισσότερα χρήματα κι έβρισκε ένα καλύτερο σπίτι, ή έφευγε επειδή πέθαινε, όπως η χήρα η κυρα-Παγώνα. Ήταν η τελευταία που έμεινε στο ανήλιαγο δωματάκι πριν τον Παναγιωτάκη, μέχρι που

άφησε το μάταιο τούτο κόσμο πλήρης ημερών κι έτσι το μικρό δωμάτιο έμεινε άδειο ξανά. Όπως έλεγε κι η μάνα μου: «είναι σα κλουβί και κανένα ζωντανό δε μπορεί να ζήσει εκεί μέσα». Ο Παναγιωτάκης όμως μπόρεσε. Ο Παναγιωτάκης ήτανε ζωγράφος.

«Ζωγράφος;», αναρωτιόντουσαν και σιγοψιθύριζαν οι μανάδες κι οι γιαγιάδες μας στην αυλή, καθώς τον έβλεπαν να κουβαλάει στο δωματιάκι καβαλέτα και τελάρα.

«Δηλαδή, κανονική δουλειά είναι τηνέ (2);»

«Ποιος τότε (3) πληρώνει;»

«Κι ίντα (4) τρώει ο άμοιρος;»

«Ίντα τρώει! Άμα είχε να φάει, το ανήλιαγο θα νοίκιαζε;»

Η μάνα μου ήτανε αυτή που είχε πει το τελευταίο και μου 'χε έρθει να της απαντήσω πως και στον πατέρα μου «μισθό της πείνας» έλεγε πως έπαιρνε, μα μια χαρά καταφέρναμε και τρώγαμε. Είχε ένα άγχος η μάνα μου με το φαγητό!

«Είμαι περίεργη πού θα χωρέσουνε όλα αυτά τα συμπράγκαλα σε τούτη την τρύπα», απορούσε κάποια άλλη.

Ο Παναγιωτάκης, από την άλλη, κάτι μισόλογα έπιανε με τ' αφτιά του από τις κουβέντες των γυναικών της γειτονιάς, μα χαμογελούσε συγκαταβατικά σε όλες κάτω από τα μαύρα γένια του και δεν έλεγε τίποτα. Την πρώτη μέρα δε που ήρθε στη γειτονιά, πήρε τις μπογιές του, βγήκε έξω και ζωγράφισε στον εξωτερικό τοίχο του δωματίου του ένα μεγάλο παράθυρο και μια γλάστρα με κόκκινα λουλούδια μπροστά στο ζωγραφιστό περβάσι.

Κοριτσάκι μικρό τότε εγώ, τον συμπάθησα αμέσως. Πού με χάνανε, πού με βρίσκανε, στο δωμάτιό του τριγυρνούσα. Τι δωμάτιο, δηλαδή, μια σταλιά ήτανε, μια τόσο δα τρύπα ανάμεσα σε τέσσερις τοίχους. Μια τρύπα χωρίς κανένα άνοιγμα, εκτός βέβαια την εξώπορτα, που ο Παναγιωτάκης την άφηνε πάντα ανοιχτή, έχοντας καρφώσει στο κασελίκι ένα διάφανο σεντόνι για να κλείνει το άνοιγμα. Ήτανε τόσο ωραίο αυτό το σεντόνι όταν το ανέμιζε ο αέρας...

Ο νεαρός ζωγράφος εκεί και κοιμότανε και ζωγράφιζε. Έλεγε πως ήτανε και σπίτι και δουλειά μαζί και μου φαινότανε τόσο παράξενο!

«Εμένα, ο μπαμπάς μου χρειάζεται να παίρνει λεωφορείο για να πηγαίνει στο σχολείο, δεν κοιμάται όμως εκεί. Γυρίζει και κοιμάται στο σπίτι μας. Καμία φορά, όμως, δουλεύει και στο σπίτι. Κάνει κάτι που λέγεται «διορθώνω γραπτά» και θέλει να κάνουμε πολλή ησυχία», έλεγα στον Παναγιωτάκη κι εκείνος γέλαγε με την καρδιά του και μ' άφηνε να πασαλείβω με τις μπογιές του τα άδεια τελάρα όπως μου άρεσε. Έλεγε πως «κάναμε τέχνη».

Μια μέρα τον ρώτησα γιατί είχε ζωγραφίσει έξω, στον τοίχο του δρόμου το παράθυρο με τη γλάστρα.

«Γιατί, πιτσιρίκα, το δωμάτιο δεν έχει παράθυρα κι εγώ χρειάζομαι αέρα...», μου είχε απαντήσει.

Δεν πολυκατάλαβα τι εννοούσε, μα δεν τον ρώτησα κιόλας τι ήθελε να πει,

μη με περάσει για μικρή. Συμφώνησα, όμως, καθώς μου φάνηκε πολύ σοφή η απάντησή του.

Δε θυμάμαι πότε και πώς, γίνανε φίλοι με τον πατέρα μου. Πάντα, όμως, ο πατέρας μου κατέβαινε στο δωμάτιο του Παναγιωτάκη. Εκείνος ποτέ δεν ανέβαινε στο σπίτι μας. Με τον πατέρα μου - το δάσκαλο, όπως τον αποκαλούσε ο ζωγράφος - όλο μιλάγανε σα μεγάλοι και κάθε φορά που μιλάγανε έτσι, καπνίζανε πάρα πολλά τσιγάρα. Ευτυχώς που δεν ήτανε η μάνα μου μπροστά να τους βλέπει, γιατί όλο του φώναζε να μην καπνίζει «μπροστά στο παιδί», δηλαδή σε μένα. Τους άκουγα να μιλάνε για άλλες χώρες και γι' άλλες εποχές και δεν καταλάβαινα τίποτε. Πιο πολύ λέγανε για το Μάιο του 1968 κι όσο κι αν τους ρώταγα και προσπαθούσα να καταλάβω τι έγινε τότε, δε σταματούσανε την κουβέντα τους για να μου εξηγήσουνε.

Λέγανε και για έναν άντρα που είχε σε μια μεγάλη φωτογραφία ο Παναγιωτάκης στον τοίχο του και που τον λέγανε «Τσε» κι έμοιαζε πολύ και σ' αυτόν και στον πατέρα μου, πριν ξυρίσει τα γένια του. Λέγανε ακόμη και για κάποιον «Κάστρο», που ήτανε άνθρωπος κι όχι κάστρο και πάλι δεν καταλάβαινα τίποτα. Λέγανε επίσης κάτι για «δεξιά» και για «αριστερά» κι εγώ μπερδευόμουνα γιατί ακόμη δεν μπορούσα να ξεχωρίσω το δεξί μου χέρι από το αριστερό και μάλλον κι αυτοί, αν και μεγάλοι, είχανε το ίδιο πρόβλημα. Προτιμούσα, λοιπόν, να μουτζουρώνω τελάρα και να «κάνω τέχνη», παρά να ακούω για Μάηδες και για κάστρα.

«Μαμά, τι έγινε το Μάιο του 1968;» ρώταγα τη μάνα μου, όταν είχα βαρεθεί τόσο πολύ τις ατέλειωτες συζητήσεις τους, που γύρναγα στο σπίτι μας.

«Τι έγινε;» ρωτούσε ξανά μηχανικά εκείνη, καθαρίζοντας πατάτες. «Πηγαίναμε στον κινηματογράφο και βλέπαμε τη Βουγιουκλάκη», μου απαντούσε και συνέχιζε να κοιτά με ευλάβεια τις πατάτες της. «Ουρές μαζευότανε ο κόσμος στην είσοδο στην Αστώρια (5) για ένα εισιτήριο...», μονολογούσε κουνώντας το κεφάλι της.

Ο Παναγιωτάκης κάποια μέρα που συζήταγε με τον πατέρα μου, είπε τη λέξη «επανάσταση» κι εγώ αμέσως πετάχτηκα να ρωτήσω τι σημαίνει πάλι τούτη η λέξη.

«Θα πει ότι μαζεύονται πολλοί άνθρωποι που δεν τους αρέσουν τα άδικα πράγματα στον κόσμο και φωνάζουν δυνατά για να τα αλλάξουν», μου εξήγησαν.

«Και κάθε πότε γίνεται επανάσταση;»

«Κάθε όποτε ξυπνήσει ο κόσμος».

«Και πότε ξύπνησε ο κόσμος;»

«Το Νοέμβρη του '73, το Μάη του '68...».

«Πριν τον κινηματογράφο ή μετά;»

Οι δυο άντρες είχανε κοιταχτεί παραξενεμένοι κι εγώ συνέχισα για να τους δώσω να καταλάβουνε.

«Αφού το 1968 πηγαίνανε στον κινηματογράφο να δούνε τη Βουγιουκλάκη και

περιμένανε ουρές για ένα εισιτήριο, πότε κάνανε την επανάσταση, πριν ή μετά;»

Ο Παναγιωτάκης έπεσε κάτω από το κρεβάτι του από τα γέλια κι ο πατέρας μου όμως γέλασε κι αυτός πολύ κι ο ζωγράφος μου είπε:

«Να 'σαι καλά, πιτσιρικά» και μετά είπε στον πατέρα μου: «Να σου ζήσει, δάσκαλε...» κι εγώ τότε χάρηκα πολύ, τόσο πολύ που αποφάσισα να μη συνεχίσω να μιλάω για να τους πω ότι εμένα μ' αρέσανε οι βασιλιάδες κι όχι οι επαναστάτες γιατί είναι πιο όμορφοι από τον κύριο Τσε της φωτογραφίας κι οι βασίλισσες το ίδιο, γιατί έχουνε πολύ μακριά μαλλιά με μπούκλες και φοράνε μακριά ωραία φορέματα. Δεν είπα τίποτα όμως, γιατί όταν μεγάλωνα είχα αποφασίσει να παντρευτώ τον Παναγιωτάκη κι αν του έλεγα πως μ' αρέσανε οι βασιλιάδες και οι βασίλισσες, σίγουρα δεν θα με ήθελε...

Από την άλλη, καημό το 'χα, να 'χω και γω μακριά μαλλιά. Ο πατέρας μου είχε μια μανία να μην αφήνει τα μαλλιά μου να μακρύνουνε. Κάθε τόσο, φώναζε την κομωτρία που έμενε κοντά στο σπίτι μας κι ερχότανε και με κούρευε.

«Όχι πάλι αγορίστικα...», τον παρακαλούσα, αλλά δε με άκουγε. Τα καλοκαίρια έλεγε ότι έχει ζέστη κι έπρεπε να έχω κοντά μαλλιά και τους χειμώνες ότι τα μακριά μαλλιά μέσα στην τάξη κολλάγανε πιο εύκολα ψείρες.

Εγώ πάλι, έκλαιγα και σπαρταρούσα σαν το ψάρι έξω απ' το νερό.

«Μην κλαις κι εγώ κοντά μαλλιά έχω», μουρμούριζε η μάνα μου σκουπίζοντας τις τρίχες μου απ' το πάτωμα.

«Ναι, αλλά εσύ δε μοιάζεις με αγόρι», της απαντούσα μέσα στα αναφιλητά μου.

Ο πατέρας μου είχε κι άλλη μια μανία. Να κοιμόμαστε τα μεσημέρια. Ειδικά το καλοκαίρι, με έβαζε πάντα με το ζόρι στο κρεβάτι μετά το μεσημεριανό φαγητό. Ξάπλωνε κι αυτός και συνήθως κι η μάνα μου. Πόση εντύπωση μου έκανε που εκείνη ποτέ δεν την έβαζε να κοιμηθεί με το ζόρι!

Όταν, λοιπόν, η μάνα μου έμενε ζύπνια τα μεσημέρια, ήταν το χειρότερο που θα μπορούσε να μου τύχει, επειδή έπρεπε να κάνω ότι κοιμάμαι, καθώς συνέχεια μπαινόβγαινε στο δωμάτιο για να με βλέπει, μπας και την κοροϊδεύα. Εγώ, δεν ήθελα να κοιμάμαι, αλλά να παίζω. Επειδή όμως αν έπαιζα θα έκανα φασαρία και δεν θα τους άφηνα ούτε αυτούς να ησυχάσουνε, με βάζανε με το ζόρι για ύπνο. Και καλά, τον πατέρα μου τον έπαιρνε εύκολα ο ύπνος. Εγώ, όμως, δεν κατάφερνα να κοιμηθώ σ' αλήθεια, ακόμη κι όταν ξεκίναγα να κοιμηθώ στα ψέματα. Ειδικά όταν με βάζανε με το ζόρι!

Όταν, όμως, ξάπλωνε κι η μάνα, καμωνόμουνα κι εγώ την κοιμισμένη μέχρι που άκουγα τον πατέρα μου να ροχαλίζει. Έπειτα, σηκωνόμουνα αθόρυβα κι έβγαινα απ' το σπίτι ξυπόλητη για να μην κάνω ούτε την παραμικρή φασαρία με τις παντόφλες μου. Πού αλλού θα πήγαινα; Στου Παναγιωτάκη που - λόγω της ησυχίας - τα μεσημέρια έβγαζε το καβαλέτο του και το τελάρo του έξω στην άδεια αυλή και ζωγράφιζε εκεί ανενόχλητος.

«Κάνεις τέχνη;» πήγαινα και τον ρώταγα.

«Μη σε δει η μάνα σου που βγήκες έξω με τη νυχτικτά», απαντούσε εκείνος γελώντας κι έπειτα έβαζε μπογιές στα δάχτυλά μου και μου 'λεγε να

μουτζουρώσω όπως μου 'ρχότανε τα τελάρα του.

Κάπως έτσι πέρασε εκείνο το καλοκαίρι κι έφτασε ο Σεπτέμβρης κι οι παραμονές που άνοιγαν τα σχολεία.

«Μη σε ξαναδώ να μπαينوβγαίνεις στου ζωγράφου», είχε αρχίσει να λέει η μάνα μου τις τελευταίες μέρες.

«Γιατί καλέ, μάνα;» τη ρώταγα εγώ φουρκισμένη.

«Δε βλέπεις τα κανιά σου που κοντεύουνε να γίνουνε δυο μέτρα το καθένα», έλεγε εκείνη κατακόκκινη, «μόνο βγαίνεις έξω με τις νυχτικές και μπαينوβγαίνεις στο ανήλιαγο του ζωγράφου. Μωρό θαρρείς πως είσαι; Δεν το 'χουνε σε τίποτα στην αυλή αντί για την κόρη της φουρνάρισσας να λένε 'δα (6) για σένα. Κομμένα τα σούρτα φέρτα στου Παναγιωτάκη, κατάλαβες;»

Δέκα χρονών παιδί εγώ τότε, τι να καταλάβω;

«Άσε το παιδί, βρε γυναίκα...», πήγαινε να πει ο πατέρας μου, μα εκείνη δεν τον άφηνε να τελειώσει τη φράση του.

«Εσύ, κύριε καθηγητά, κοίτα τα γραπτά σου κι άσε το παιδί σε μένα», τον έκοβε κι εκείνος δεν ξαναμιλούσε.

Έτσι κόπηκαν τα πήγαιν' έλα μου στο δωμάτιο του Παναγιωτάκη. Ακόμη κι όταν ξενοίκιασε το δωματιάκι κι έφυγε από την αυλή, σχεδόν αμέσως μετά τα Χριστούγεννα της ίδιας χρονιάς, εγώ δεν το πήρα είδηση.

«Πολύ καιρό έχει να φανεί ο Παναγιωτάκης στην αυλή», είχα πει στον πατέρα μου κάποια μέρα που προσπαθούσα να τον ψαρέψω.

«Ποιος Παναγιωτάκης, παιδί μου, αυτός έφυγε για το Παρίσι. Πάει να κάνει την επανάστασή του...», μου απάντησε εκείνος.

«Ποια επανάσταση...», μουρμούριζε η μάνα μου ράβοντας τα κουμπιά σ' ένα πουκάμισο του πατέρα μου, «να ζωγραφίζει τους περαστικούς πάει, μπας και βγάλει κανένα φράγκο. Εδώ, βλέπεις, δεν καταδέχεται να ασπρίζει οικοδομές...»

«Γυναίκα, σώπα!» γύρισε και της είπε ο πατέρας μου απότομα κι ήτανε από τις σπάνιες φορές που της είχε υψώσει τη φωνή του.

«Τι οικοδομές, μάνα; Ο Παναγιωτάκης κάνει τέχνη!», της αντιμίλησα κι εγώ που είχα στο μεταξύ ξεθαρρέψει.

Έτσι πέρασαν τα χρόνια, ξενοικιάστηκαν ένα-ένα τα δωμάτια, διαλύσανε κι οι τελευταίες αυλές κι αντικαταστάθηκαν από τις πολυκατοικίες. Η σπιτονοικυρά μας, η κυρά-Αγνή, είχε πια πεθάνει κι όλη την αυλή την κληρονόμησε η κόρη της που ήτανε λογίστρια. Εκείνη είχε διώξει όλους τους ενοίκους τότε - μαζί και μας - για να γκρεμίσει, είπε, όλα τα σπίτια και τα δωμάτια και να χτίσει πολυκατοικία.

«Καλύτερα», είχε πει - θυμάμαι - η μάνα μου. «Δεν είναι πλέον για την τάξη μας αυτή η γειτονιά».

«Προσγειώσου», της είχε απαντήσει ο πατέρας μου, αφήνοντας με άθελά τους να συνειδητοποιώ σιγά-σιγά πως εκτός από τις τάξεις του σχολείου υπήρχανε κι άλλες τάξεις, αυτές της κοινωνίας.

Τελικά, εκείνη η λογίστρια, η κόρη της μακαρίτισσας της κυρα-Αγνής, ούτε τα σπίτια γκρέμισε, ούτε την πολυκατοικία έχτισε, μονάχα άσπρισε όλο το συγκρότημα, και πρώτο και καλύτερο τον τοίχο που είχε ζωγραφίσει ο Παναγιωτάκης. Γλάστρα, λουλούδια και παράθυρο, χάθηκαν όλα κάτω από τον άσπρο σοβά.

«Μη στεναχωριέσαι», μου είπε εκείνη τη μέρα ο πατέρας μου, βλέποντάς με να στέκομαι βουρκωμένη μπροστά από τον άλλοτε ζωγραφισμένο τοίχο.

«Τι της έφταιγε το παράθυρο του Παναγιωτάκη;», ρώταγα και ξαναρώταγα όλο παράπονο, «αυτή δεν έχει ανάγκη από αέρα;»

«Οι λογιστές δεν είναι όπως οι ζωγράφοι...», μου είχε απαντήσει ο πατέρας μου και κάπου εκεί, μάλλον, έχει τις ρίζες της η αντιπάθεια που τρέφω μέχρι σήμερα για τους λογιστές.

Πέρασα πάλι σήμερα από την παλιά μας την αυλή. Στάθηκα και τη χάζευα. Το σπίτι μας, τη σαραβαλιασμένη πια σκάλα, το ανήλιαγο δωμάτιο του Παναγιωτάκη, τον άδειο τοίχο που θα μπορούσε να είχε μείνει ζωγραφισμένος μέχρι σήμερα... Όλα στέκουνε ακόμα. Εγκαταλελειμμένα κι ερειπωμένα, μα στέκουνε. Κάτι άκουσα πρόσφατα πως θα απαλλοτριώσουν ολόκληρο το τετράγωνο για να φτιάξουν ένα εμπορικό κέντρο με κάθε λογής πολυκαταστήματα μεγάλων εταιριών. Ποιος ξέρει...

Ρίχνω μια τελευταία ματιά στην αυλή και την προσπερνώ. Πρέπει να βιαστώ, ειδάλλως θα αργήσω. Απόψε είναι τα εγκαίνια της έκθεσης του Παναγιωτάκη που απ' όταν γύρισε από το Παρίσι, λέγεται πλέον Giotis και - διαψεύδοντας τη μάνα μου - τα τελευταία χρόνια θεωρείται πια ένας από τους πλέον ταλαντούχους ζωγράφους της γενιάς του. Φαίνεται πως τελικά, την έκανε την επανάστασή του κι ας είχε έρθει τότε ένας μεγάλος κουβάς με σοβά για να σκεπάσει τις πολύχρωμες διαδηλώσεις του...

Κοιτώ το ρολόι μου ξανά κι επιταχύνω το βήμα μου. Ανυπομονώ. Βαθιά μέσα μου νιώθω μεγάλη συγκίνηση, καθώς είμαι σίγουρη πως κάπου ανάμεσα στους πίνακες της έκθεσης θα βρω τα ίχνη από τις μουτζούρες των παιδικών μου χειρών. Έφτασα. Κοντοστεκομαι στην είσοδο, παίρνω μια βαθιά ανάσα και μπαίνω μέσα...

1. μάτια
2. αυτή
3. τον
4. τι
5. ο κεντρικός κινηματογράφος της πόλης
6. τώρα

Μαρία Δασκαλάκη

Εκδηλώσεις – Events

Κυριακή, 6 Σεπτεμβρίου 2009
Δημόσια διάλεξη με θέμα
“Πρόσφυγες–Ανταλλαγή
Πληθυσμών και Μετανάστευση”
με ομιλητές την Διονυσία
Μούσουρα-Τσουκαλά και τον
Χρήστο Φίφη

Κυριακή, 20 Σεπτεμβρίου 2009
Στιγμιότυπο από την παρουσίαση
του ποιητικού έργου της Έρμας
Βασιλείου “Νομάς μιας Νύχτας.
Το Μανιφέστο μου”

Κυριακή, 4 Οκτωβρίου 2009
Η Κωνσταντίνα Ντούνη
παρουσιάζει την ποιητική της
συλλογή “Ποιήματα για την
Μητέρα μου”

Εκδηλώσεις – Events

Κυριακή, 8 Νοεμβρίου 2009

Η Μάρω Νικολάου παρουσιάζει
την πρώτη ποιητική συλλογή
της με τίτλο “Καρτέρεμα”

Κυριακή, 15 Νοεμβρίου 2009

Τα μέλη του Διοικητικού
Συμβουλίου ΕΑΠΣΜ με
την Ρένα Φραγκιουδάκη,
στην εκδήλωση που έγινε
προς τιμήν της. Στην ίδια
εκδήλωση παρουσιάστηκε
το περιοδικό “Αντίποδες”
2009 και ανακοινώθηκαν
τα αποτελέσματα του
Λογοτεχνικού Διαγωνισμού

Πέμπτη, 26 Νοεμβρίου 2009

Εγκαίνια της Βιβλιοθήκης
Ομογενειακού Βιβλίου στην
αίθουσα του Γενικού Προξενείου
της Ελλάδος

Κυριακή, 4 Δεκεμβρίου 2009

Στιγμιότυπο από την δημόσια διάλεξη “Η Ελληνική Γλώσσα, η προοπτική της και το μέλλον της” με ομιλητή τον ιστορικό και φιλόλογο καθηγητή Σαράντο Καργάκο

Κυριακή, 25 Απριλίου 2010

Στιγμιότυπο από την βιβλιοπαρουσίαση του ποιητικού έργου του Νίκου Πιπέρη με τίτλο “Πυγολαμπίδες των Ονείρων”

Κυριακή, 2 Μαΐου 2010

Στο πλαίσιο των Εκδηλώσεων Μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού έγινε η διάλεξη με τίτλο “Ο ξεριζωμός με τα μάτια του Μικρασιάτη δημιουργού”

Εκδηλώσεις – Events

Κυριακή, 16 Μαΐου 2010

Στιγμιότυπο από την
βιβλιοπαρουσίαση του ποιητικού
έργου του Γεράσιμου Κλωνή
“Ποιητικά Σύμμεικτα-Τόμος 3”

Τετάρτη, 21 Ιουλίου 2010

Στιγμιότυπο από την
παράδοση της επιταγής
για την υποτροφία στο
Πανεπιστήμιο Monash

**Παρασκευή, 13 Αυγούστου
2010** – Ελληνοαυστραλοί
ποιητές διάβασαν ποιήματά
τους στην Αγγλική στο
Northcote Town Hall

OMIROS COLLEGE

GREEK LANGUAGE
& CULTURE SCHOOL

Phone: (03) 9383 6055

Email: college@omiros.edu.au

www.omiros.edu.au

384 George Street
Fitzroy Victoria 3085
T 03 9417 3121
F 03 9417 3981
info@ellikon.com.au
www.ellikon.com.au

*We take our craft
naturally!*

ELLIKON
CERTIFIED GREEN PRINTING

ISO 14001 ISO 9001

Literary periodical of the Greek-Australian Cultural League – Established in 1970
Λογοτεχνικό και Μορφωτικό Περιοδικό του Ελληνο-Αυστραλιανού
Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης – Ιδρύθηκε το 1970

Greek Australian Cultural League
P.O Box 4307, University Of Melbourne
Parkville
Victoria 3052, Australia

President: Cathy Alexopoulos – Telephone: +61 3 9885 8715

Membership application form

Name: (please print).....

Address:

.....Postcode:.....

Telephone:.....Mobile:.....

Facsimile:.....Email:.....

Annual Membership Subscription

Individual:\$20.00, Overseas members: €30.00 (No concessions)

Members receive the periodical Antipodes by mail at no extra cost.

Please indicate: ☐Renewal ☐New member ☐Donation of \$

Signature Date

ANTIPODES is the annual literary journal of the Greek-Australian Cultural League of Melbourne (Inc.) a non-profit organisation which aims at promoting Greek, Australian and Greek-Australian culture. Publication began in 1974

The opinions expressed in this publication are those of the contributors and do not necessarily reflect the views of the Editor, the Editorial Committee or the Greek-Australian Cultural League of Melbourne Inc.

All works contained in this periodical are copyright ©. The copyright belongs to individual authors. All works for inclusion in the Antipodes periodical are subject to approval by a panel appointed by the Committee of Management. The contents of this periodical may be used for research purposes only. No part of this publication may be reproduced or transmitted electronically in whole or in part without the consent of the Greek-Australian Cultural League and/or the consent of the authors. The committee of management also appoints the judges for the literary competition. The judges' decision is final and no correspondence will be entered into.

CONTRIBUTIONS: Poems, short stories, reviews, articles, B&W photographs, drawings etc should be accompanied by a self-addressed envelope if the contributors want them returned; responsibility is not assumed for the loss or damage. Contributors must include with their submission their name, address and telephone number. Contributions may be in English or Greek.

SUBSCRIPTION: The annual subscription to the Greek-Australian Cultural League of Melbourne is \$20.00. Members receive a free copy of Antipodes as part of their subscription. Some back issues are available. The cost of the current copy is \$15.00. Bound copies of the first twenty years (1974-94) are also available in three volumes, at \$25.00 per volume.

ISSN 1032-3368

